

Marcin Domagała

**Bibliografia
EuroMajdanu**

BIBLIOGRAFIA EUROMAJDANU

MARCIN DOMAGAŁA

**BIBLIOGRAFIA
EUROMAJDANU**

Warszawa 2016

Recenzenci

dr hab. Anna Antczak, prof. AFiB Vistula

(Akademia Finansów i Biznesu Vistula)

prof. dr hab. Bruno Drwęski

(Institut national des langues et civilisations orientales)

dr hab. Wojciech Horyń, prof. WSOWL

(Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Lądowych)

Autor dziękuje firmie

za życzliwe wsparcie niniejszej publikacji.

Przekłady streszczenia

Maria Walczak

Projekt okładki

Marcin Domagała, Katarzyna Białczyk

Wykorzystano fotografię autorstwa B Cleary/freeimages.com

Korekta i skład

Mark Kellen

© by Marcin Domagała, Warszawa 2016.

© Copyright by Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2016.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Każda reprodukcja całości lub części niniejszej publikacji, niezależnie od zastosowanej techniki reprodukcji

(drukarskiej, fotograficznej, komputerowej i in.),

wymaga pisemnej zgody Autora i Wydawcy.

Wydawca nie ponosi odpowiedzialności za treść i poglądy wyrażone w tym opracowaniu.

ISBN 978-83-7545-721-6

Wydawca

Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR

e-mail: oficyna@aspra.pl

www.aspra.pl

SPIS TREŚCI

Indeks akronimów		9
Wstęp		15
Kalendarium EuroMajdanu		27
I. Bunt okcydentalistów (21 listopada – 1 grudnia 2013 roku)		33
21 listopada	(1)	33
22 listopada	(2–14)	33
23 listopada	(15–17)	35
24 listopada	(18–19)	35
25 listopada	(20–46)	35
26 listopada	(47–69)	38
27 listopada	(70–94)	41
28 listopada	(95–114)	44
29 listopada	(115–135)	47
30 listopada	(136–160)	50
1 grudnia	(161–182)	52
II. Pomarańczowe reminiscencje (2–22 grudnia 2013 roku)		57
2 grudnia	(183–281)	57
3 grudnia	(282–402)	68
4 grudnia	(403–494)	81
5 grudnia	(495–551)	91
6 grudnia	(552–640)	98
7 grudnia	(641–677)	110
8 grudnia	(678–699)	115
9 grudnia	(700–781)	118
10 grudnia	(782–824)	127
11 grudnia	(825–873)	133
12 grudnia	(874–934)	139
13 grudnia	(935–984)	146
14 grudnia	(985–1034)	152
15 grudnia	(1035–1055)	158
16 grudnia	(1056–1094)	161
17 grudnia	(1095–1122)	166
18 grudnia	(1123–1169)	169
19 grudnia	(1170–1186)	175
20 grudnia	(1187–1214)	177
21 grudnia	(1215–1227)	181
22 grudnia	(1228–1256)	183
III. Dylematy Majdanu (23 grudnia 2013 roku – 17 stycznia 2014 roku)		189
23 grudnia	(1257–1268)	189
24 grudnia	(1269–1276)	190
27 grudnia	(1277–1288)	192
28 grudnia	(1289–1293)	193
30 grudnia	(1294–1304)	194
31 grudnia	(1305–1311)	195
1 stycznia	(1312–1332)	196

SPIS TREŚCI

2 stycznia	(1333-1344)	199
3 stycznia	(1344-1359)	200
4 stycznia	(1360-1366)	202
5 stycznia	(1367-1380)	204
7 stycznia	(1381-1389)	206
8 stycznia	(1390-1392)	207
9 stycznia	(1393-1395)	208
10 stycznia	(1396-1407)	208
11 stycznia	(1408)	210
12 stycznia	(1409-1410)	210
13 stycznia	(1411-1420)	210
14 stycznia	(1421-1428)	212
15 stycznia	(1429-1440)	213
16 stycznia	(1441-1445)	215
17 stycznia	(1446-1455)	215
IV. Widmo autorytaryzmu (18–28 stycznia 2014 roku)		219
18 stycznia	(1456-1467)	219
19 stycznia	(1468-1469)	220
20 stycznia	(1470-1485)	221
21 stycznia	(1486-1514)	223
22 stycznia	(1515-1542)	226
23 stycznia	(1543-1636)	230
24 stycznia	(1637-1698)	240
25 stycznia	(1699-1743)	247
26 stycznia	(1744-1749)	254
27 stycznia	(1750-1844)	255
28 stycznia	(1845-1896)	267
V. Pat konstytucyjny (29 stycznia – 22 lutego 2014 roku)		275
29 stycznia	(1897-1989)	275
30 stycznia	(1990-2046)	287
31 stycznia	(2047-2128)	295
1 lutego	(2129-2170)	306
2 lutego	(2171-2194)	312
3 lutego	(2195-2266)	315
4 lutego	(2267-2292)	325
5 lutego	(2293-2327)	329
6 lutego	(2328-2344)	334
7 lutego	(2345-2387)	337
8 lutego	(2388-2415)	342
9 lutego	(2416-2436)	346
10 lutego	(2437-2467)	349
11 lutego	(2468-2476)	354
12 lutego	(2477-2489)	355
13 lutego	(2490-2502)	357
14 lutego	(2503-2529)	359
15 lutego	(2530-2544)	363
16 lutego	(2545-2559)	365
17 lutego	(2560-2590)	367
18 lutego	(2591-2597)	371
19 lutego	(2598-2655)	372

SPIS TREŚCI

20 lutego	(2656–2806)	379
21 lutego	(2807–2995)	398
22 lutego	(2996–3136)	423
VI. Atrofia autokracji (23–27 lutego 2014 roku)		443
23 lutego	(3137–3140)	443
24 lutego	(3141–3358)	443
25 lutego	(3359–3477)	470
26 lutego	(3478–3644)	486
27 lutego	(3645–3733)	508
VII. Inkorporacja Krymu (28 lutego – 21 marca 2014 roku)		521
28 lutego	(3734–3910)	521
1 marca	(3911–4022)	546
2 marca	(4023–4085)	562
3 marca	(4086–4334)	570
4 marca	(4335–4476)	603
5 marca	(4477–4689)	622
6 marca	(4690–4794)	647
7 marca	(4795–4962)	661
8 marca	(4963–5050)	685
9 marca	(5051–5100)	696
10 marca	(5101–5231)	703
11 marca	(5232–5298)	720
12 marca	(5299–5390)	729
13 marca	(5391–5458)	741
14 marca	(5459–5572)	751
15 marca	(5573–5634)	768
16 marca	(5635–5696)	775
17 marca	(5697–5818)	784
18 marca	(5819–5880)	801
19 marca	(5881–5959)	809
20 marca	(5960–6022)	819
21 marca	(6023–6122)	829
22 marca	(6123–6177)	844
VIII. Uzupełnienia		853
IX. Opracowania ogólne		891
1. Artykuły naukowe wydane w Polsce	(6434–6583)	891
2. Opracowania naukowe zwarte	(6584–6599)	900
3. Publicystyka	(6600–6622)	901
4. Opracowania <i>think-tanków</i> w postaci elektronicznej	(6623–6776)	903
Erratum		915
Indeks tytułów		917
Indeks autorów		927
Резюме		957
Summary		959

INDEKS AKRONIMÓW

abp _ arcybiskup
ABW _ Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego
AGD _ artykuły gospodarstwa domowego
AI _ Amnesty International
Ang _ „Angora”
AON _ Akademia Obrony Narodowej
ARK _ Autonomiczna Republika Krymu
ASP _ Akademia Sztuk Pięknych
AWACS _ *Airborne Warning and Control System*
AWPL _ Akcja Wyborcza Polaków na Litwie

BBN _ Biuro Bezpieczeństwa Narodowego
BCC _ Business Centre Club

CBA _ Centralne Biuro Antykorupcyjne
CBOS _ Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
CKW _ Centralna Komisja Wyborcza

DCFTA _ *The Deep and Comprehensive Free Trade Area*
DE _ „Dziennik Elbląski”
DP _ „Dziennik Polski”
DR _ „Do Rzeczy”
DSz _ „Dzień Szamotulski”
DT _ „Dziennik Trybuna”
DW _ „Dziennik Wschodni”

EB _ „Express Bydgoski”
EBI _ Europejski Bank Inwestycyjny
EBOiR _ Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
ECFR _ European Centre for Foreign Relations
EI _ „Express Ilustrowany”
ED _ „Echo Dnia”
EPL _ Europejska Partia Ludowa
EPS _ Europejska Polityka Sąsiedztwa
EPU _ Europejska Partia Ukrainy
EUG _ Eurazjatycka Unia Gospodarcza

FAE _ Fundacja Aleksandra Kwaśniewskiego „Amicus Europae”
FAZ _ „Frankfurter Allgemeine Zeitung”
Fb _ portal społecznościowy Facebook
FBI _ Federalne Biuro Śledcze
FCz _ Flota Czarnomorska
FED _ Fundacja „Edukacja dla Demokracji”
FIFA _ Międzynarodowa Federacja Piłki Nożnej
FiM _ „Fakty i Mity”
FR _ Federacja Rosyjska

INDEKS AKRONIMÓW

FSB _ Federalna Służba Bezpieczeństwa

Ft _ „Fakt”

FT _ „Financial Times”

GIS _ Główny Inspektorat Sanitarny

GK _ „Głos Koszaliński”

GKo _ „Gazeta Kołobrzaska”

Gl _ „Glamour”

GL _ „Gazeta Lubuska”

GłPom _ „Głos Pomorza”

GM _ „Gazeta Mławska”

GN _ „Gość Niedzielny”

GO _ „Gazeta Olsztyńska”

GP _ „Gazeta Polska”

GPC _ „Gazeta Polska Codziennie”

GPI _ „Gazeta Pleszewska”

GPom _ „Gazeta Pomorska”

GPW _ Giełda Papierów Wartościowych

GRM _ Gabinet Rady Ministrów

GRU _ Główny Zarząd Wywiadowczy

GS _ „Głos Szczeciński”

GSI _ „Gazeta Słupecka”

GT _ „Gnieźnieński Tydzień”

GUAM _ Organizacja na rzecz Demokracji i Rozwoju

GW _ „Gazeta Wyborcza”

GWoj _ „Gazeta Wojewódzka”

GWs _ „Gazeta Współczesna”

ISP _ Instytut Spraw Publicznych

KBWE _ Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie

KE _ Komisja Europejska

KEP _ Komisja Episkopatu Polski

KEW _ Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka Jeziorańskiego

KIK _ Klub Inteligencji Katolickiej

KMAP _ Kijowska Miejska Administracja Państwowa

KOR _ Komitet Obrony Robotników

KP _ „Kurier Poranny”

KPRM _ Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

KPU _ Komunistyczna Partia Ukrainy

KRRiT _ Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji

ks. _ ksiądz

KS _ „Kurier Szczeciński”

LGBT _ *Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender*

LJ _ „Ludowiec Jędrzejowski”

LNG _ *Liquefied Natural Gas*

INDEKS AKRONIMÓW

- MFW _ Międzynarodowy Fundusz Walutowy
MKOI _ Międzynarodowy Komitet Olimpijski
MKZZ _ Międzynarodowa Konfederacja Związków Zawodowych
MMS _ „MM Moje Miasto Szczecin”
MON _ Ministerstwo Obrony Narodowej
MP _ „Myśl Polska”
MTK _ Międzynarodowy Trybunał Karny
- NATO _ Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego
NBP _ Narodowy Bank Polski
NBU _ Narodowy Bank Ukrainy
Nd _ „Niedziela”
ND _ „Nasz Dziennik”
NEW _ „Nowa Europa Wschodnia”
NFZ _ Narodowy Fundusz Zdrowia
NGO _ *Non-Governmental Organization*
ND _ „Nasz Dziennik”
Ni _ „Nowości”
NIK _ Najwyższa Izba Kontroli
NeP _ „Newsweek Polska”
NPD _ *Nationaldemokratische Partei Deutschlands*
NR _ „Nowiny Rybnickie”
NRD _ Niemiecka Republika Demokratyczna
NS _ „Nasze Słowo”
NSZZ _ Niezależny Samorządny Związek Zawodowy
NTO _ „Nowa Trybuna Opolska”
Ny _ „Nowiny”
NYT _ „The New York Times”
- OBWE _ Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie
ODF _ Fundacja Otwarty Dialog
OECD _ Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju
OFE _ Otwarte Fundusze Emerytalne
OMON _ *Отряд Мобильный Особого Назначения*
OMP _ Ośrodek Myśli Politycznej
OPZZ _ Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych
ORMO _ Ochotnicza Rezerwa Milicji Obywatelskiej
OSW _ Ośrodek Studiów Wschodnich
OUN _ Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów
- PAN _ Polska Akademia Nauk
PAP _ Polska Agencja Prasowa
PB _ „Puls Biznesu”
PCK _ Polski Czerwony Krzyż
PCPR _ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PE _ Parlament Europejski
PES _ Partia Europejskich Socjalistów

INDEKS AKRONIMÓW

PGNiG _ Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo
PJN _ Polska Jest Najważniejsza
PK _ „Przewodnik Katolicki”
PL _ „Panorama Legnicka”
PS _ Prawy Sektor
PStud _ „Polemika Studencka”
PISM _ Polski Instytut Spraw Międzynarodowych
PO _ Platforma Obywatelska
Pol _ „Polityka”
Prz _ „Przegląd”
PR _ Partia Regionów
PRL _ Polska Rzeczpospolita Ludowa
PT-DB _ „Polska the Times - Dziennik Bałtycki”
PT-DŁ _ „Polska the Times - Dziennik Łódzki”
PT-DZ _ „Polska the Times - Dziennik Zachodni”
PT-GK _ „Polska the Times - Gazeta Krakowska”
PT-GWlkp _ „Polska the Times - Głos Wielkopolski”
PT-GWr _ „Polska the Times - Gazeta Wrocławska”
PT-KL „Polska the Times - Kurier Lubelski”
PW _ Partnerstwo Wschodnie
PZPR _ Polska Zjednoczona Partia Robotnicza

RBN _ Rada Bezpieczeństwa Narodowego
RDC _ Radio dla Ciebie
RE _ Rada Europejska
RFN _ Republika Federalna Niemiec
RG _ „Rosijskaja Gazieta”
RN _ Rada Najwyższa
RNr _ Ruch Narodowy
ROM _ Rada Obywatelska Majdanu
RP _ Rzeczpospolita Polska
RT _ *Russia Today*
RŚA _ Republika Środkowej Afryki
Rz _ „Rzeczpospolita”

SBU _ Służba Bezpieczeństwa Ukrainy
SDP _ Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich
SE _ „Super Express”
SEW _ Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego
SG _ Straż Graniczna
SKW _ Służba Kontrwywiadu Wojskowego
SLD _ Sojusz Lewicy Demokratycznej
SO _ „Strzelec Opolski”
SP _ Solidarna Polska
SPdl _ „Słowo Podlasia”
SS _ oddział ochronny NSDAP
STCh _ „Super Tydzień Chełmski”

INDEKS AKRONIMÓW

SZ _ Siły Zbrojne

TP _ „Tygodnik Powszechny”

TR _ Twój Ruch

TSk _ „Tygodnik Skarżyski”

TSol _ „Tygodnik Solidarność”

TStar _ „Tygodnik Starachowicki”

TVP _ Telewizja Polska

UAH _ hrywna

UC _ Unia Celna

UDAR _ Ukraiński Sojusz Demokratyczny na rzecz Reform

UE _ Unia Europejska

UEa _ Unia Eurazjatycka

UEFA _ Unia Europejskich Związków Piłkarskich

UFO _ *Unidentified Flying Object*

UG _ Uniwersytet Gdański

UGW _ Unia Gospodarczo-Walutowa

UJ _ Uniwersytet Jagielloński

UKSW _ Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego

UŁ _ Uniwersytet Łódzki

UMCS _ Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

UMK _ Uniwersytet Mikołaja Kopernika

UO _ Uniwersytet Opolski

UOP _ Urząd Ochrony Państwa

UPA _ Ukraińska Powstańcza Armia

UPH _ Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach

US _ Uniwersytet Szczeciński

USA _ Stany Zjednoczone Ameryki

USOPAE _ Unia Stowarzyszeń i Organizacji Polskich Ameryki Łacińskiej

USRR _ Ukraińska Socjalistyczna Republika Radziecka

USZ _ Ukraińskie Siły Zbrojne

UŚ _ Uniwersytet Śląski

UW _ Uniwersytet Warszawski

UWM _ Uniwersytet Warmińsko-Mazurski

WBC _ *World Boxing Council*

WCIOM _ Wszecchrosyjski Ośrodek Badania Opinii Publicznej

WG _ „Warszawska Gazeta”

WIG _ Warszawski Indeks Giełdowy

WP _ Wojsko Polskie

WS _ „W Sieci”

WSH _ Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu

WSI _ Wojskowe Służby Informacyjne

WSJ _ „*The Wall Street Journal*”

ZHP _ Związek Harcerstwa Polskiego

ZHR _ Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej

INDEKS AKRONIMÓW

ZK _ „Ziemia Kaliska”

ZMP _ Związek Miast Polskich

ZNP _ Związek Nauczycielstwa Polskiego

ZOMO _ Zmotoryzowane Odwody Milicji Obywatelskiej

ZOuM _ Zjednoczenie Ogólnoukraińskie „Majdan”

ZOZ _ Zakład Opieki Zdrowotnej

ZPRE _ Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy

ZSRR _ Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich

ZSRS _ Związek Socjalistycznych Republik Sowieckich

ZUP _ Związek Ukraińców w Polsce

WSTĘP

ZAKRES BADAWCZY

Niniejsza publikacja jest zestawieniem bibliograficznym źródłowych materiałów prasowych w języku polskim, publikowanych w formie drukowanej¹, dotyczących rewolucyjnych wydarzeń na Ukrainie zasadniczo poczynawszy od 21 listopada 2013 r., skończywszy na dniu 22 marca 2014 r. Pozycja została opracowana w ramach międzynarodowego programu naukowo-wydawniczego *EuroMajdan 2013–2014*, realizowanego w Ośrodku Studiów Strategicznych Europejskiego Centrum Analiz Geopolitycznych².

Z uwagi na duży zakres zgromadzonego materiału praca posiada specyficzną konstrukcję wewnętrzną, której celem jest ułatwienie wyszukiwania interesującego zakresu tekstów lub pojedynczych artykułów, jak również poruszania się po tym obszernym zbiorze. Opracowanie zostało zaopatrzone w tym celu też w kalendarium wydarzeń oraz trzy indeksy.

Pozycja została podzielona dziewięć rozdziałów odpowiadających przebiegowi rewolucyjnych wydarzeń na Ukrainie, jak i jej stolicy Kijowie oraz związanych z tym procesem wypadków na arenie międzynarodowej. Podane w niniejszej bibliografii informacje względem rzeczywistości są przesunięte o jeden dzień do przodu. Stan ten jest wynikiem prac redakcyjnych i zwyczajnego trybu publikacyjnego prasy. Tradycyjne czasopisma, w przeciwieństwie np. do portali internetowych czy stacji radiowych i telewizyjnych, nie są bowiem w stanie na bieżąco podawać informacji z wydarzeń chwilę po ich realnym zaistnieniu. W praktyce niniejszego opracowania oznacza on, że wydarzenia zapisane przykładowo pod datą 1 grudnia 2013 r. dotyczą dnia 30 listopada tego roku.

Niniejszy zbiór tekstów powstał w ramach badań podstawowych nad tematem przebiegu zdarzeń rewolucyjnych na Ukrainie i może być m.in. wykorzystywany do dalszych prac nad tym zagadnieniem, jednakże nie jako jedyna w tym zakresie pomoc. Nie wolno bowiem zapominać, że jest to opisowa bibliografia prasowa, zatem zawierająca w sobie dużą liczbę tekstów równieżznaczonych piętnem emocjonalnym i propagandowym, którego celem nie było tylko oddanie rzeczywistości, ale również, a może przede wszystkim – przekonanie odbiorców do swoich racji oraz sprzedaż danego nośnika informacji. Ponadto z uwagi na niewielki odstęp czasowy od zaistniałych w rzeczywistości

¹ Jest to generalne założenie niniejszej pozycji. Materiały w postaci elektronicznej zostały jednak uwzględnione przede wszystkim w rozdziale IX oraz w wypadku miesięcznika „Nowa Konfederacja”, który, choć był publikowany wyłącznie w Internecie, z uwagi na swoją merytorykę i specyficzny lay-out publikacji, przypominającą układ czasopisma wydawanego w formie tradycyjnej, został potraktowany jako periodyk drukowany.

² Więcej na temat programu, jak samego zjawiska rewolucji na Ukrainie na przełomie lat 2013 i 2014, która przybrała nazwę EuroMajdanu, por.: R. Potocki, M. Domagała, D. Miłowska, *Dekonstrukcja (Euro)Majdanu*, [w:] *Czas EuroMajdanu*, Warszawa 2014, s. 10–36.

zdarzeń, często materiały te są niedokładne i pobieżne, gdyż pozbawione swojego weryfikacyjnego odstępstwa czasowego. Stąd też w wypadku prowadzenia dalszych dociekań należy się posiłkować również innymi podobnymi opracowaniami powstałymi w Polsce³, jak i za granicą, ale przede wszystkim materiałami źródłowymi, by móc dokonać np. analizy porównawczej.

Podstawa badawcza została dostarczona nieodpłatnie autorowi przez firmę Press Service Monitoring Mediów Sp. z o.o., która profesjonalnie zajmuje się dostarczaniem wybranych materiałów prasowych. W ramach zleconego przez autora zadania, firma wyodrębniła będący przedmiotem niniejszej pracy zbiór, ze zgromadzonych przez siebie zasobów prasowych. Automatycznemu przeszukaniu w badanym okresie zostało łącznie 1120 tytułów, których wybrane treści zostały następnie udostępnione w postaci elektronicznej za pomocą systemu Inforia. Zbiór ten został dodatkowo zweryfikowany i uzupełniony przez autora materiałami prasowymi, zgromadzonymi w Bibliotece Narodowej oraz Bibliotece Publicznej m.st. Warszawy. W efekcie w 257 czasopismach znaleziono poszukiwane materiały.

Tab. 1. Liczba tekstów w poszczególnych rozdziałach pracy

Rozdział	Liczba tekstów
I.	182
II.	1074
III.	199
IV.	441
V.	1240
VI.	597
VII.	2444
VIII.	256
IX. ⁴	346
Razem	6779

Źródło: opracowanie własne.

OPIS UKŁADU KSIĄŻKI

Rozdział pierwszy uwzględnia wydarzenia od pierwszych sygnałów, że na zbliżającym się szczycie Partnerstwa Wschodniego w Wilnie 18 listopada 2013 r. ma zapaść decyzja o niepodpisywaniu przez Ukrainę układu stowarzyszeniowego z UE. Tuż po tym, m.in. w ukraińskiej stolicy, pojawiły się pierwsze protesty, rozpoczęte głównie przez prozachodnio nastawionych przedstawicieli młodego pokolenia ukraińskiego, zwłaszcza studentów. Po raz pierwszy

³ Spis opracowań polskich tego tematu, wydanych do sierpnia 2016 r., znajduje się w rozdziale IX.

⁴ Liczba ta uwzględnia również 3 teksty, które znalazły się w Erratum.

też ukraińskie władze zdecydowały się użyć siły przeciw demonstrantom, co nastąpiło 30 listopada.

Rozdział drugi opisuje wydarzenia od dnia 1 grudnia, czyli od pierwszego dużego protestu w centrum ukraińskiej stolicy, który został spowodowany brutalną pacyfikacją protestantów 30 listopada, a kończy się m.in. informacjami o planach wystawienia wspólnego kandydata opozycji przeciwko prezydentowi Wiktorowi Janukowyczowi w wyborach prezydenckich planowanych na 2015 r. Okres ten również w prasie wypełniają liczne podsumowania i porównania do „pomarańczowej rewolucji”, która miała miejsce na przełomie 2004 i 2005 r.

W rozdziale trzecim opisano materiały z wydarzeń między trzecią dekadą grudnia 2013 r. a połową stycznia 2014 r. Dynamika protestów wówczas osłabła, co przełożyło się też na liczbę tekstów prasowych oraz zainteresowanie samymi wydarzeniami nad Dnieprem w polskiej prasie. Wówczas też prezydent W. Janukowycz wynegocjował udzielenie pożyczki stabilizacyjnej od Federacji Rosyjskiej i obniżkę ceny gazu, zaś chwilę po tym RN uchwaliła pakiet ustaw zaostrażający m.in. kary za udział w nielegalnych demonstracjach. Na Majdanie natomiast zbliżał się koncert polskich artystów.

Następna część omawia grupę tekstów poruszających wspomniany wyżej krok ekipy rządzącej w postaci uchwalenia pakietu ustaw m.in. zaostrażających sankcje za nielegalne protesty, co zostało odczytane przez opozycję polityczną i protestujących za próbę wprowadzenia rządów „silnej ręki” i rozprawy z protestem za pomocą organów państwa. W prasie grupa tych ustaw zyskała publicystyczne miano „pakietu dyktatorskiego” lub łagodniej – „pakietu bezpieczeństwa”. Materiały w tym rozdziale opisują też reakcję ukraińskiej opozycji politycznej na te zamiary, co w efekcie przyniosło dymisję gabinetu premiera Mykoły Azarowa.

Rozdział piąty porusza materiały zawierające informacje o ustępstwach ekipy rządzącej Kijowem na rzecz protestujących, które z uwagi na swój kosmetyczny charakter i brak spełnienia zasadniczych postulatów nie spotkały się z aprobatą zgromadzonych na Majdanie demonstrantów. Zakres ten sięga do początku regularnych walk na kijowskim Majdanie między manifestantami, a specjalnymi oddziałami milicji Berkut.

Rozdział VI zawiera materiały omawiające starcia w najbardziej krwawym momencie ukraińskiej rewolucji, podpisanie ugody między politykami opozycji a prezydentem W. Janukowyczem w obecności przedstawicieli Francji, Polski, Niemiec i Rosji, jak i ucieczkę ukraińskiego prezydenta z Kijowa po zawarciu tej ugody. To również zapis relacji medialnych o upadku autorytarnego systemu władzy na Ukrainie i początkach rewolucyjnej anarchizacji państwa.

Rozdział siódmy – największy pod względem liczby zidentyfikowanych materiałów – zawiera opisy tekstów omawiających okres tuż po obaleniu rządów W. Janukowycza wraz z całym szerokim omówieniem procesu prób wyjścia

z nadzwyczaj trudnej sytuacji gospodarczej i politycznej w jakiej znalazł się kraj. Zawiera również omówienia tekstów zawierających zapis biegu zdarzeń, które doprowadziły do formalnej inkorporacji półwyspu Krymskiego przez Federację Rosyjską. Rozdział ten także kończy zasadniczą część datacyjną materiałów prasowych.

Rozdział ósmy jest uzupełnieniem części poprzednich. Zawiera teksty z periodyków o częstotliwości ukazywania się od tygodnika górę, które ukazały się numer po ujętych w bibliografii wydarzeniach. Omawiają one sytuację na rewolucyjnej Ukrainie w rezultacie wydarzeń na kijowskim Majdanie i zaborze Krymu przez FR.

Rozdział IX różni się od poprzednich części, gdyż jest to już wyłącznie spis, bez opisu zawartości, tekstów głównie o charakterze naukowym i analitycznym. W przeciwieństwie do poprzedniego rozdziału, zakres badawczy sięga od początku wydarzeń rewolucyjnych aż do lipca-sierpnia 2016 r. W jego skład wchodzi materiały o charakterze naukowym i badawczym, ale także książki – zarówno naukowe, jak i publicystyczne. Dane do tej części zostały pozyskane z portalu Polska Bibliografia Naukowa (<https://pbn.nauka.gov.pl>). W ostatnim podrozdziale tej części uwzględnione zostały prace polskich *think-tanków*, które ukazywały się w formie elektronicznej, z podaniem bezpośredniego adresu internetowego.

W tym rozdziale autor celowo nie zdecydował się na opis zawartości zebranych tekstów z uwagi na fakt, że ich tytułatura nie ma charakteru publicystycznego. Zamiarem tytułów tych materiałów nie jest zwrócenie za wszelką cenę uwagi czytelnika, gdyż nie były one publikowane w wielkonakładowych czasopismach lub na portalach internetowych, których właściciele „walczą” o największą odwiedzalność, ale w publikatorach głównie o charakterze specjalistycznym, przeznaczonych dla znacznie węższego kręgu odbiorców, z reguły specjalistów w danej dziedzinie wiedzy. Stąd też lakoniczne nazwanie tekstów zostało potraktowane jako precyzyjny ich opis. Dodatkowo w tym rozdziale zostały uwzględnione wydane w Polsce teksty obcojęzyczne.

Na końcu umieszczono Erratum, w którym znalazły się trzy materiały, które „odnalazły się” podczas końcowych prac redakcyjnych nad książką. Nie było już możliwości ich wstawienia do rozdziałów, gdyż to groziłoby istotnym wydłużeniem prac nad tą pozycją.

Zwraca też uwagę kolejna cecha charakterystyczna tekstów zgromadzonych w ostatnim rozdziale. W przeciwieństwie do prasy nie należy ich traktować w kategoriach źródłowych, czyli tworzonych na bieżąco przez bezpośrednich świadków tych wydarzeń (np. reporterów lub interlokutorów w wywiadach), albo dziennikarzy przetwarzających pierwsze wpływające dane (co istotne w wielu wypadkach były one opracowywane na podstawie depesz Polskiej Agencji Prasowej a nie samodzielnych poszukiwań, co skutkowało ich dużym zakresem powtarzalności, brakiem oryginalności oraz uzależnieniem

od postrzegania często pojedynczego wytwórcy pierwotnego danej depeszy) na potrzeby pierwszych przekazów prasowych, pod wpływem szczątkowych jeszcze informacji lub własnego, wąskiego oglądu sytuacji. Te bowiem materiały, tworzone na bieżąco, często zawierały ogólną, pobawioną perspektywy i często sprymityzowaną emocjami dawkę informacyjną. Teksty badawcze, zgromadzone w omawianym rozdziale, z reguły powstawały już po zakończeniu zasadniczego procesu rewolucyjnego na Ukrainie (za wyjątkiem części tekstów wypracowanych przez *think-tanki*), kiedy też dostęp do informacji był znacznie większy oraz pojawiła się możliwość weryfikacji pojawiających się doniesień w kontekście ujęć o charakterze syntetyzującym. Ponadto były one tworzone przez specjalistów, posiadających znacznie lepszy ogląd ogólnej sytuacji od samych dziennikarzy. Oczywiście w kilku wypadkach również te materiały dotknęły emocjonalne i propagandowe piętna, ale ich zakres był w sposób zauważany rzadszy, zaś ogólna definicja zdarzeń dużo bardziej precyzyjna.

Nie należy traktować opisu danego tekstu, który znalazł się pod każdym rekordem bibliograficznym jako dokładnego opisu materiału źródłowego. Celem twórcy niniejszego opracowania było subiektywne wskazanie najbardziej charakterystycznych aspektów danego tekstu. Nie są one jednak odzwierciedleniem przekonań autora, ale próbą oddania przekazu samego tekstu w ramach szeroko pojętej parafrazy. Stąd za właściwy materiał do badań przy wykorzystaniu niniejszej bibliografii należy wziąć wskazywany tekst oryginalny, który znajduje się w danym czasopiśmie, a nie jego skrócony opis z tego opracowania, który ma charakter orientacyjny, przede wszystkim posiłkujący poszukiwacza. Opisy zawarte w rekordach nie są opisem rzeczywistości, lecz próbą lakonicznego ujęcia danego materiału prasowego, zyskując tym samym charakter wyłącznie informacyjny, który często nie dotyka wielu aspektów z uwagi na syntetyzujący zapis. To ograniczenie szczególnie stało się widoczne w wypadku tekstów informacyjnych, które relacjonowały wydarzenia związane z ukraińską rewolucją. Autor był w stanie poruszyć zaledwie kilka najbardziej jego zdaniem charakterystycznych wątków, niestety pomijając pozostałe. Próba opisania bardziej szczegółowego nie tylko znacząco rozszerzyłaby niniejsze opracowanie, ale przede wszystkim byłaby często równoznaczna z kopiowaniem oryginalnego tekstu. Dodatkowo autor zastrzega, że opis mógł ulec zniekształceniu lub uogólnieniu w trakcie esencjalizacji bazowego tekstu, co nie było jednak jego celowym zamiarem. To zjawisko było bowiem spodziewanym efektem ubocznym realizacji samego schematu badawczego opracowania. Za ewentualne powstałe niedogodności z tego tytułu twórca niniejszej książki z góry przeprasza zarówno ich autorów, wydawców, jak i odbiorców.

Końcowe partie pozycji tworzą trzy indeksy: skrótów, tytułów (czasopism) i autorów, których podstawowym zadaniem jest ułatwienie poruszania się po opracowanym materiale. Na indeks skrótów, umieszczony na początku tuż po

Spisie treści, składają się akronimy użyte w niniejszym opracowaniu do opisu określonych tekstów źródłowych.

Indeks tytułów składa się z alfabetycznie ułożonych nazw poszczególnych tytułów wydań czasopism, w których zidentyfikowano teksty dotyczące opisywanych wydarzeń na Ukrainie lub bezpośrednio się z nimi wiążące.

Indeks autorski składa się wyłącznie z nazwisk wszystkich autorów tekstów i nie zawiera wszystkich postaci występujących w dyskursie na temat Euro-Majdanu. Współpracownicy tekstów zostali potraktowani jako współautorzy. Do współautorów zaliczono również osoby, z którymi przeprowadzano wywiady. Autor wyszedł bowiem z założenia, że interlokutor każdorazowo jest na równi współtwórcą treści danego wywiadu z przeprowadzającym go dziennikarzem, którego rola często sprowadza się wyłącznie do tematycznego kierunkowania zakresu danej rozmowy.

SCHEMAT ZAPISU REKORDÓW

Pozycja składa się z tekstów ułożonych w formie rekordów opisujących poszczególne teksty opublikowane w prasie. Konstrukcja każdego rekordu wygląda następująco:

1461. JUNKO Jarosław, *Bicz na opozycję*, Dodatek, s. 2.

RN m.in. zastrzyła kary dla uczestników niesankcjonowanych zgromadzeń, za rozpowszechnianie „treści ekstremistycznych” i podwyższyła kary za rozbijanie namiotów w miejscach protestu. Wprowadziła też pojęcie organizacji społecznej, spełniającej funkcje „zagranicznego agenta” i uprościła procedurę uchylania immunitetu parlamentarnego. Nowe prawo wzbudziło gwałtowne protesty opozycji w RN. Zdaniem krytyków Ukraina zbliżyła się w standardach do Korei Północnej.

Cyfry na początku tekstu oznaczają numer rekordu, co szczególnie znalazło swoje odzwierciedlenie w indeksach. Taki układ znacząco ułatwia poruszanie się i znalezienie danego tekstu, zamiast poszukiwań stosownych odnośników za pomocą wskazywania właściwych stron. Po nim następuje nazwisko i imię autora, przy czym samo nazwisko zapisane jest pogrubioną czcionką w postaci kapitalików. W wypadku braku autora, bądź podania tylko jego inicjałów pod tekstem, zdecydowano się na podanie wyłącznie tytułu, którego pierwszy wyraz został zapisany pogrubioną kursywą kapitalikami. Tytuł tekstu został ujęty kursywą. Po tytule z reguły występuje numer strony. Czasami jest on poprzedzony informacją o miejscu danego artykułu np. w dodatku, w którym został on udostępniony.

Pierwszeństwo w układzie porządkowym posiadają teksty, które posiadają autorów. Dla danego czasopisma są one ułożone alfabetycznie. Po nich następują, jeśli oczywiście odnotowano ich istnienie, teksty bez ujawnionego autora.

Każdy rozdział składa się z serii poszczególnych dni. W każdym dniu czasopisma zostały ułożone alfabetycznie. W zapisie rekordów zrezygnowano z podawania daty dziennej publikacji. Znajduje się ona bowiem na początku

każdego podrozdziału, zaś dodatkowo jest też umieszczona w nagłówku każdej strony. Rekordy tekstów z dzienników i dwudniaków nie posiadają też numeracji czasopism. Autor wyszedł bowiem z założenia, że potencjalne i bezproblemowe dotarcie do danego tekstu umożliwi datacja dzienna. Ta sytuacja ulega zmianie w dla tygodników i innych czasopism, o rzadszej częstotliwości publikacji. Tekstom tym już towarzyszy numeracja czasopism, zaś datacja dzienna w nagłówku strony określa rzeczywistą datę ukazania się periodyku na rynku.

Reguła tego układu porządkowego została zmieniona w wypadku ostatniego podrozdziału tej książki pt.: „Opracowania *think-tanków* w postaci elektronicznej” dla tekstów o numerach rekordów 6623–6776. Z uwagi na specyfikę tego konkretnego minizbioru teksty zostały ułożone w pierw w kolejności alfabetycznej ich wydawcy.

W 264 przypadkach zidentyfikowano treści albo identyczne, albo bardzo podobne do pierwotnego opisu. Możliwe, że takich przypadków było jeszcze kilka, jednakże autor nie był w stanie ich zidentyfikować mimo licznych starań. Istniejące analogie zostały zaznaczone pod zasadniczym tekstem rekordu znakiem „Jw. por.:”, po którym następuje wskazówka, gdzie jeszcze można znaleźć dany materiał. Sytuacja ta w przeważającej mierze dotyczyła materiałów wytwarzanych m.in. przez Grupę Polska Press, która niejednokrotnie multiplikowała teksty poszczególnych autorów w należących do siebie tytułach regionalnych. Przykładowy schemat takiego zapisu znajduje się poniżej:

Jw. por.:

607. HOYLE Ben, *W tej walce Witalij Kliczko zamierza znokautować Janukowycza*, GWOj nr 10 (49) 2013, s. 22.

608. HOYLE Ben, *Witalij Kliczko zamierza znokautować Janukowycza*, PT-GWr 7 XII 2013, s. 8.

609. HOYLE Ben, *W tej walce Witalij Kliczko zamierza znokautować Janukowycza*, PL 21 XII 2013, s. 13.

W tym konkretnym przypadku została podana także data dzienna ukazania się multiplikowanego tekstu z uwagi na możliwość jego powtórki nie tylko w dniu publikacji tekstu zidentyfikowanego jako pierwszy, ale także w dniach następnych. Data została poprzedzona skrótem nazwy tytułu medium, w którym tekst został powtórzony. Wykaz skrótów znajduje się w Indeksie akronimów, zaczynający się na stronie 9.

Jak podkreślono wyżej, rekordy są opisem tekstów na temat wydarzeń rewolucyjnych na Ukrainie na przełomie lat 2013–2014. Omówieniu podlegały także materiały, w których tylko części odnoszono się do Ukrainy. Z uwagi jednak na groźbę znaczącego rozrostu opracowania generalnie nie zaznaczano, które z nich całościowo poruszają tematykę ukraińską, a które tylko wycinkowo, skupiając się wyłącznie na aspektach dotyczących istnienia zasadniczego tematu.

W opisach tekstów często starano się zachować terminologię, neologizmy wyrażenia i cechy przekazów medialnych ujmując je w cudzysłowy, zdając sobie jednak sprawę, że wiele z nich ma charakter wyłącznie propagandowy i stroniczy. Autorowi zależało jednak również na oddaniu charakteru danego przekazu ponieważ zachowanie bezstronnych środków wyrazu po prostu wymagałoby znacznie szerszych opisów danych tekstów. Wyjątek został uczyniony dla terminu „EuroMajdan”, którego zapis bez ograniczników został przyjęty w tym opracowaniu jako nazwa własna. Autor zaznacza jednak, że pamięta o charakterze propagandowym tego terminu. Ujednoliceniu uległa też sama nazwa „Majdan”, pisana w różnych periodykach z dużej bądź z małej litery (np. w „Gazecie Polskiej Codziennie” lub tygodniku „Gazeta Polska”). Dla porządku przyjęto pisownię z dużej litery, traktując ją za każdym razem jako geograficzne oznaczenie miejsca w centrum ukraińskiej stolicy. W podobnym stylu przyjęto też prawidłowe określenie mieszkańców Krymu jako Krymian, w miejsce nie rzadko stosowanego rusycyzmu „Krymczanie”. W sposób jednolity także starano się określać miejsca i tytuły stanowisk. Dobrym przykładem jest tutaj postać amerykańskiej dyplomatkii Victorii Nuland, której raz przypisywano stanowisko zastępcy amerykańskiego sekretarza stanu lub jego asystentki. W tym konkretnym wypadku autor zdecydował się na utrzymanie oficjalnej nomenklatury jako „asystent sekretarza stanu”.

Przy opracowaniu niniejszego zbioru nie uwzględniono jednozdaniowych informacji w kalendarzach np. w „Tygodniku Powszechnym”. Zajawki na pierwszych stronach zostały potraktowane jako części artykułów do których się odnoszą. Jeśli dany artykuł został opublikowany w wydaniu lokalnym danej gazety, np. wydaniu warszawskim „Gazety Polskiej Codziennie”, prócz wydania głównego – ten fakt nie był uwzględniany w niniejszej bibliografii. Odnutowano także teksty, które ukazywały się tylko w tych wydaniach np. w „Gazecie Wyborczej – Lublin”.

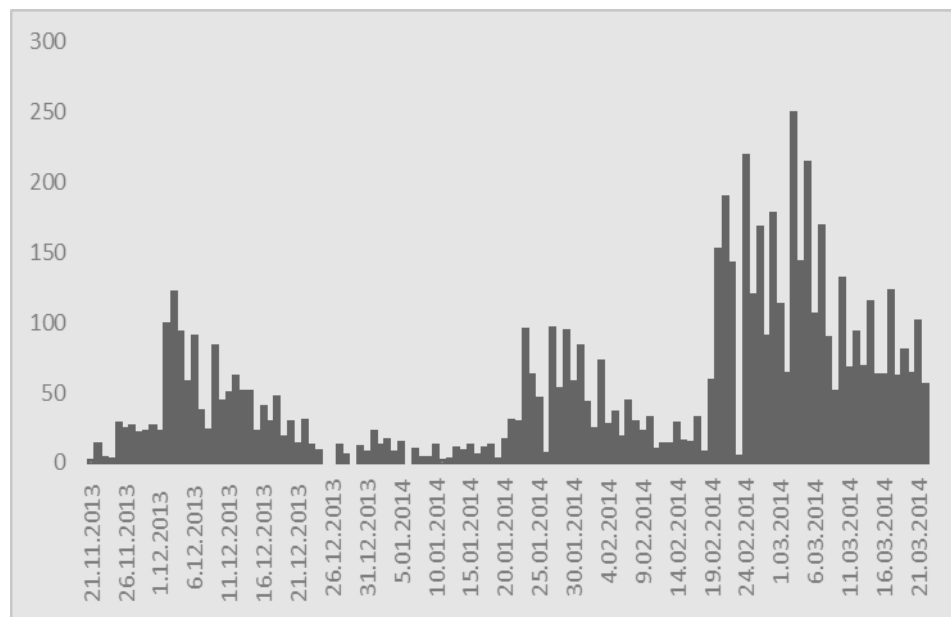
Jako osobne potraktowano również materiały, które często można odczytywać jako wyimki. Stało się tak jednak, gdyż wielokrotnie informacje w nich przekazywane miały charakter niepowtarzalny względem głównego tekstu, jak również miały wyraźnie zaznaczony tytuł i znacznik albo autora (często anonimowego) lub końca tekstu w postaci grafiki strzałki lub kropki.

Jak zaznaczono na początku Wstępu, niniejsze opracowanie zawiera materiały źródłowe w języku polskim. Tym samym nie uwzględniono tutaj tekstów źródłowych w innych językach publikowanych w periodykach obcojęzycznych na terenie Polski. Mowa tutaj m.in. o tygodniku ukraińskiej mniejszości narodowej „Nasze słowo”, angielskojęzycznym tygodniku informacyjnym dla cudzoziemców „The Warsaw Voice” lub rosyjskojęzycznych miesięcznikach dla mieszkających w Polsce Rosjan, jak „Новая Польша” lub „Русский Курьер Варшавы”.

Należy uzupełniająco zaznaczyć, że szczególnie „Nasze słowo” zawierało publikacje odnośnie wydarzeń na Ukrainie, opowiadające się zasadniczo po stronie prozachodniego wyboru tego kraju. Podkreślenia jednak wymaga, że celem tej pozycji jest opis materiałów źródłowych traktujących o polskiej recepcji tych wydarzeń i skierowanych do polskich odbiorców na terenie kraju. W tym samym kontekście pominięto też chociażby m.in. wydawaną w Watykanie dla polskiego odbiorcy polską edycję miesięcznika „L’Osservatore Romano”, drukowany w Wielkiej Brytanii dla Polaków tygodnik „Goniec Polski” lub cieszący się w Stanach Zjednoczonych pośród tamtejszej polskiej mniejszości dużą popularnością „Dziennik Związkowy”.

ANALIZA ILOŚCIOWA

Rys. 1. Orientacyjna liczba tekstów w okresie badawczym

Źródło: opracowanie własne.

W niniejszej bibliografii zidentyfikowano łącznie 6779 tekstów odnoszących się do tematyki związanej rewolucją na Ukrainie, w tym 6435 tekstów publicystycznych o charakterze typowo prasowym, tj. pochodzących z dzienników, tygodników lub miesięczników oraz 344⁵ materiałów o charakterze analitycznym i naukowym, zamieszczonych w naukowych periodykach drukowanych i w internecie. Wypadku tych ostatnich ich wytwórcami były *think-tanki* należące zarówno do sfery państwowej (jak np. Polski Instytut Spraw Międzynarodowych), jak i organizacji typu NGO (np. Fundacja Pułaskiego).

⁵ Od tej liczby odjęto 2 teksty prasowe umieszczone w Erratum.

Analizie poddano doniesienia łącznie ze 123 dni w podstawowym okresie badawczym tj. od 21 listopada 2013 r. do 22 marca 2014 r. wraz z uzupełnieniami o periodyki od tygodnika w górę do pierwszego numeru po założonym okresie badawczym.

Orientacyjną liczbę tekstów w poszczególnych dniach przedstawia grafika na poprzedniej stronie. W badanym okresie zdarzyły się łącznie cztery dni, podczas których nie zidentyfikowano żadnych tekstów dotyczących wydarzeń na Ukrainie. Były to 25, 26 i 29 grudnia 2013 r. oraz 6 stycznia. W pierwszych dwóch wypadkach był to okres Bożego Narodzenia, podczas którego nie ukazywały się żadne czasopisma. Pozostałe dwa dni były dniami świątecznymi. Dodatkowo ta sytuacja miała miejsce podczas niewielkiej dynamiki zdarzeń w centrum Kijowa, co nie budziło większego zainteresowania zarówno pośród wydawców, jak i samych dziennikarzy.

Najwięcej natomiast tekstów powstawało w okresie niedługim po wybuchu poszczególnych dramatycznych wydarzeń w tym kraju. Pierwszym takim okresem był początek protestów. Następnym – drugie poważne starcie między demonstrantami a oddziałami Berkutu. Największa jednak liczba tekstów została zidentyfikowana w dniu 3 marca (249 tekstów) – po weekendzie, który poprzedzała m.in. ucieczka W. Janukowycza, początki separatystycznego zamieszania na Krymie oraz proces powoływania nowych władz. Na tę kumulację złożyły się też dodatkowo teksty z tygodników i miesięczników wychodzących na początku miesiąca oraz początek tygodnia, który kumulował doniesienia z weekendu.

Tab. 2. Największe liczby wydań dziesięciu dzienników ogólnopolskich, zawierających informacje na temat wydarzeń na EuroMajdanie w analizowanym okresie badawczym

L.p.	Tytuł	Liczba wydań	Procent wydań do liczby ogólnej
1.	„Gazeta Wyborcza”	95	77,2%
2.	„Gazeta Polska Codziennie”	93	75,6%
3.	„Nasz Dziennik”	90	73,2%
4.	„Rzeczpospolita”	90	73,2%
5.	„Super Express”	68	55,3%
6.	„Dziennika Gazeta Prawna”	63	51,2%
7.	„Fakt”	53	43,1%
8.	„Dziennik Trybuna”	42	34,1%
9.	„Parkiet”	35	28,5%
10.	„Polska the Times”	29	23,6%

Za liczbę ogólną przyjęto 123 wydania w zakresie zasadniczym bez materiałów z rozdziałów VIII i IX. Dane w tabeli nie sumują się. Źródło: opracowanie własne.

Dziennikiem ogólnopolskim, który publikował najwięcej wydań zawierających doniesienia z EuroMajdanu w okresie badawczym była „Gazeta Wyborcza”. Łącznie zostało opublikowanych 95 wydań tego dziennika. Zasadniczo można stwierdzić, że poza nielicznymi wyjątkami medium to prawie codziennie prezentowało jakieś teksty odnoszące się do rewolucyjnych wydarzeń na Ukrainie lub materiały z nimi związane. Następną była „Gazeta Polska Codziennie” a po niej na równi „Nasz Dziennik” i „Rzeczpospolita”.

Tab. 3. Dziesięć dzienników zawierających najwięcej tekstów w analizowanym przedziale badawczym

L.p.	Tytuł	Liczba tekstów	Procent tekstów do liczby ogólnej
1.	„Gazeta Wyborcza”	778	12,59%
2.	„Rzeczpospolita”	556	9,00%
3.	„Gazeta Polska Codziennie”	414	6,70%
4.	„Nasz Dziennik”	259	4,19%
5.	„Super Express”	243	3,93%
6.	„Polska the Times”	153	2,48%
7.	„Dziennika Gazeta Prawna”	145	2,35%
8.	„Fakt”	131	2,12%
9.	„Dziennik Polski”	116	1,88%
10.	„Dziennik Trybuna”	110	1,78%

Źródło: opracowanie własne. Za liczbę ogólną przyjęto 6177 tekstów w zakresie zasadniczym bez materiałów z rozdziałów VIII i IX.

Tab. 4. Dziesięciu autorów największej liczby tekstów dotyczących wydarzeń na Ukrainie w analizowanym przedziale badawczym

L.p.	Autor	Tytuł	Liczba tekstów
1.	Jędrzej Bielecki	„Rzeczpospolita”	103
2.	Tomasz Bielecki	„Gazeta Wyborcza”	96
3.	Michał Potocki	„Dziennika Gazeta Prawna”	74
4.	Łukasz Sianożęcki	„Nasz Dziennik”	74
5.	Mirosław Czech	„Gazeta Wyborcza”	61
6.	Wacław Radziwinowicz	„Gazeta Wyborcza”	54
7.	Piotr Falkowski	„Nasz Dziennik”	52
8.	Wojciech Mucha	„Gazeta Polska Codziennie”	50
9.	Piotr Jendroszyk	„Rzeczpospolita”	46
10.	Dawid Wildstein	„Gazeta Polska Codziennie”	36

Źródło: opracowanie własne.

Również wśród dzienników „Gazeta Wyborcza” pozostała liderem w zakresie liczby tekstów. Stało się tak dzięki nie tylko dużemu zainteresowaniu samym tematem, ale też patronowaniu różnym, nawet niewielkim akcjom pro-

testacyjnym na terenie Polski, w postaci ich opisu, jak i licznym dodatkom regionalnym, które dokumentowały lokalną aktywność na rzecz pomocy Ukrainie. W efekcie flagowy tytuł Agory opublikował aż 778 tekstów, co stanowi ponad 12% wszystkich materiałów w analizowanym zakresie. Kolejnym czasopismem była „Rzeczpospolita” a po niej „Gazeta Polska Codziennie”. Informacje w tym zakresie prezentuje Tabela 3. na poprzedniej stronie.

Najbardziej aktywnego autora tekstów posiadała „Rzeczpospolita”. W badanym okresie Jędrzej Bielecki opublikował 103 materiały w postaci zarówno tekstów samodzielnych, we współpracy z innymi dziennikarzami, jak i rozmów. Kolejnym autorem był Tomasz Bielecki z „Gazety Wyborczej” zaś trzecim Michał Potocki z „Dziennika Gazety Prawnej”.

PODZIĘKOWANIA

Pomysł stworzenia niniejszej pozycji narodził się w trakcie konstrukcji programu badawczego i planowania prac nad poprzednią książką „Czas EuroMajdanu”. Kształt tej publikacji powstał w wyniku rozmów autora z dr Robertem Potockim. Niestety nie mógł on finalnie uczestniczyć w pracach nad tą pozycją z uwagi na kwestie osobiste. Nie mniej do jego zasług należy pomysł podziału niniejszej bibliografii na rozdziały, jak również wstępne opracowanie kilkudziesięciu rekordów (m.in. niektóre teksty z tygodnika „Gazeta Polska”), które następnie zastały przeredagowane i rozszerzone przez autora. Tym samym autor dziękuje dr R. Potockiemu za początkowy wkład w prace nad tą pozycją.

W prace nad tą bibliografią zaangażowani byli w ramach praktyk również studenci Wyższej Szkoły Menadżerskiej w Warszawie, którzy opracowali część przesłanych materiałów do rekordów. W tym miejscu chcę bardzo podziękować Michałowi Banasiakowi za opracowanie wskazanych tekstów z tygodnika „Najwyższy Czas”, Hubertowi Osińskiemu za opracowanie niektórych materiałów z „Gazety Wyborczej”, Marcie Radziszewskiej za pomoc i opracowanie artykułów z „Polityki” i „Tygodnika Powszechnego” oraz Magdalenie Zygmunta za skupienie swojej uwagi w podobnym zakresie na tygodniku „Newsweek Polska”. Podziękowania należą się także Bartoszowi Mroczkowskiemu, niezwiązanemu z tą placówką dydaktyczną, za część tekstów z tygodnika „Wprost”.

Dziękuję również firmie Press Service Monitoring Mediów Sp. z o.o. za udostępnienie zbioru wyekstrahowanych z prasy tekstów na potrzeby niniejszej książki oraz Iwonie Golec z tej firmy, która zawsze gotowa była udzielić mi niezbędnej pomocy i wskazówek. Bez jej wydatnego wsparcia pozycja ta nie miałaby szans na powstanie.

Wyrazy wdzięczności należą się także pracownikom Czytelni im. Władysława Bartoszewskiego – Czasopisma i Varsaviana Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy oraz Czytelni Ogólnej Biblioteki Narodowej w Warszawie, którzy pomogli autorowi w dotarciu i skompletowaniu źródłowych materiałów uzupełniających do tej bibliografii.

KALENDARIUM EUROMAJDANU

21 listopada 2013 roku: Dzień zwany w prasie „czarnym czwartkiem”. Podczas obrad szczytu Partnerstwa Wschodniego w Wilnie premier Ukrainy Mykoła Azarow zakomunikował zawieszenie podpisania układu stowarzyszeniowego Ukrainy z Unią Europejską. W odpowiedzi wieczorem na ulicach we Lwowie i Kijowie pojawili się pierwsi protestujący przeciwko tej decyzji.

22 listopada: Pierwszy dzień ograniczonych protestów społecznych w Kijowie, które stopniowo rozprzestrzeniają się na pozostałe ośrodki akademickie Ukrainy. Akcja rozpoczęła się od wezwań do protestów na portalach społecznościowych oraz zgromadzenia na Placu Europejskim ok. godz. 22.00.

24 listopada: Punkt ciężkości manifestacji przenosi się z pl. Europejskiego na Majdan Niepodległości, stąd też bierze się ich późniejsza nazwa – EuroMajdan.

26 listopada: Na konferencji prasowej premier M. Azarow przyznał, iż podpisanie umowy stowarzyszeniowej z UE wstrzymano wskutek zabiegów Rosji.

29 listopada: Poranny telefon przewodniczącego Rady Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony przy prezydencie Ukrainy Andrija Klujewa do szefa Kijowskiej Miejskiej Administracji Państwowej Ołeksandra Popowa w sprawie jak najszybszego montażu choinki na Majdanie Niepodległości.

30 listopada: Ok. godz. 4.00 nad ranem wiceszef RBNiO W. Siwkowycz poinformował O. Popowa, iż „pora przygotować sprzęt potrzebny do przewiezienia i zamontowania choinki.” Pół godziny później, oddziały specjalne milicji Berkut brutalnie rozprędyły na Majdanie Niepodległości zgromadzenie kilkuset demonstrantów. Uciekający ludzie schronili się na Pl. Michajłowski, gdzie kontynuowali swój protest. Zapisy pacyfikacji, zarejestrowane przez opozycjonistów i udostępnione w Internecie, spotkały się z powszechnym sprzeciwem społecznym wobec niepotrzebnego użycia siły. Prezydent i premier wydali niezależne oświadczenia potępiające akcję. Jednocześnie wprowadzono urzędowy zakaz manifestacji na głównej ulicy Kijowa – Chreszczatyku oraz na Majdanie Niepodległości, z obawy przed rozruchami. Tymczasem na Pl. Michajłowski wieczorem zaczął gromadzić się tłum, którego liczebność oceniano na 10 tys. osób.

1 grudnia: Pod pomnik ukraińskiego wieszcza narodowego Tarasa Szewczenki w Kijowie przyszło ponad 100 tys. ludzi. Protestanci stopniowo zajmują Pl. Europejski, Majdan Niepodległości oraz przyległą część Chreszczatyku. W godzinach popołudniowych pod siedzibą prezydenta dochodzi do starć z milicją. Wieczorem na Majdanie gromadzi się ok. 200–350 tys. ludzi, do których usiłują dotrzeć główni liderzy opozycji: Arsenij Jaceniuk, Jurij Łucenko oraz Witalij Kliczko. Ich postulaty sprowadzają się do trzech zasadniczych punktów: (1) dymisji rządu M. Azarowa i utworzenia Rządu Jedności Narodowego, (2) zwolnienia więźniów politycznych (Julia Tymoszenko) oraz (3) rozpisania przedterminowych wyborów parlamentarnych.

2 grudnia: Nad ranem uczestnicy EuroMajdanu zablokowali gmach Rady Ministrów. Na Majdanie Niepodległości rozbudowuje się miasteczko namiotowe.

3 grudnia: Epicentrum protestów przenosi się przed i do budynku parlamentu – Rady Najwyższej. Opozycja dostrzega możliwość zmiany układu sił w parlamencie na swoją korzyść, dzięki spodziewanej secesji poszczególnych deputowanych z obozu rządzącego. Rządowi udaje się zachować kwalifikowaną większość, wniosek opozycji zostaje odrzucony (186 głosów „za”, przy 226 wymaganych przez regulamin).

6 grudnia: Prezydent W. Janukowycz powraca z wizyty w Pekinie, a czasie międzylądowania w Soczi spotyka się z prezydentem Rosji Władimirem Putinem. Chiny deklarują pomoc gospodarczą dla Ukrainy.

8 grudnia: W południe odbyło się zapowiedziane w Kijowie zgromadzenie, które opozycja ochrzciła mianem „marszu miliona”.

9–11 grudnia: Berkut usiłuje bez powodzenia wypchnąć manifestantów z Majdanu Niepodległości. Rozpoczyna się I tura „okrągłego stołu” między opozycją a władzą. Również swoją działalność zaczyna misja sondażowa UE.

13 grudnia: Pierwsze rozmowy władz państwowych z liderami opozycji.

14 grudnia: Prokurator Generalny poinformował, iż zastępca sekretarza RBNiO W. Siwkowycz, szef KMAP – O. Popow oraz były komendant milicji – Walerij Koriak są podejrzewani o złamanie prawa w związku z „afery choinkową”.

15 grudnia: Komisja Europejska jednostronnie zawiesza rozmowy na temat umowy stowarzyszeniowej. Manifestanci podczas „dnia godności” wydają rezolucję zakazującą prezydentowi podpisywania deklaracji wstąpienia Ukrainy do Unii Celnej.

17 grudnia: Przyjęcie przez W. Janukowycza „pakietu moskiewskiego” – pomocy ekonomicznej i finansowej z Rosji.

19 grudnia: RN przegłosowała ustawę o amnestii dla aresztowanych uczestników protestów w centrum Kijowa.

20 grudnia: Rada Obywatelska Majdanu wystosowała apel o rozpoczęcie dyskusji nad sposobami zażegnania kryzysu politycznego. Odbyła się II runda „okrągłego stołu”, lecz na spotkanie nie przybyli ani liderzy opozycji, ani też prezydent.

21 grudnia: Opozycja parlamentarna decyduje o wystawieniu wspólnego kandydata podczas wyborów prezydenckich – w grę wchodzi osoby J. Tymoszenko lub W. Kliczki.

22 grudnia: Przed południem rozpoczął się kolejny wiec opozycji pod hasłem „miting naszej siły”, w liczbie 30–50 tys. manifestantów. J. Łucenko ogłosił na wiecu powstanie Zjednoczenia Ogólnoukraińskiego „Majdan”, który w zamierzeniach inicjatorów ma być ponadpartyjną platformą integrującą Ukraińców, pragnących doprowadzić do ewolucji systemu politycznego w kraju.

24 grudnia: Premier FR Dmitrij Miedwiediew informuje, iż Rosja wykupiła obligacje ukraińskie za 3 mld USD. J. Łucenko konkretyzuje zadania ZOUM: (1) zorganizowanie sieci społecznej; (2) zawiązanie struktur ogólnonarodowych oraz (3) organizacja komórek lokalnych, koordynujących protesty na prowincji.

25 grudnia: W nocy „nieznani sprawcy” pobili dziennikarkę śledczą „Ukraińskiej Prawdy” i aktywistkę EuroMajdanu Tetianę Czornowił.

1 stycznia 2014 roku: Nowy Rok na Majdanie Niepodległości przywitało ponad 500 tys. Ukraińców. W godzinach wieczornych, w 105. rocznicę urodzin Stepana Bandery, zwolennicy Swobody urządzili w centrum Kijowa 10-tysięczną manifestację, od czego odcięła się część opozycji i organizacje obywatelskie zwłaszcza, że doszło do zamieszek ulicznych.

3 stycznia: W godzinach wieczornych deputowany Swobody Andrij Illenko został zaatakowany w centrum Kijowa przez „nieznanych sprawców”.

8 stycznia: Wieczorem partie opozycyjne i Prokuratura Generalna porozumiały się co do zasad wykonania „ustawy amnestyjnej” dla zatrzymanych przez milicję demonstrantów. Rada ZOUM zdecydowała o powołaniu komitetu strajkowego oraz uzgodniła cele swych działań na styczeń: (1) dymisja premiera M. Azarowa, szefa MSW W. Zacharczenki i prezydenta W. Janukowycza oraz (2) przyspieszone wybory.

9 stycznia: W godzinach południowych ROM wystosowała do partii opozycyjnych ultimatum, w którym (1) zażądano uzgodnienia nazwiska kandydata w wyborach prezydenckich oraz (2) rozpoczęcia blokady obrad RN, począwszy od pierwszego dnia sesji zimowej, w celu wymuszenia samorozwiązania parlamentu.

10 stycznia: Tuż przed północą kilkanaście osób, w tym liczni dziennikarze i były szef MSW J. Łucenko, zostało pobitych przez funkcjonariuszy Berkutu podczas pikiety Świątoszyńskiego Sądu Rejonu w Kijowie, gdzie kilka godzin wcześniej ogłoszono wyrok dla „terrorystów z Wasylkowa”.

11 stycznia: I Ogólnoukraińskie Forum Euromajdanów w Charkowie, które sformowało program społeczny wobec opozycji i władz państwowych.

15 stycznia: Okręgowy Sąd Administracyjny Kijowa, na wniosek KMAP, zakazał wszelkich akcji protestacyjnych w centrum stolicy do 15 marca.

16 stycznia: Przyjęcie przez RN „pakietu bezpieczeństwa”, który ograniczył prawo obywateli do protestów, wprowadził cenzurę i zwiększył uprawnienia sił porządkowych w tłumieniu protestów.

19 stycznia: W południe rozpoczął się VIII wiec narodowy, który zgromadził ok. 80–100 tys. osób. A. Jaceniuk przedstawił projekt powołania Rady Ludowej (alternatywny parlament) oraz zapowiedział zwołanie zgromadzenia konstytucyjnego. O godz. 14.00 uczestnicy „automajdanu” usiłowali urządzić swój miting w okolicach gmachu RN i zaprotestować przeciw „pakietowi bezpieczeństwa”. Gdy jednak natrafiono na kordon milicyjny, aktywiści Prawego Sektora wezwali do szturmowania parlamentu, w wyniku czego w centrum ukraińskiej stolicy wybuchły walki uliczne, które trwały do 26 stycznia.

22 stycznia: Krwawy Dzień Jedności Narodowej. Sytuacja wewnętrzna Ukrainy coraz bardziej zaognia się. Na dachach domów wokół centrum stolicy pojawili się snajperzy, funkcjonariusze milicji ćwiczą w koszarach zachowanie podczas walk ulicznych. We wskazanych jednostkach wojskowych zawieszono przepustki oraz wysłano kolumny samochodowe do Kijowa. Prezydent Ukrainy wykazuje zdecydowane opory przed bezpośrednim zaangażowaniem się w proces negocjacyjny, gdyż jako „strażnik konstytucji i jej wartości” usiłuje odgrywać rolę mediatora między rządem a opozycją. Przywódcy EuroMajdanu przyznają już niemal oficjalnie, iż – z ich perspektywy – sytuacja w centrum Kijowa wymknęła się już spod kontroli a „rząd dusz” przejęli radykałowie.

23 stycznia: W nocy funkcjonariusze Berkutu i *tituszki* przeprowadzili „polowanie” na patrolujących Kijów uczestników „automajdanu”.

25 stycznia: Prezydent Ukrainy proponuje A. Jaceniukowi stanowisko premiera. Deputowani Rady Obwodu Lwowskiego tworzą pozakonstytucyjny organ – Radę Ludową.

26 stycznia: Na dachu Domu Ukraińskiego na Pl. Europejskim znaleziono łuski i ostre naboje. Późnym wieczorem dziesiątki protestujących bez oporu zajęły niespodziewanie gmach Ministerstwa Sprawiedliwości w centrum Kijowa.

27 stycznia: Tuż po północy J. Łucenko zagroził, że o ile RN nie zatwierdzi 28 stycznia propozycji opozycji: (1) amnestii dla zatrzymanych uczestników protestów, (2) anulowania oskarżeń kryminalnych wobec „rewolucjonistów”, (3) odwołania „pakietu bezpieczeństwa”, (4) powrotu do konstytucyjnej „noweli grudniowej” z 2004 r. oraz (5) wotum nieufności dla GRM, to wówczas „Majdan podejdzie bliżej”. Pełniący obowiązki szefa ministra obrony Pawło Lebediew poinformował o przyznaniu wojskowym specjalnej 20% premii, zaś od 1 lipca zapowiedział podwyżkę pensji o 100%. Wieczorem prezydent W. Janukowycz spotkał się z przywódcami opozycji W. Kliczką, Ołehiem Tiahnybokiem i A. Jaceniukiem, który po raz drugi odmówił przyjęcia teki premiera. Strony natomiast porozumiały się w sprawie podstawowych zasad amnestii zatrzymanych uczestników walk ulicznych, która wejdzie w życie tylko w przypadku opuszczenia przez manifestantów zajętych gmachów publicznych oraz zniesienia blokad drogowych. Prezydent Ukrainy zgodził się także na częściowe odwołanie „pakietu bezpieczeństwa”.

28 stycznia: Podczas posiedzenia RN premier M. Azarow złożył dymisję.

29 stycznia: Początek ofensywy dyplomatycznej premiera RP Donalda Tuska. Podczas posiedzenia RN poseł PR Wadim Kolesnyczenko proponuje federalizację Ukrainy. Bojownicy Samoobrony Majdanu tworzą Gwardię Narodową. RN uchwała ustawę amnestyjną.

30 stycznia: Odnalezienie, wprowadzonego 22 stycznia, lidera „automajdanu”, Dmytra Bułatowa.

31 stycznia: Podpisanie ustawy amnestyjnej przez prezydenta. Wojskowi zaapelowali do W. Janukowycza o „podjęcie niezwłocznych działań na rzecz stabilizacji sytuacji w kraju”.

4 lutego: RN rozpoczęła posiedzenie w sprawie proponowanych zmian konstytucyjnych. Opozycja domaga się przede wszystkim przywrócenia redakcji konstytucji z 2004 r.

5 lutego: Lider PS Dmytro Jarosz ujawnił, iż jego bojówki dysponują „arsenałem śmiertelnej broni”, która jest w stanie obezwładnić „wewnętrznych okupantów” Ukrainy.

6 lutego: W kijowskim Domu Związków Zawodowych przy Majdanie Niepodległości, zajętych przez protestujących, doszło do wybuchu bomby. Doradca Prezydenta FR Siergiej Głazjew w wywiadzie dla dziennika „Komersant Ukraina” zasugerował, iż prezydentowi W. Janukowyczowi pozostał do realizacji jedynie scenariusz siłowy.

15 lutego: W Odessie rozpoczyna się dwudniowe II Ogólnoukraińskie Forum Euromajdanów.

16 lutego: Manifestanci przekazali gmach magistratu w Kijowie w ręce przedstawicieli OBWE. W południe odbył się XI wiec EuroMajdanu, na którym A. Jaceniuk ogłosił, iż opozycja przystępuje do tworzenia alternatywnego rządu.

18 lutego: Rankiem opozycja rozpoczęła „pokojowy atak” na RN z żądaniem przywrócenia redakcji konstytucji z 2004 r. Uczestnicy EuroMajdanu przerwali kordon służb porządkowych, co doprowadziło do wybuchu „powstania kijowskiego”. W tej sytuacji od północy stolica Ukrainy stała się miastem zamkniętym.

19 lutego: Walki uliczne między oddziałami Samoobrony Majdanu a siłami rządowymi. Rewolucja rozlewa się na prowincję, zaś opozycja stopniowo opanowuje siedziby władz obwodowych na zachodzie i w centrum kraju. W tej sytuacji minister obrony narodowej P. Lebediew wydaje rozkaz marszu na Kijów 25. Samodzielnej Brygady Powietrzno-Desantowej.

20 lutego: RN przyjmuje ustawę *O potępieniu zastosowania przemocy, która doprowadziła do śmierci obywateli Ukrainy*. Starcia zbrojne między manifestantami a Berkutem na Pl. Europejskim wokół Domu Ukraińskiego.

21 lutego: Pod presją Francji, Niemiec i Polski opozycja podpisuje ugodę polityczną z stroną rządową, która przewiduje powrót do konstytucji z 2004 roku, zmianę prawa wyborczego oraz przedterminowe wybory prezydenckie do końca roku. Podczas rewolucyjnego wiecu na Majdanie Niepodległości sotnik Samoobrony Wołodymyr Parasiuk nawołuje: „Nie jestem z żadnej organizacji (...). I chcę wam powiedzieć (...): Żaden Janukowycz nie będzie cały rok prezydentem! Jutro do dziesiątej rano powinien pójść precz! A jak nie, to weźmiemy Bankową siłą, bez względu na ofiary!”

22 lutego: Kijów, po wycofaniu się milicji z centrum stolicy, przechodzi w ręce rewolucjonistów. W. Janukowycz uchodzi do Charkowa, pod pretekstem nadzwyczajnego zjazdu PR. W tej sytuacji RN, wbrew konstytucji, usuwa go z urzędu i wyznacza termin przedterminowych wyborów prezydenckich na 25 maja. Obowiązki szefa państwa przejmuje przewodniczący parlamentu Ołeksandr Turczynow. Rosja oficjalnie kwestionuje legalizm rewolucyjnych władz, zaś UE i USA przechodzą nad tym do porządku dziennego. W regionach południowo-wschodnich rozpoczynają się ograniczone protesty przeciw „rewolucjonistom”. Otwarcie prywatnej rezydencji prezydenta w Międzygórzu, gdzie przejęto archiwum (tzw. *Yanukowych Leaks*).

23 lutego: PR odcina się od dotychczasowych działań władz państwowych. W. Janukowycz udaje się do prywatnej rezydencji w okolicach Bałakławy na Krymie. Z Doniecka do Rosji zbiegają były minister finansów Ołeksandr Kłymenko i prokurator generalny Wiktor Pszonka.

24 lutego: Ambasador FR zostaje odwołany z Kijowa na „dyplomatyczne konsultacje”.

25 lutego: Prokurator generalny Ołeh Machnicki wydał list gończy za W. Janukowyczem, którego oskarżono o masowe morderstwa obywateli Ukrainy. Prezydent tymczasem schronił się w Sewastopolu, w koszarach rosyjskiej Floty Czarnomorskiej.

26 lutego: Na podstawie noweli konstytucyjnej z 2004 r. powstaje – z inspiracji J. Tymoszenko – rząd A. Jaceniuka, wsparty przez parlamentarną większość.

27 lutego: Przebywający w Rosji W. Janukowycz nawołuje do kontrrewolucji. W Symferopolu na Krymie uzbrojeni ludzie zajęli gmachy władz autonomii i wywiesili rosyjskie flagi.

28 lutego: Ukraiński MSZ publikuje komunikat, w którym odpowiedzialnością za złamanie ugody z 21 lutego obarczono W. Janukowycza, z powodu braku jego podpisu pod nowelą konstytucji, którą powinien sygnować w przeciągu 48 godzin (pkt 1 porozumienia). Władimir Konstantin i Siergiej Aksionow stają na czele rebelii krymskiej. Tymczasem grupy tzw. zielonych ludzików rozpoczynają zajmowanie ukraińskich gmachów administracji państwowej i obiektów wojskowych na Krymie. Przewodniczący charkowskiego oddziału PR Mychajło Dobkin oświadcza, iż Ukraina posiada dwóch prezydentów: *de iure* – W. Janukowycza i *de facto* – O. Turczynowa.

1 marca: W poufnym liście W. Janukowycz zwrócił się rzekomo do prezydenta FR W. Putina z prośbą o interwencję wojskową na Ukrainie w celu przywrócenia w Kijowie „legalnej władzy państwowej”. W. Putin zażądał od Rady Federacji zgody na wysłanie wojsk na Ukrainę.

3 marca: Grupa prorosyjskich demonstrantów z Pawłem Gubariewem na czele zajęła gmach władz obwodowych w Doniecku i ogłosiła przejęcie władzy w regionie.

6 marca: Weszły w życie sankcje personalne UE, obejmujące zamrożenie aktywów bankowych, wobec „rodziny” W. Janukowicza.

7 marca: Parlament ARK podjął decyzję o referendum w sprawie secesji republiki na 16 marca oraz zwrócił się do FR z prośbą o rozpoczęcie procedury inkorporacyjnej.

10 marca: W Ługańsku, przed gmachem władz regionalnych, przedstawiciele rusofilskiej Młodej Gwardii wywiesili flagę rosyjską.

11 marca: Połączone parlamenty Krymu i Sewastopola przegłosowały proklamację niepodległości.

12 marca: Sąd Rejonowy w Moskwie wydał nakaz aresztowania lidera PS D. Jarosza, pod zarzutem publicznego nawoływania do działań ekstremistycznych wobec Rosjan i terroryzmu na terytorium Rosji.

14 marca: Ukraiński Trybunał Konstytucyjny uznał decyzję władz Autonomicznej Republiki Krym w sprawie referendum za niezgodną z Ustawą Zasadniczą.

15 marca: RN rozwiązała parlament regionalny na Krymie

16 marca: Na obszarze Krymu odbyło się rozpoczęło się referendum niepodległościowe, którego wyniki uznała jedynie Rosja. Oficjalnie za secesją opowiedziało się 96,6% głosujących, przy frekwencji wynoszącej 84%.

17 marca: Proklamowanie Republiki Krymu.

18 marca: Podpisanie umowy między Rosją a Krymem i Sewastopolem o włączeniu tych ostatnich podmiotów w skład FR.

19 marca: Sąd Konstytucyjny w Moskwie, potwierdził prawomocność wcielenia Republiki Krymu jako jednego z podmiotów Federacji Rosyjskiej.

21 marca: Rada Federacji w Moskwie zatwierdziła umowę o wcieleniu RK do Rosji. Premier FR D. Miedwiediew zapowiedział wypowiedzenie umowy z Kijowem z 2010 r. w sprawie warunków stacjonowania FCz na Krymie, co w praktyce oznaczało zapowiedź „wojny gazowej”. Podpisanie przez premiera A. Jaceniuka politycznej części umowy stowarzyszeniowej Ukrainy z UE.

I. BUNT OKCYDENTALISTÓW (21 LISTOPADA – 1 GRUDNIA 2013 ROKU)

21 listopada

„DZIENNIK GAZETA PRAWNA”

1. POTOCKI Michał, *Grecka tragedia z umową stowarzyszeniową Ukrainy*, s. A6.

Wszystko wskazuje na to, że umowa stowarzyszeniowa Ukrainy z UE nie zostanie podpisana. Jedną z tych wyjaśniających wstrzymanie przyjęcia tego dokumentu głosi, że zasadniczym celem Wiktora Janukowycza było jedynie osiągnięcie doraźnych korzyści ekonomicznych i przykrycie sprawą Julii Tymoszenko faktycznego nieprzeprowadzenia reform wymaganych przez UE. W. Janukowycz podobno chciał też „sprzedać” Niemcom uwolnienie b. premier za 15 mld USD.

22 listopada

„DZIENNIK GAZETA PRAWNA”

2. POTOCKI Michał, *Tak Rosja szachuje Unię Europejską*, s. A22–A23.

Rosja szantażuje państwa PW. Dlatego też podczas szczytu organizacji w Wilnie można spodziewać się wielu przykrych niespodzianek. Oznacza to jednak, że ten program ma sens. Armenia jednak nie parafuje umowy stowarzyszeniowej. Podobnie uczynią też Ukraińcy. Materiał jest ilustrowany dużą mapą, wskazującą dążenia UE i opisującą pokrótce kontrposunięcia FR, zniechęcające b. republiki radzieckie do integracji europejskiej.

„GAZETA POLSKA CODZIENNIE”

3. ALEHNO Olga, *Tymoszenko zostaje w więzieniu*, s. 2.

Rada Najwyższa odrzuciła wszystkie projekty ustaw dotyczące zezwolenia J. Tymoszenko na leczenie za granicą. Tym samym Ukraina wstrzymała przygotowania do podpisania układu stowarzyszeniowego z UE.

4. RYBICKI Paweł, *Czy warto walczyć o Julię?*, s. 2.

Blogger zastanawia się czy UE nie popełniła błędu, domagając się uwolnienia J. Tymoszenko jako warunku wstępnego podpisania układu stowarzyszeniowego z Ukrainą. Autor nie kwestionuje przy tym domniemanej winy skazanej, choć uważa ją za „więźnia sumienia”.

„GAZETA WYBORCZA”

5. BIELECKI Tomasz, *Ukraina ucieka Europie*, s. 11

Zdaniem b. prezydenta A. Kwaśniewskiego umowa stowarzyszeniowa między UE a Ukrainą nie zostanie podpisana na szczycie PW w Wilnie. RN nie przyjęła ustawy, która pozwoliłaby uwolnić J. Tymoszenko wyjechać na leczenie za granicą. Rosja regularnie straszy Kijów konsekwencjami podpisania układu z Brukselą, nakładając embargo oraz groźbami podwyżki cen gazu, co może zaprzepaścić szansę na reelekcję prezydenta W. Janukowycza w 2015 r.

6. BIELECKI Tomasz, *Krach umowy Unia Europejska – Ukraina. Kto zawinił?*, s. 1, 14.

Analiza kwestii, kto jest winien podjęcia decyzji o niepodpisaniu umowy stowarzyszeniowej między Ukrainą a UE. Autor omawia stanowiska i kroki wszystkich stron zaangażowanych w ten proces. Jego zdaniem ostateczna wina spoczywa na ukraińskim prezydencie W. Janukowyczu.

7. CZECH Mirosław, *Janukowycz wyrzucił stolik*, s. 1, 2

Decyzja W. Janukowycza o niepodpisywaniu umowy stowarzyszeniowej z UE kładzie kres zbliżeniu Ukrainy do Europy, mimo że Kijów otrzymał znacznie lepsze warunki niż Polska w 1991 r. Zdaniem władz ukraińskich u podstaw decyzji leży pogarszająca się sytuacja gospodarcza. W. Janukowycz dlatego przeciągał rozmowy z UE, by jak najwięcej wyciągnąć od Rosji. Ukraiński prezydent zabrnął w pułapkę, zaś większość Ukraińców chce zbliżenia z Europą.

„POLSKA THE TIMES”

8. KOZIŃSKI Agaton, *Ukraina powinna stać się mostem łączącym Rosję z Unią Europejską*, Forum, s. I-II (wywiad z byłym ministrem spraw zagranicznych Andrzejem Olechowskim).

Zdaniem rozmówcy m.in., jeżeli Ukraina nie podpisze układu stowarzyszeniowego z UE, to na całe lata znajdzie się poza obszarem integracji europejskiej. Polsce brakuje empatii wobec wschodnich sąsiadów, w rezultacie czego Warszawa często prowadzi „politykę postkolonialną”. Natomiast Rosja broni swoich dotychczasowych wpływów. Jak jednak przewiduje Z. Brzeziński, Rosja po pewnym czasie stanie się częścią „większego Zachodu”.

9. KRASUSKI Maciej, *Ile kosztuje Ukraińców Julia Tymoszenko?*, Forum, s. I-III.

UE sprowadziła podpisanie układu stowarzyszeniowego do żądania uwolnienia J. Tymoszenko, zaś prezydent W. Janukowycz postawił sobie za cel umocnienie władzy. Polityk „kupuje w ten sposób czas”, aby jego syn – Ołeksandr – w 2020 r. przejął po nim schedę. Z perspektywy krótkookresowej Ukraina, stojąc między UE a Unią Celną, ma wybór niczym między „cholera z dżumą”. Ta ostatnia opcja jest jednak dużo gorsza.

10. SOBIESZCZAŃSKI Konrad, *Ukraina zamyka sobie furtkę do umowy z UE*, s. 8

RN odrzuciła projekt w sprawie uwolnienia J. Tymoszenko. Był to jeden z warunków podpisania układu stowarzyszeniowego. Opozycja ukraińska wezwała w odpowiedzi UE do wprowadzenia sankcji.

„RZECZPOSPOLITA”

11. BIELECKI Jędrzej, *Ukraina nie zdała egzaminu z niepodległości*, s. A2.

Wiele wskazuje na to, że Ukraina nie podpisze umowy stowarzyszeniowej z UE na najbliższym szczycie PW w Wilnie. UE popełniła błąd stawiając jako warunek uwolnienie J. Tymoszenko. Jednak za porażkę szczytu będą odpowiadać przede wszystkim sami Ukraińcy, którzy nie chcieli przeprowadzić trudnych reform. Efektem obecnej polityki Kijowa będzie stałe pogarszanie się stopy życia Ukraińców.

12. JENDROSZCZYK Piotr, *Jest jeszcze nieco czasu na zmianę decyzji*, s. A9 (wywiad z b. ministrem gospodarki Ukrainy Bohdanem Danyłyszynem).

Zdaniem rozmówcy m.in. szczyt PW w Wilnie zakończy się sukcesem i Ukraina podpisze umowę stowarzyszeniową z UE. Sygnały o zaprzestaniu rozmów o stowarzyszeniu wynikają z tego, że na Ukrainie jest zbyt wielu polityków, którzy nie powinni zajmować się polityką. Ukraina wypełnia jednak wymogi na drodze do stowarzyszenia reformując swoje prawo, choć dzieje się to wolno.

13. SŁOJEWSKA Anna, *Kijów nie jest gotów na porozumienie z Europą*, s. A9 (wywiad z szefem Komisji Spraw Zagranicznych PE Elmarem Brokiem).

Zdaniem rozmówcy m.in. Ukraina nie podpisze umowy stowarzyszeniowej z UE, gdyż przstraszyła się presji handlowej ze strony Rosji. UE jest w stanie pomóc finansowo Ukrainie. Warunkiem stowarzyszenia jest wyposzczenie J. Tymoszenko na leczenie w Niemczech.

14. SŁOJEWSKA Anna, JENDROSZCZYK Piotr, *Ukraina w uścisku Rosji*, s. A9.

Rząd ukraiński podjął decyzję, że na szczycie PW w Wilnie nie zostanie podpisana umowa stowarzyszeniowa między UE a Ukrainą. Zdaniem rosyjskiego politologa S. Markowa to dobry krok. Komisarz UE ds. rozszerzenia S. Füle odwołał swoją wizytę w Kijowie.

23 listopada

„GAZETA POLSKA CODZIENNIE”

15. ALEHNO Olga, *Ukraińska opozycja: to zdrada stanu*, s. 1, 7.

Oświadczenie rządu M. Azarowa o wstrzymaniu podpisania układu stowarzyszeniowego z UE wywołało zamęt na Ukrainie. Prezydent W. Janukowycz poinformował o szantażu ekonomicznym ze strony Rosji. Niemniej opozycja parlamentarna zapowiada organizację protestów.

„GAZETA WYBORCZA”

16. BIELECKI Tomasz, *Ukraina to Europa!*, s. 1, 10

Na niedzielę 24 listopada zapowiadana jest w Kijowie demonstracja, której nadano nazwę „Euromajdan”. Protest ma odbyć się w miejscu, gdzie wcześniej miały miejsce wydarzenia „pomarańczowej rewolucji”. Nie jest spodziewana duża mobilizacja Ukraińców. Uwięziona J. Tymoszenko wezwała W. Janukowycza do podpisania umowy stowarzyszeniowej z UE. Ukraiński prezydent pod naciskiem W. Putina miał zmienić zdanie w kwestii zbliżenia z Europą. Rosja dodatkowo wywiera w tym względzie na Ukrainę presję ekonomiczną.

„SUPER EXPRESS”

17. KLĘSKA Kwaśniewskiego, s. 3.

Nie powiodła się misja b. prezydenta a zarazem wysłannika UE A. Kwaśniewskiego na Ukrainę, który miał doprowadzić do uwolnienia J. Tymoszenko z więzienia, co stało na przeszkodzie zbliżenia tego kraju do UE. Zdaniem politologa prof. Kazimierza Kika wynik był do przewidzenia, gdyż A. Kwaśniewski nigdy nie był politykiem wielkiej klasy.

24 listopada

„GOŚĆ NIEDZIELNY”

18. GRAJEWSKI Andrzej, *Ukraina wybrała?*, nr 47/2013, s. 10

Ukraina wybrała związki z Rosją zamiast integracji z UE. Świadczy o tym porozumienie między ukraińskim Naftohazem a rosyjskim Gazpromem, dotyczące regulacji kwestii spornych, jak również brak zgody na wypuszczenie na leczenie zagraniczne J. Tymoszenko. Nie zakończyły się też prace w RN nad wymaganymi do stowarzyszenia z UE ustawami.

„MYŚL POLSKA”

19. BLACHOWSKI Mariusz, *Bankructwo przez stowarzyszenie*, nr 47–48 (1958/59), s. 7.

Ukraina odstąpiła od podpisania układu stowarzyszeniowego z UE. Główną przyczyną takiego posunięcia są niezwykle wysokie koszty dostosowania się gospodarki kraju do wymogów europejskich. Jednym z regionów, który zostałby w dużym stopniu wskutek tego upośledzony jest Donbas – zaplecze społeczne prezydenta W. Janukowycza.

25 listopada

„DZIENNIK GAZETA PRAWNA”

20. UKRAIŃCY żądają stowarzyszenia z Unią Europejską, s. A6.

W Kijowie 100 tys. Ukraińców demonstrowało przeciw zawieszeniu podpisania układu stowarzyszeniowego z UE przez gabinet M. Azarowa. Protesty te nazwano już EuroMajdanem.

„DZIENNIK POLSKI”

21. „*CHCEMY do UE, a nie do Unii Celnej!*” – wołali Ukraińcy, s. 7.

100 tys. osób przeszło ulicami Kijowa w proteście przeciwko decyzji rządu. Odnotowano starcia z milicją. Protesty odbyły się też we Lwowie. W odpowiedzi zwolennicy władz zorganizowali własne kontrdemonstracje.

Jw. por.:

22. *CHCĄ do Europy*, GWs 25 XI 2013, s. 8.

„DZIENNIK TRYBUNA”

23. *ISKRAK* Tymoteusz, *Ukraińcy w Polsce chcą do Unii*, s. 5.

W Warszawie, Krakowie i Lublinie odbyły się manifestacje Ukraińców, którzy wyrażali swe proeuropejskie stanowisko. W zgromadzeniach brało udział po kilkaset osób. Policja nie odnotowała żadnych incydentów.

24. *ROZENBERG* Agata, *Sokoły potrafią liczyć*, s. 8.

Głównym powodem zawieszenia podpisania układu stowarzyszeniowego Ukrainy z UE nie jest bynajmniej sprawa J. Tymoszenko, lecz stan gospodarki i finansów tego kraju. Strona rządu obawia się ponadto pogorszenia relacji ekonomicznych z Rosją.

25. *UKRAIŃCY chcą do UE*, s. 1.

W Kijowie 100 tys. Ukraińców protestowało przeciwko zawieszeniu podpisania układu stowarzyszeniowego z UE. W większych miastach Polski odbyły się wiece poparcia dla ukraińskiej integracji.

„GAZETA POLSKA CODZIENNIE”

26. *TARGALSKI* Jerzy, *Merkel między młotem a kowadłem*, s. 2.

Prezydent W. Janukowycz jako przedstawiciel partii władzy, jest reprezentantem oligarchatu. Obecnie pragnie kontrolować przepływ pomocy unijnej, co stawia kanclerz Niemiec A. Merkel w nader niekorzystnym położeniu.

27. *UKRAINA o krok od rewolucji*, s. 7.

Przedstawiciele opozycji ukraińskiej zorganizowali manifestację pod hasłami integracji europejskiej, która zgromadziła ponoć nawet 100 tys. ludzi. Pochód wyruszył od pomnika Tarasa Szewczenki na pl. Europejski w centrum Kijowa, co ma swoją symboliczną wymowę. PR zorganizowała kontrprotest na pl. Mychajłowskim.

„GAZETA POMORSKA”

28. *OPOZYCJA ukraińska chce do UE. Trwają protesty*, s. 2.

100 tys. osób przeszło ulicami Kijowa w proteście przeciwko decyzji rządu o niepodpisaniu umowy stowarzyszeniowej z UE. Odnotowano starcia z milicją. W odpowiedzi zwolennicy władz zorganizowali kontrdemonstracje.

Jw. por.:

29. *UKRAIŃCY chcą do Unii*, KS 25 XI 2013, s. 7.

„GAZETA WYBORCZA”

30. *BIELECKI* Tomasz, *Ukraińcy za Europą*, s. 1, 13.

Opis największych demonstracji na Ukrainie od czasu „pomarańczowej rewolucji”. W czasie protestu szeroko cytowano apel uwięzionej J. Tymoszenko. Demonstranci przeszli spod pomnika T. Szewczenki na pl. Europejski, gdzie przemawiali liderzy opozycji. Odnotowano incydenty z milicją, jak również kontrmanifestacje.

31. KOWALEWICZ Tomasz, „Janukowycz podpisz umowę”, Lublin, s. 1.

Setka młodych Ukraińców protestowała na pl. Litewskim w Lublinie przeciwko decyzji rządu ukraińskiego o przesunięciu w czasie podpisania umowy stowarzyszeniowej z UE. Petycję do prezydenta z żądaniem jej podpisania wręczono konsulowi Ukrainy I. Hrycakowi.

„NASZ DZIENNIK”

32. FALKOWSKI Piotr, *Kijów wrze*, s. 8.

100 tys. manifestantów demonstrowało w centrum Kijowa przeciwko wstrzymaniu procesu integracji z UE. Na Majdanie zbierają się ludzie, pojawiają się flagi ugrupowań politycznych. Doszło też do przepychanek z milicją i Berkutem.

„NOWA TRYBUNA OPOLSKA”

33. DEMONSTRANCI walczą o Unię, s. 10.

100 tys. osób przeszło ulicami Kijowa w proteście przeciwko decyzji rządu. Odnotowano starcia z milicją. Protesty odbyły się też we Lwowie. W odpowiedzi zwolennicy władz zorganizowali kontrademonstracje.

Jw. por.:

34. GAZ *Łzawiący i namioty na ulicach Kijowa*, KP 25 XI 2013, s. 9.

„PARKIET”

35. RUDKE Maciej, *Losy Ukrainy wpłyną na strategię*, s. 04 (wywiad z prezesem firmy Plast-Boks Grzegorzem Pawlakiem).

Rozmówca m.in. opowiada o strategiach marketingowych swojej firmy wobec Ukrainy. Analizuje dwa potencjalne scenariusze – przystąpienie kraju do układu stowarzyszeniowego z UE lub wstąpienie do UC. W obu przypadkach dostrzega możliwości rozwoju przedsiębiorstwa.

„POLSKA THE TIMES – DZIENNIK ZACHODNI”

36. KOŁODYŃSKI Michał, *Ukraina: czy to początek nowej pomarańczowej rewolucji?*, s. 19.

100 tys. osób przeszło ulicami Kijowa w proteście przeciwko decyzji rządu o niepodpisaniu umowy stowarzyszeniowej z UE. Odnotowano starcia z milicją. Protestowano też we Lwowie. W odpowiedzi zwolennicy władz zorganizowali kontrademonstracje.

37. PAMIĘĆ o Wielkim Głodzie, s. 19.

W cieniu demonstracji przeciwko decyzji rządu w Kijowie o nie podpisywaniu umowy stowarzyszeniowej, obchodzono dzień pamięci Wielkiego Głodu z lat 1932–1933. Tekst przypomina kulisy tamtych tragicznych wydarzeń.

„POLSKA THE TIMES”

38. KOŁODYŃSKI Michał, *Bunt na Ukrainie*, s. 1, 8.

Protest na Ukrainie przypomina „pomarańczową rewolucję”. 100 tys. demonstrantów wykrzykiwało prounijne hasła. Tłum próbował szturmować budynek Rady Ministrów, „policja”¹ użyła gazu. Europosel J. Saryusz-Wolski wezwał do złożenia inicjatywy Polski i UE w sprawie Ukrainy.

39. KOZIŃSKI Agaton, *Opinia*, s. 2.

Istnieje nadzieja, że protest się powiedzie. W. Janukowycz nie może ignorować protestujących, bo już raz się to dla niego źle skończyło. UE chce podpisać umowę stowarzyszeniową z Ukrainą, ale nie wie, jak to zrobić, zaś Rosja i W. Putin twardo przekonują do swojego rozwiązania.

¹ Na Ukrainie w tamtym okresie formacja ta była określana nazwą milicji, co nie zawsze było zauważane w materiałach prasowych.

„PRZEGLĄD”

40. ŁAGOWSKI Bronisław, *Na wschodzie zmiany*, nr 48 (726) 2013, s. 17.

Polacy uważają się za specjalistów od Rosji, choć w rzeczywistości są w tej materii ignorancjami lub rusofobami. Tymczasem „stara” Unia całkiem nieźle radzi sobie z Kremlem.

41. PILAWSKI Krzysztof, *Racja Ukrainy*, nr 48 (726) 2013, s. 22–24.

Podpisanie umowy stowarzyszeniowej z UE przez Ukrainę nie daje jej perspektywy unijnego członkostwa. Unia nie zbilansuje Kijowowi strat ekonomicznych wynikłych z zamknięcia rynków eurazjatyckich. III RP nie powinna budować własnej pozycji politycznej nad Dnieprem na niechęci do Rosji.

„RZECZPOSPOLITA”

42. BIELECKI Jędrzej, *Majdan może jeszcze zwyciężyć*, s. A2.

Protest na kijowskim Majdanie może spowodować zmianę decyzji W. Janukowycza, do czego mogą również namawiać oligarchowie ukraińscy. Nie chcą oni bowiem skończyć, jak Michaił Chodorkowski, gdyby Ukraina weszła do kontrolowanej przez Moskwę UC.

43. BIELECKI Jędrzej, *Ukraińcy walczą o Unię*, s. A1.

Na ulice Kijowa wyległo 100 tys. manifestantów. Do udziału w prounijnych demonstracjach zaczynają wzywać politycy, jak J. Tymoszenko i Witalij Kliczko. Odnotowano też nieliczne starcia z przeciwnikami integracji europejskiej.

44. KOŚCIŃSKI Piotr, *Zneutralizować rosyjski kij*, s. A13.

Analiza sytuacji w związku z decyzją kijowskiego rządu o niepodpisywaniu umowy stowarzyszeniowej z UE. Zdaniem autora stowarzyszenie jest jednak możliwe, lecz jego warunkiem jest niwelacja rosyjskiego nacisku na Kijów w postaci presji gospodarczej. Obecnie m.in. ukraińska opozycja zrobi wszystko, aby pod hasłami eurointegracji wyprowadzić ludzi na ulice i przekonać ich, że W. Janukowycz zdradził.

„W SIECI”

45. CYWIŃSKI Piotr, *Wschodnie partnerstwo czy zachodnie frajerstwo?*, nr 47/2013, s. 94–96.

Bez względu na rezultaty szczytu wileńskiego PW, rywalizacja między UE a FR o Ukrainę dopiero nabiera rozpędu. Moskwa ma zresztą dla ekipy W. Janukowycza konkretne propozycje gospodarcze i nie wymaga przestrzegania określonych standardów prawnych.

46. SKWIECIŃSKI Piotr, *Nauki z Janukowycza*, nr 47/2013, s. 85.

W przeciwieństwie do Polski i polskich elit Ukraina i jej prezydent W. Janukowycz nie cierpią na brak asertywności, wyciągając zarówno ze Wschodu, jak i z Zachodu coraz lepsze warunki. Uczynili to dzięki twardej postawie negocjacyjnej. Polacy nie byłoby zdolni do takiego postępowania.

26 listopada

„DZIENNIK GAZETA PRAWNA”

47. POTOCKI Michał, *Niepewne scenariusze dla Ukrainy*, s. A6.

Ukrainie raczej nie grozi powtórka z „pomarańczowej rewolucji”, ale protesty mogą pomóc obecnym rządzącym w podpisaniu układu stowarzyszeniowego z UE. Partia władzy nie wyklucza użycia przemocy, jednak opozycja parlamentarna może w tej sytuacji zażądać dymisji rządu M. Azarowa.

„DZIENNIK TRYBUNA”

48. CHODKOWSKI Konstanty, *„Euromajdany” zalewają Ukrainę*, s. 9.

Po decyzji rządu M. Azarowa o zawieszeniu rozmów stowarzyszeniowych z UE przez Ukrainę przetoczyła się fala protestów obywatelskich. 24 listopada na Majdanie Niepodległości odbył się wielki wiec opozycji parlamentarnej. W obronie uwięzionej J. Tymoszenko przemawiała jej córka Jewhenia.

49. WYGANOWSKI Jan, *Miliard euro na eksport rewolucji*, s. 1, 10.

UE zwiększa swoje zaangażowanie w regionie środkowo-azjatyckim. Bruksela pragnie w swoją orbitę wpływów wciągnąć, oprócz Ukrainy, także Mołdawię. Wspomniane państwa mają jednak alternatywę w postaci UC.

„POLSKA THE TIMES – GAZETA KRAKOWSKA”

50. SIKORSKI Kazimierz, *Przepychania w Kijowie i strajk Julii Tymoszenko*, s. 16.

Protestujący domagają się wznowienia rozmów o integracji z UE. J. Tymoszenko rozpoczęła bezterminowy strajk głodowy. Protesty z poprzedniego dnia były tylko „wspomnieniem” wiecu w niedzielę 24 listopada, kiedy to na Majdanie Niepodległości stawił się stutysięczny tłum, wspierający umowę stowarzyszeniową.

„GAZETA OLSZTYŃSKA”

51. KAJDA Michał, *Prosimy o wsparcie wszystkich przyjaciół z Polski*, s. 1, 3.

Apel przewodniczącego olsztyńskiego Zarządu Miejskiego ZUP o wsparcie protestujących na Ukrainie, ponieważ kraj ten powinien „podążać za Zachodem”.

52. MIELNICKI Andrzej, *Na ulicach walczą o Unię*, s. 3.

Nie ustają demonstracje na Ukrainie. Ukraińcy wyszli na ulicę, jak 9 lat temu, kiedy „pomarańczowa rewolucja” zmusiła W. Janukowycza do uznania fałszerstwa wyborczego. Ukraińcy chcą zbliżenia z Unią. Jak wynika z raportu ISP *Polska-Ukraina, Polacy-Ukraińcy. Spojrzenie przez granicę*², za integracją z Zachodem opowiada się połowa mieszkańców Ukrainy.

53. W Kijowie biją się z milicją, s. 3.

Ukraińska milicja brutalnie rozprawiła się poprzedniego dnia z uczestnikami akcji poparcia dla umowy stowarzyszeniowej Ukraina-UE w Kijowie. Użyto gazu łzawiącego. W antyrządowych protestach wziął także udział W. Kliczko. W. Janukowycz nie chce stowarzyszyć się z UE, bo to oznaczałoby kres jego marzeń o reelekcji w 2015 r.

54. JAK potoczą się wydarzenia na Ukrainie, s. 3.

Opinie wygłaszają M. Przelomiec, J. Tomaszewski, S. Migus i M. Sycz. Żaden z rozmówców, prócz M. Sycza, nie wierzy, aby Ukraina podpisała umowę stowarzyszeniową.

„GAZETA POLSKA CODZIENNE”

55. ALEHNO Olga, *Musimy wesprzeć Ukrainę*, s. 7.

Wg organizatorów w proteście przeciwko niepodpisaniu umowy stowarzyszeniowej z UE na ulice Kijowa wyległo nawet 150 tys. ludzi. Manifestować wyszli głównie młodzi ludzie, którzy chcą kształtować swoją przyszłość na bazie standardów europejskich. Zdaniem posła PiS K. Szczerskiego zarówno premier D. Tusk, jak i minister spraw zagranicznych R. Sikorski powinni lobbować za kontynuacją rozmów z Kijowem. Bruksela zapewniła Ukraińców, że oferta stowarzyszeniowa wciąż jest gotowa do podpisania.

² Por. J. Fomina, J. Konieczna-Sałamatina, J. Kucharczyk, Ł. Wenerski, *Polska-Ukraina, Polacy-Ukraińcy. Spojrzenie przez granicę*, Warszawa, 2013, <<http://www.isp.org.pl/uploads/pdf/1390678585.pdf>> (12 I 2016).

56. ALEHNO Olga, *Ukraina potrzebuje naszego wsparcia*, s. 1.

Protesty na EuroMajdanie to największa fala kontestacji obywatelskiej po „pomarańczowej rewolucji”. Opozycja utworzyła miasteczko namiotowe na pl. Europejskim. Do wywołania rewolucji potrzebna jest pomoc finansowa i logistyczna ze strony Zachodu.

57. ISAKOWICZ-ZALESKI Tadeusz, *Skompromitowany komentator*, s. 2.

Protest na EuroMajdanie zasługuje na polskie wsparcie. Są jednak dwa warunki: (1) należy wystrzegać się „pogrobowców OUN-UPA”, zaś (2) lansowanie b. prezydenta Ukrainy W. Juszczenki to błąd.

58. ŻURAWSKI VEL GRAJEWSKI Przemysław, *Walka o Kijów*, s. 10–11.

Autor przypomina przemówienie polskiego posła S. Bieniewskiego przed hetmanem I. Wyhowskim na radzie w Hadziaczu 6 IX 1658 r., który mówił o wielkim historycznym zagrożeniu ze strony Moskwy oraz silnych związkach kozaków z Rzeczpospolitą. Po 355 latach pojawiła się szansa dla Ukrainy na integrację z Europą, ponieważ Niemcy rozczarowali się efektami współpracy z Rosją. Autor przypomina na koniec testament Iwana Mazepy, który wyznawał fundamentalną dla kultury europejskiej ideę siły w służbie prawa, a nie charakterystyczną dla Moskwy zasadę odwrotną – prawa w służbie siły.

„GAZETA WSPÓŁCZESNA”

59. UKRAIŃCY chcą do Europy, s. 6.

Przed siedzibą Rady Ministrów w Kijowie protestowało blisko tysiąc osób. Zwolennicy integracji z UE nadal obecni są na Majdanie Niepodległości. Zdaniem cytowanego dziennika „Wiedomosti” stowarzyszenie Ukrainy z UE na obecnych warunkach byłoby sprzeczne z głównym zadaniem W. Janukowycza – reelekcją w 2015 r.

„GAZETA WYBORCZA”

60. BIELECKI Tomasz, *Wyrwać Ukrainę*, s. 1.

UE nadal chce podpisać umowę stowarzyszeniową z Ukrainą, lecz ta musi dokonać reform. Przywódcy UE potępiłi Moskwę za jej naciski na Kijów. Na szczycie PW w Wilnie ma zostać przyjęta deklaracja, która ma zachęcać kraje Europy Wschodniej do reform i zbliżenia z Zachodem. Już drugi dzień trwają demonstracje proeuropejskie w Kijowie. W zamian za rezygnację ze zbliżenia Ukrainy z Zachodem Kreml m.in. odroczył płatności za gaz i zaferował kredyty. Bruksela nie chce jednak licytować się w tej kwestii z Moskwą.

„KURIER PORANNY”

61. NA Ukrainie biją się z milicją, s. 9.

Trwają demonstracje zwolenników umowy stowarzyszeniowej z UE. W Kijowie „policja” użyła gazu łzawiącego wobec protestujących przed siedzibą rządu. W innych miastach likwidowano miasteczka namiotowe demonstrantów. UE zapewniła Ukrainę, że oferta stowarzyszenia jest aktualna.

„NASZ DZIENNIK”

62. FALKOWSKI Piotr, *Uliczne przepychanki*, s. 8.

W Kijowie trwają pikety na Majdanie i pl. Europejskim, rozbito namioty. Odnotowano starcia z milicją. Córka J. Tymoszenko – Jewhenija na łamach „Bilda” zaapelowała o pomoc dla przetrzymywanej w więzieniu matki. W. Juszczenko w „Financial Times” wypomniął politykom europejskim niedostateczne wsparcie dla Ukrainy w okresie kryzysu. Sekretarz stanu USA J. Kerry w związku z wydarzeniami w Kijowie odwołał wizytę na szczycie OBWE.

„POLSKA THE TIMES – DZIENNIK BAŁTYCKI”

63. SIKORSKI Kazimierz, *Protestują, bo chcą, by Ukraina była w UE*, s. 12.

W Kijowie trwają starcia protestujących z siłami porządkowymi, które blokowały dostęp do budynków urzędów państwowych. J. Tymoszenko ogłosiła głódówkę, domagając się od władz kraju podpisania umowy stowarzyszeniowej z UE. Jej list odczytano ze sceny ustawionej na pl. Europejskim. Protestujący domagają się wznowienia rozmów o integracji z UE. W. Janukowycz opublikował przesłanie do narodu. Jego zdaniem Ukraina nie ma alternatywy dla budowy społeczeństwa opartego na standardach europejskich.

Jw. por.:

64. SIKORSKI Kazimierz, *Protestują, bo chcą, by Ukraina była w UE*, PT-DŁ 26 XI 2014, s. 11.

65. SIKORSKI Kazimierz, *Protestują, bo chcą, by Ukraina była w UE*, PT-DZ 26 XI 2014, s. 17.

66. SIKORSKI Kazimierz, *Protestują, bo chcą, by Ukraina była w UE*, PT-GWlkp 26 XI 2014, s. 1, 16.

„RZECZPOSPOLITA”

67. BIELECKI Jędrzej, *Namioty znów na Majdanie*, s. A11.

Na kijowskim Majdanie rozstawiane są namioty. Rozpędzono demonstrację w Czernichowie. Przewodniczący KE J.M. Barroso i RE H. Van Rompuy wydali w ten sprawie oświadczenia. Pojawiły się pierwsze reakcje gospodarcze. Lider Batkiwyszczyny A. Jaceniuk chce podpisania umowy stowarzyszeniowej na szczycie PW w Wilnie.

68. *NAMIOTY na Majdanie*, s. A1.

Na Majdanie znów pojawiły się namioty. Protesty trwają pod siedzibą rządu.

„SUPER EXPRESS”

69. *UKRAINA chce do Europy*, s. 11.

W Kijowie miały miejsce protesty przeciwko decyzji o niepodpisaniu umowy stowarzyszeniowej i starań o członkostwo w UE. W nocy z 24 na 25 listopada demonstranci starli się z policją. J. Tymoszenko w geście solidarności rozpoczęła głódówkę.

27 listopada

„DZIENNIK POLSKI”

70. *UNIA – Ukraina: Jeszcze nie wszystko stracone*, s. 8.

Trwają protesty na Majdanie i pl. Europejskim w Kijowie. Ostatnia noc minęła spokojnie. Demonstranci wzywają do dymisji premiera M. Azarowa. Znaleźli aparaturę podsłuchową, za pomocą której nagrywano rozmowy telefoniczne organizatorów protestu. Studenci Akademii Kijowsko-Mohylańskiej ogłosili strajk. Zdaniem W. Janukowicza Ukraina czeka na lepsze warunki, by podpisać umowę. Podpisze ją, gdy będzie to odpowiadać jej interesom.

„GAZETA POLSKA”

71. SAKIEWICZ Tomasz, *Jestem spokojny, Putin pójdzie w cholerę*, s. 2.

W czasie trwania EuroMajdanu zmienia się otoczenie międzynarodowe Ukrainy. Mimo to Rosja nadal próbuje tam wygrać antagonizmy etniczne, gdyż walczy o przetrwanie. Grozi jej bowiem powrót do czasów Księstwa Moskiewskiego, które było rozgrywane przez kraje azjatyckie.

„GAZETA POLSKA CODZIENNIE”

72. WIELOHORSKI Wespazjan, *Jutro rozstrzygną się losy Ukrainy*, s. 1, 6.

W Kijowie i innych miastach Ukrainy trwają manifestacje zwolenników integracji europejskiej. Ich uczestnicy domagają się podpisania układu stowarzyszeniowego z UE. Władze państwowe prowadzą jednak grę, której zasadniczym celem jest uzyskanie jak największej pomocy unijnej.

„GAZETA WYBORCZA”

73. **CZECH** Mirosław, **KURSKI** Jarosław, *Komorowski: Ще не вмерла Україна*, s. 1, 8-9 (wywiad z prezydentem Bronisławem Komorowskim).

Zdaniem rozmówcy m.in. Polska nie konkuruje z Rosją o Ukrainę. Nawiązania do I. Mazepy nie są przypadkowe. UE powinna znieść wizy dla Ukraińców. Od odzyskania niepodległości Ukraina zawsze lawirowała między integrującą się zachodnią Europą a Wschodem. W 1990 r. dochód narodowy na mieszkańca w Polsce i na Ukrainie był porównywalny. Dziś w Polsce dochód jest trzy razy wyższy. To najlepszy argument za reformami i związaniem się z UE.

74. **KUBLIK** Andrzej, *KIJÓW pyta, ile dostanie*, s. 1, 6.

Na szczycie PW w Wilnie Ukraina miała podpisać umowę stowarzyszeniową. Tak się nie stanie, zaś kraj oddala się w stronę Rosji, która metodami nacisków i zachęt gospodarczych przekonała ekipę W. Janukowycza do tej decyzji. Materiał analizuje sytuację gospodarczą Ukrainy w kontekście jej związków z FR, jak również propozycje Brukseli i Moskwy.

75. **RADZIWINOWICZ** Waław, *Rosja na chwilę jest górą*, s. 13 (wywiad z redaktorem naczelnym kwartalnika „Rosja w Polityce Globalnej Fiodorem Łukjanowem).

Rozmówca m.in. nie spodziewa się, że Kijów w ostatniej chwili zmieni zdanie i podpisze umowę stowarzyszeniową z UE. W tej kwestii przywódcy unijni byli gotowi pójść na wszelkie ustępstwa z W. Janukowyczem, aby tylko ograć Rosję. Prawdziwym jednak celem kijowa jest utrzymywanie równych relacji z Moskwą i z Brukselą. Redukcja opłaty za gaz, zawarta w umowie z 2009 r. przez J. Tymoszenko była dla Ukrainy nierealna i dobrze się stało, że została obniżona. W. Janukowycz nie powinien liczyć na pomoc Rosji w elekcji wyborczej w 2015 r.

76. **ROMPUY** Herman Van, **BARROSO** José Manuel, *Europa może rozwijać się tylko bez podziałów*, s. 13.

Zdaniem polityków, UE potrzebuje współpracy z krajami PW, aby to sąsiedztwo było praworządne, demokratyczne i dostatnie oraz by nie groziło konfliktem. PW to układ, na którym mogą korzystać wszyscy. Oferta podpisania umowy stowarzyszeniowej z Ukrainą jest wciąż aktualna. Europa ze swoimi partnerami ze Wschodu chce rozwijać się bez podziałów.

77. **GRA** Kijowa, s. 13.

Zdaniem polskich polityków Kijów wyraźnie nie doszacował kosztów reperkusji ze strony Moskwy w kwestii podpisania umowy stowarzyszeniowej z UE. Bruksela zdaje sobie sprawę, że manifestacje na ulicach Kijowa są zbyt małe, aby zmusiły W. Janukowycza do zmiany decyzji. Tym samym kraj musi samodzielnie podjąć decyzję o wyborze kierunku integracji.

„GŁOS SZCZECIŃSKI”

78. **PIECZYŃSKI** Maciej, *Kijowski Majdan Niezależności w szczecińskim wydaniu*, s. 1, 3.

Relacja z manifestacji proukraińskiej, zorganizowanej na Wałach Chrobrego pod Urzędem Wojewódzkim w Szczecinie, która zebrała kilkanaście osób – Ukraińców, Polaków i Białorusinów. Powiewały flagi ukraińskie i unijne. Spotkanie zostało zorganizowane przez młodych Ukraińców, którzy przyjechali do Szczecina na studia.

„METRO”

79. *O carze Putinie i królownie Unii*, s. 3.

W. Putin chciałby powtórzyć osiągnięcia Piotra Wielkiego, Katarzyny Wielkiej, J. Stalina – stworzyć supermocarstwo. Zaś Unia nie zrobiła wszystkiego, co możliwe, by wyciągnąć Ukrainę z rosyjskiej strefy wpływów – ocenia A. Kwaśniewski. Jego zdaniem W. Janukowycz jest szantażowany przez Rosję. Głodówka podjęta w więzieniu przez J. Tymoszenko nie ma większego wpływu na przebieg zdarzeń.

80. UKRAIŃCY: *My chcemy do Europy!*, s. 1.

Studenci Akademii Kijowsko-Mohylańskiej w Kijowie ogłosili strajk. Przyłączyli się do prounijnych protestów. Demonstranci stoją też pod siedzibą premiera M. Azarowa i krzyczą: „Azarow do dymisji!”, „Walizka – dworzec – Katuga!”

„NASZ DZIENNIK”

81. MARCZAK Tadeusz, *Ukraina na rozdrożu*, s. 12.

Z punktu widzenia Moskwy Ukraina ma kluczowe znaczenie w jej staraniach o odrodzenie imperium. Za integracją z UE opowiada się większość ukraińskich elit politycznych, choć oligarchowie wolą poczekać. Jednak za sprawą Niemiec Ukraina nie jest UE potrzebna.

82. SIANOŻĘCKI Łukasz, *Protesty na podsłuchu*, s. 1, 9.

Poprzedniego dnia minęła szósta doba protestów na Majdanie Niepodległości i trzecia na pl. Europejskim w Kijowie. Do protestu przyłączyli się studenci Akademii Kijowsko-Mohylańskiej. Przebywająca w więzieniu J. Tymoszenko ogłosiła głodówkę, domagając się od władz podpisania umowy z UE. W ocenie komentatorów do nagłego zwrotu Kijowa w sprawie umowy stowarzyszeniowej mogło dojść pod wpływem nacisków i gróźb ze strony Rosji. Demonstranci znaleźli aparaturę podsłuchową, za pomocą której nagrywano rozmowy telefoniczne organizatorów protestu.

„PARKIET”

83. RUDKE Maciej, *Hossa wciąż omija ukraińskie spółki*, s. 01.

Indeks WIG-Ukraina stracił blisko 18%. Głównym powodem była obniżka cen pszenicy, kukurydzy i słonecznika oraz wzrost zadłużenia kraju. Przystąpienie Ukrainy do układu stowarzyszeniowego z UE mogłoby jednak poprawić rentowność spółek giełdowych.

84. RUDKE Maciej, *Na odbicie kursów spółek z Ukrainy trzeba poczekać*, s. 08.

Notowania ukraińskich spółek giełdowych są dość niskie. Dyskonto wynika zarówno z wahań cen surowców, jak i ryzyka politycznego oraz ekonomicznego.

„POLITYKA”

85. SMOCZYŃSKI Wawrzyniec, *Ukraina nam ucieka*, nr 48 (2935), s. 24–26 (wywiad z b. prezydentem Aleksandrem Kwaśniewskim).

Zdaniem rozmówcy m.in. Ukraina, prawdopodobnie ze względów politycznych, odmówi podpisania układu stowarzyszeniowego z UE. Jednym z głównych powodów takiego stanowiska jest sprawa J. Tymoszenko.

„POLSKA THE TIMES – DZIENNIK ZACHODNI”

86. SKRZYPASZEK Izabela, *Majdan chce Ukrainy w Europie, a nie w Rosji*, s. 20.

Tekst relacjonuje wydarzenia w Kijowie. Już od tygodnia Ukraińcy protestują przeciwko decyzji ukraińskiego rządu o niepodpisywaniu umowy stowarzyszeniowej z UE na szczycie PW w Wilnie. J. Łucenko, jeden z przywódców protestów w Kijowie, wyraził nadzieję, że obecne władze Ukrainy jednak ugną się w obliczu demonstracji.

Jw. por.:

87. SKRZYPASZEK Izabela, *Majdan chce Ukrainy z UE, a nie z Rosją*, PT-GWr 27 XI 2013, s. 12.

88. SKRZYPASZEK Izabela, *Majdan chce Ukrainy z UE, nie z Rosją*, PT-DŁ 27 XI 2013, s. 9.

89. SKRZYPASZEK Izabela, *Majdan chce Ukrainy z UE, nie z Rosją*, PT-GWlkp 27 XI 2013, s. 15.

„POLSKA THE TIMES – GAZETA KRAKOWSKA”

90. BOSAK Marta, *Ukraińcy chcą do Unii. Janukowycz mięknie?*, s. 11.

W. Janukowycz stwierdził, że Ukraina podpisze umowę stowarzyszeniową z UE, gdy będzie to odpowiadać jej interesom, a strony dogadają się na normalnych warunkach. To zaskakujące stwierdzenie. Protesty nadal trwają.

„RZECZPOSPOLITA”

91. BIELECKI Jędrzej, SŁOJEWSKA Anna, *Rosja też nie dała pieniędzy*, s. A8.

Zdaniem szefa ukraińskiego rządu M. Azarowa UE nie zaoferowała Ukrainie żadnego wsparcia. Ukraina znajduje się w sytuacji podobnej do Grecji 5 lat temu. Do tej pory rosyjskie embargo kosztowało ten kraj 6,5 mld euro. Zdaniem eurodeputowanych oferta pomocy Ukrainie w ramach umowy stowarzyszeniowej jest i tak szczodra w porównaniu z polskimi warunkami sprzed kilkunastu lat. Ukraina nie otrzymała także do tej pory żadnych konkretnych obietnic finansowej pomocy z Rosji. UE nie planuje tradycyjnego szczytu z Rosją w grudniu, z uwagi na politykę tej ostatniej względem Kijowa.

92. CHRABOTA Bogusław, *Kijów oszukany*, s. A11.

Przyczyną rezygnacji Kijowa z mowy stowarzyszeniowej są osobiste interesy W. Janukowycza: trzymanie w więzieniu J. Tymoszenko i profity z korupcji. Tymczasem umowa z UE definitywnie przekreśliłaby te dwie kwestie. Opowiedzenie się zaś za Moskwą cementuje te związki. Ukraińcy po prostu muszą uwierzyć Polakom, że UE oznacza wprawdzie bolesne reformy, a potem dobrobyt.

„ZIELONY SZTANDAR”

93. JABŁOŃSKI Eugeniusz, *Ukraina traci wielką szansę*, nr 48/2013, s. 17.

Decyzja o zawieszeniu negocjacji z UE w sprawie stowarzyszenia jest rozczarowująca. Władze tłumaczą tę decyzję groźbą pogorszenia stosunków z FR. Kijów obwiniał też Brukselę, że nie chce mu pomóc w obliczu potencjalnych strat ekonomicznych w skutek reakcji Rosji. Taki rozwój wypadków sprawia satysfakcję prezydentowi W. Putinowi.

94. *ZE świata*, nr 48/2013, s. 4.

Krótkie doniesienia ze świata. Jedno dotyczy Ukrainy. 100 tys. osób protestowało przeciwko zawieszeniu przez władze ukraińskie negocjacji w kwestii umowy stowarzyszeniowej z UE. Kijów tłumaczy tę decyzję groźbą pogorszenia relacji handlowych z Rosją.

28 listopada

„DZIENNIK GAZETA PRAWNA”

95. POTOCKI Michał, *Unia z Unią byłaby dla Ukrainy zbyt kosztowna*, s. A7.

Wg oficjalnych szacunków dostosowanie swej gospodarki do formalnych wymogów UE będzie kosztowało Ukrainę 156,3 mld euro. Do tego trzeba doliczyć koszty embarga rosyjskiego. Tymczasem ukraińskie finanse znajdują się w stanie zapaści.

„DZIENNIK TRYBUNA”

96. WYGANOWSKI Jan, *I chciałaby, i się boi*, s. 10.

Premier M. Azarow nie wykluczył podpisania umowy stowarzyszeniowej z UE jeszcze na początku 2014 r. Jednak sama Ukraina ocenia swoje koszty integracji na poziomie 160 mld euro. Obawa się także konfliktu ekonomicznego z Rosją.

„DZIENNIK POLSKI”

97. *UKRAINA: Unio, licz się z naszymi interesami*, s. 8.

Zdaniem W. Janukowycza odpowiedź na pytanie, czy Ukraina podpisze umowę stowarzyszeniową z UE, będzie znana w grudniu. Mówiąc o relacjach z UE prezydent przyznał, że Ukraina nie otrzymała od niej tego, czego oczekiwała. Tymczasem na kijowskim Majdanie nadal trwają protesty.

„GAZETA POLSKA CODZIENIE”

98. TYSZKA Antoni, RYBIŃSKA Aleksandra, POTOCKI Wiktor, *Janukowycz gra do samego końca*, s. 1, 7.

Do podpisania umowy stowarzyszeniowej z UE na rozpoczynającym się szczycie PW w Wilnie raczej nie dojdzie. Kwestia integracji doprowadziła do rozłamu w rządzącej PR. Młodzi politycy z tego ugrupowania chcą skorzystać z nastrojów pronunijnych i zarazem antyrządowych protestów, by pozbyć się „starej gwardii”, skupionej wokół premiera M. Azarowa.

„GAZETA WYBORCZA”

99. BIELECKI Tomasz, *Kijów chce się targować z Unią*, s. 12.

Kijów zaproponował trójstronny układ rozmów z UE na temat swojego stowarzyszenia. Propozycja ta nie zyskała poparcia w Brukseli. UE nie jest skłonna też do rekompensat dla Ukrainy w obliczu rosyjskiej odpowiedzi. Podważa też szacunki premiera M. Azarowa w kwestii potencjalnych strat ukraińskiej gospodarki. Podczas szczytu PW w Wilnie nie będzie poruszany temat potencjalnego członkostwa państw uczestniczących w tym programie.

100. BROWNE Des, IWANOW Igor, ROTFELD Adam Daniel, *Budujmy Szerszą Europę*, s. 8.

Trójka polityków wzywa do zbudowania „szerszej Europy”, w której nie byłoby sporów, jak ten dotyczący stowarzyszenia Ukrainy i która gwarantowałaby bezpieczeństwo wszystkim jej uczestnikom oraz współpracę gospodarczą. Do tego potrzebne jest odzyskanie wzajemnego zaufania między UE a Rosją na drodze m.in. rozszerzania kontaktów na poziomie społecznym przez zniesienie wiz.

„NASZ DZIENNIK”

101. SIANOŻĘCKI Łukasz, *Kijów stawia na Moskwę*, s. 10.

Wg W. Janukowycza należy obecnie poprawić relacje z Rosją. Nadszedł czas odnowienia umowy o partnerstwie strategicznym. Prezydent powtórzył swoją propozycję trójstronnego spotkania Ukrainy, Rosji i UE w celu omówienia rozbieżności. Odnosząc się do relacji na linii Kijów-Bruksela, przyznał, że Ukraina nie otrzymała od UE tego, czego oczekiwała. Władze nie będą rozważać trwających w kraju masowych akcji pronunijnych.

„NOWINY”

102. UKRAIŃSKI Euromajdan na przemyskim Rynku, s. 4.

Kilkadziesiąt osób śpiewało przed Urzędem Miejskim w Przemyśle ukraińskie piosenki patriotyczne. Byli to młodzi Ukraińcy, głównie studenci i studentki z Państwowej Wyższej Szkoły Wschodnioeuropejskiej, którzy są niezadowoleni z polityki Kijowa wobec UE.

„POLSKA THE TIMES – DZIENNIK BAŁTYCKI”

103. KOŁODYŃSKI Michał, *Prezydent Ukrainy rozgrywa trudną podwójną partię*, s. 12–13.

Demonstracje w Kijowie trwają mimo mrozu. W. Janukowycz oświadczył, że zawarcie umowy stowarzyszeniowej z UE jest wciąż możliwe. Zdaniem premiera M. Azarowa proces negocjacji w sprawie jej podpisania jest kontynuowany i nic go nie powstrzymuje. Zdaniem amerykańskiego eksperta A. Karatnycky'ego do podpisania układu prawdopodobnie dojdzie w przyszłym roku.

104. ŁOGINOW Jakub, *Kijów bez umowy, mimo to piłka dalej w grze*, s. 12–13.

Ukraińskie władze nie zrywają negocjacji, lecz chcą przełożyć podpisanie stowarzyszenia o pół roku, kiedy UE planuje podpisać podobne układy stowarzyszeniowe z Mołdawią i Gruzją, które mają być parafowane na wileńskim szczycie PW. Polska powinna wyjść z inicjatywą stworzenia programu Phare-2 dla zachodniej Ukrainy. Modernizując za unijne środki tę część kraju, można stworzyć na bazie Lwowa i Łucka gospodarczą przeciwwagę dla ciężącego ku Rosji Doniecka.

105. ZALESIŃSKI Jarosław, *Janukowycz niewygodny dla Rosji*, s. 13 (wywiad z Jewgenem Worobiowem).

Zdaniem eksperta nie ma pewności, czy Rosja jest gotowa na jakieś koncesje wobec Ukrainy, gdyby umowa stowarzyszeniowa nie została podpisana. Protesty mogą mieć wpływ na sytuację pod warunkiem ich dłuższego trwania. W. Janukowycz nie jest wygodny dla Kremla, gdyż jego grupa oligarchiczna zmonopolizowała władzę w Kijowie. W opinii europejskich elit, przyszłość Europy niekoniecznie jest związana z Ukrainą.

106. WILEŃSKI szczyt PE³, s. 12.

Problem Ukrainy ma zdominować szczyt PW w Wilnie. Ukraina, Mołdawia, Gruzja i Armenia miały wejść na wyższy poziom relacji z UE podpisując bądź parafując umowy stowarzyszeniowe. Jednak Armenia już zrezygnowała, ogłaszając zamiar przystąpienia do UC.

„POLSKA THE TIMES – DZIENNIK ŁÓDZKI”

107. DOBROSZEK Kuba, *Wileńska bitwa o Ukrainę*, s. 12.

Zdaniem b. prezydenta A. Kwaśniewskiego w Wilnie nie dojdzie do przełomu. W. Janukowycz pojawi się na wileńskim szczyście tylko, aby zaproponować ideę trójstronnych rozmów z UE i Rosją, a nie by cokolwiek podpisywać. To efekt działań Kremla w ostatnich dniach. W. Putin nalega, aby Ukraina wstąpiła do UC. Tymczasem w Kijowie nie ustają protesty.

„POLSKA THE TIMES – GAZETA KRAKOWSKA”

108. GAWLIK Karolina, *Ukraina wejdzie do Unii? Ludzie ciągle w to wierzą*, s. 8.

Przełom na szczyście PW nie jest spodziewany. Prezydent Ukrainy uważa, że jego kraj nie otrzymał od Unii tego, czego oczekiwał. Na Majdanie pojawiły się pierwsze polskie flagi. Podpisaniu umowy stowarzyszeniowej z UE przeszkadza sprawa J. Tymoszenko.

109. MANIFESTACJE w Krakowie, s. 8.

W sobotę 23 listopada w Krakowie odbył się marsz Ukraińców pod konsulat. Wydarzenie zostało zorganizowane przez studentów. W pierwszym proteście wzięto udział ok. 250 osób.

„POLSKA THE TIMES – GŁOS WIELKOPOLSKI”

110. KOŁODYŃSKI Michał, *Ukraińcy demonstrują, mroz ich nie odstarsza⁴*, s. 15.

W Kijowie nie ustają protesty. Wśród niezadowolonych z polityki wobec UE najwięcej jest młodych ludzi. Rząd podkreśla, że jeśli otrzyma lepsze warunki od Brukseli wówczas podpisze umowę stowarzyszeniową.

„RZECZPOSPOLITA”

111. BIELECKI Jędrzej, **TALAGA** Andrzej, *Nie będziemy się z Rosją licytować*, s. A6 (wywiad z ministrem spraw zagranicznych Radosławem Sikorskim).

Zdaniem rozmówcy m.in. na szczyście w Wilnie Ukraina nie otrzyma znaczącej pomocy finansowej ze strony UE. Kijów ma przede wszystkim przeprowadzić reformy, w czym Bruksela może pomóc. Nieporozumieniem jest twierdzenie, że ktokolwiek go zmusza do wyboru między związkami gospodarczymi z Rosją lub Unią. Rosja jednak wywiera presję na Ukrainę. MSZ nie będzie wpływać na obywatelskie inicjatywy wsparcia demonstrantów na Majdanie.

112. MEMCHES Filip, *Postsowieckie brzemie Ukrainy*, s. A11.

UE względem Ukrainy powinna prowadzić znacznie bardziej stanowczą politykę, wzorując się na USA, które używają w imię obrony swoich interesów *hard power*. Rosja, traktując ten

³ Pisownia oryginalna. W tytule chodziło szczyt PW, o czym zresztą traktuje notatka.

⁴ Pisownia oryginalna.

kraj jako swoją strefę wpływów, postępuje zgodnie z logiką ideologii „suwerennej demokracji”, stworzonej przez kremlowski polittechnolog Władisława Surkowa, w przeciwieństwie do Zachodu nie naciskając tam na zmianę obecnego systemu politycznego.

113. SŁOJEWSKA Anna, *Wileński szczyt z Rosją w tle*, s. A8.

To Moskwa „zepsuła” wileński szczyt PW, wywierając na Ukrainę presję, by ta nie podpisywała umowy stowarzyszeniowej. Jednak oferta dla Kijowa wciąż jest aktualna. W. Putin mógł zaproponować W. Janukowyczowi gwarancje zachowania majątku i bezpieczeństwa dla rodziny w razie utraty przez niego władzy. Tego UE zrobić nie mogła. Kolejna realna szansa na stowarzyszenie Ukrainy nadarzy się w 2015 r., kiedy prezydenturę będzie obejmowała Łotwa lub w 2017 r., kiedy kolej przyjdzie na Estonię.

„SUPER EXPRESS”

114. WITALIJ Kliczko *stawił czoła milicji*, s. 17.

W. Kliczko zamierza wystartować w wyborach prezydenckich w 2015 r. Już teraz rozpoczął kampanię wyborczą, biorąc udział w demonstracji na Majdanie, gdzie stanął twarzą w twarz z uzbrojonymi milicjantami.

29 listopada

„DZIENNIK POLSKI”

115. KOWAL Paweł, *Lubimy piosenki, które znamy*, s. 2.

Główną siłą napędową protestów są studenci. Politycy odgrywają rolę tylko w Kijowie. Mało jest zachodnich dziennikarzy i polityków. Zdaniem protestujących Majdan pełni rolę „wyższej instancji” w stosunku do parlamentu – gdy posłowie czegoś nie uchwalą, na ulice wychodzą ludzie i starają się tą drogą osiągnąć realizację swoich żądań.

„GAZETA OLSZTYŃSKA”

116. MAJDAN *na olsztyńskiej starówce*, s. 3.

Krótką relacją z przebiegu akcji poparcia dla wydarzeń na Ukrainie, która miała miejsce poprzedniego dnia w centrum Olsztyna. Pojawiło się m.in. sporo młodych ludzi i artystów.

„GAZETA POLSKA CODZIENNE”

117. ALEHNO Olga, *Europejskie przebudzenie Ukraińców*, s. 1, 7.

Przywódcy opozycji Ołeh Tiahnybok, W. Kliczko oraz A. Jaceniuk lobbują w Wilnie na rzecz Ukrainy. Nad Dnieprem pojawił się postulat dymisji premiera M. Azarowa. Nie do końca wiadomo, jaką postawę zajmie prezydent W. Janukowycz. Do centrum Kijowa zjeżdżają manifestanci z zachodnich i południowych regionów kraju. Zdaniem politologa Tarasa Wozniaka protest jest spontaniczny.

„GAZETA WYBORCZA”

118. BIELECKI Tomasz, *Ukraińskie fiasko w Wilnie*, s. 12.

Kwestia porażki zbliżenia Ukrainy do UE stała się przedmiotem obrad posiedzenia PW w Wilnie. Gdyby UE miała stanąć do licytacji z Rosją o Ukrainę m.in. musiałyby obiecać W. Janukowyczowi pomoc w wygraniu w wyborów prezydenckich w 2015 r. Materiał analizuje też dotychczasowe działania UE w kwestii prób pomocy gospodarczej Kijowowi oraz spekuluje na temat charakteru rosyjskich nacisków.

„METRO”

119. BOBROWICZ Alicja, *Janukowycz, podpisz!*, s. 2.

Ukraina nie podpisała umowy stowarzyszeniowej z UE na szczycie PW w Wilnie, bo Bruksela nie zaproponowała wystarczającego zadośćuczynienia za straty spowodowane pogorszeniem relacji handlowych z Rosją. Ukraińcy wciąż protestują na Majdanie.

120. BOBROWICZ Alicja, *W tłumie powiewają polskie flagi*, s. 2 (wywiad z Maciejem Wapińskim).

Zdaniem rozmówcy m.in. w centrum Kijowa nie czuje się atmosfery agresywnego protestu. To raczej festiwal. Miasto normalnie działa, ludzie pracują, funkcjonują sklepy. Najbardziej widać młodych, ale przychodzą też rodziny z dziećmi lub emeryci. Obok funkcjonuje wiec polityków z wielką sceną. Polacy skrzykiwali się na Fb, by razem przyjechać na Majdan, stąd polskie flagi.

„MIASTO TYGODNIK KOSZALIŃSKI”

121. PAWLIKOWSKI Dariusz, *Koszalin, Kijów, Wilno*, s. 2⁵.

Spółeczność ukraińska w Koszalinie włączyła się do ogólnopolskiej akcji zbierania podpisów za integracją Ukrainy z UE. Przed W. Janukowyczem stoi trudne zadanie: czy rozwijać integrację w ramach WNP, czy skorzystać z „bezprecedensowej” oferty UE.

„NASZ DZIENNIK”

122. FALKOWSKI Piotr, *Szczyt tematów zastępczych*, s. 10.

Opis szczytu w Wilnie, na którym prezydent Ukrainy W. Janukowycz miał złożyć podpis pod układem stowarzyszeniowym z UE. Stało to się jednak mało realne. Materiał przedstawia postępowanie innych krajów chcących podpisać analogiczną umowę. Ukraina ma parafować jedynie przystąpienie do innych porozumień lotniczych.

123. SIANOŻECKI Łukasz, *Gierki Janukowycza*, s. 1, 9.

W ukraińskiej stolicy trwają protesty w związku z niepodpisaniem umowy stowarzyszeniowej z UE. Tekst relacjonuje głównie stanowiska poszczególnych przedstawicieli opozycyjnych ugrupowań ukraińskich w kwestii postępowania prezydenta W. Janukowycza. W opinii m.in. W. Kliczki prezydent zmarnował historyczną szansę na integrację i kierował się wyłącznie interesem osobistym. Podobnego zdania jest przebywająca w więzieniu J. Tymoszenko.

„NOWA TRYBUNA OPOLSKA”

124. SAMOLEWICZ Piotr, *Ukraina, nasz daleki sąsiad*, s. 2.

Głównym celem wyjazdów Polaków na Ukrainę nie jest turystyka, lecz pielgrzymki do miejsc, w których żyli ich przodkowie. Patrzą oni na ten kraj ze smutkiem i romantyzmem. Inaczej na Ukrainę patrzą młodzi Ukraińcy – w sposób optymistyczny i z nadzieją na zmiany w kierunku europejskim, mimo istniejących poważnych różnic, czego przykładem jest Majdan.

„NOWOŚCI”

125. BŁĄŻEJEWSKI Krzysztof, *Dwie twarze Ukrainy*, s. M12.

Polaków i Ukraińców historia dzieli i łączy. Ukraina zachodnia przypomina Polskę pod względem zadbanych miast, czy miejsc znanych z historii, ale też złowrogiego S. Bandery. Faktycznie jednak istnieją dwie Ukrainy. Na wschodzie związki z Rosją są silniejsze, a rolę zwornika pełni Kijów. Nie można też zapominać o rosyjskojęzycznym Krymie.

Jw. por.:

126. BŁĄŻEJEWSKI Krzysztof, *Dwie twarze Ukrainy*, EB 29 XI 2013, s. M12.

„POLSKA THE TIMES – DZIENNIK ŁÓDZKI”

127. SIKORSKI Kazimierz, *Janukowycz oszukał UE?*, s. 9.

Ukraina zrezygnowała z podpisania umowy stowarzyszeniowej z UE, bo tak ustalili W. Janukowycz i W. Putin 9 listopada – pisze brytyjski „The Guardian”. Wg premiera M. Azarowa wpływ na tę decyzję miały twarde warunki przedstawione Ukrainie przez MFW. Taką informację podał W. Janukowycz na szczycie PW w Wilnie. W. Kliczko określił ostatnie wydarzenia jako zdradę narodowych interesów przez W. Janukowycza.

⁵ Informacja z monitoringu prasowego, nie udało się ustalić numeru tygodnika.

Jw. por.:

128. SIKORSKI Kazimierz, *Janukowycz oszukał, nie chciał umowy z UE*, PT-GWlkp 29 XI 2013, s. 19.

„POLSKA THE TIMES”

129. BOYES Roger, *Ukraina jak Turcja nigdy nie wejdzie do Unii*, The Times, s. 2.

Bruksela udaje, że otwiera proces integracji europejskiej dla Ukrainy. Z kolei Kijów sugeruje, że akceptuje wartości zachodnie. Obie strony oszukują się nawzajem, gdyż elity polityczne wielu stolic nie chcą Ukrainy we własnych strukturach. Proces rozszerzenia UE uległ już w zasadzie zakończeniu.

130. KOZIŃSKI Agaton, *Aleksander Kwaśniewski: Unia zrobiła dla Ukrainy z mało*, Forum, s. I-III (wywiad z b. prezydentem Aleksandrem Kwaśniewskim).

Zdaniem rozmówcy m.in. jego misja razem z b. przewodniczącym PE P. Coxem miała trzy zadania: (1) monitorowanie procesu reform wymiaru sprawiedliwości, (2) doglądanie zmian w ordynacji wyborczej oraz (3) walkę z selektywną sprawiedliwością. Ukraina ponadto potrzebuje zarówno wsparcia finansowego, jak i politycznego w obawie przed presją Rosji. UE powinna Ukrainie zafundować „kurację odwykową” i wesprzeć jej wysiłki w dywersyfikacji dostaw gazu ziemnego. Ponadto specyfiką tego kraju jest personifikacja sfery politycznej. Z drugiej jednak strony, z przyczyn historycznych i geopolitycznych FR też łatwo nie zrezygnuje ze swej strefy bezpieczeństwa oraz odmiennej od zachodniej wizji świata.

131. KOZIŃSKI Agaton, *Ukraiński szach-pat. Ale Kijów i Bruksela mogą dać sobie jeszcze drugą szansę*, s. 2.

Szczyt PW w Wilnie dobiega końca. Ukraina nie podpisała jednak układu stowarzyszeniowego. Aby do tego doszło, potrzebna jest realizacja dwóch warunków brzegowych: (1) Bruksela musi zwiększyć swoje zaangażowanie finansowe na Ukrainie, (2) prezydent W. Janukowycz musi poczuć jej „oddech na własnych plecach”. Żadnej ze stron nie zależy, aby to Rosja rozdała karty w Europie.

132. SOBIESZCZAŃSKI Konrad, *Kliczko, nadzieja Ukrainy*, s. 9.

Opis postaci, kariery i dokonań ukraińskiego boksera i początkującego polityka W. Kliczki.

„PULS BIZNESU”

133. ZALEWSKI Jacek, *Partnerstwo się poślizgnęło*, s. 2.

Wbrew zamierzeniom prezydent Litwy D. Grybauskaitė, nie udało się zamienić szczytu PW w wielki tryumf polityki „małej Litwy” przeciw „potężnej Rosji”. Stało się tak wskutek odmowy podpisania umowy stowarzyszeniowej przez W. Janukowycza. Rozwojem wypadków szczególnie zaniepokojona jest Europejska Partia Ludowa w PE. Zdaniem komentatora PW „poślizgnęło się”.

„RZECZPOSPOLITA”

134. BIELECKI Jędrzej, *Janukowycz gra nadal*, s. A9.

Przedstawiciele ukraińskiego rządu, mając możliwości znalezienia rozwiązania w kwestii stowarzyszenia, starają się namówić UE do podpisania deklaracji, pozwalającej uczestniczyć Rosji w rozmowach w trójkącie Moskwa-Kijów-Bruksela. Jednak politycy unijni wykluczają tę opcję.

135. BIELECKI Jędrzej, *Powiedzieli*, s. A9.

Trzy krótkie rozmowy z szefem szwedzkiej dyplomacji C. Bildtem, b. przewodniczącym PE P. Coxem i liderem opozycyjnej Batkiwyszczyny A. Jaceniukiem. Pierwszy rozmówca m.in. obwinił Francję za zablokowanie unijnej deklaracji wstąpienia Ukrainy w przyszłości do UE w projekcie umowy stowarzyszeniowej. Drugi przypominał m.in., że rozmowach w ramach jego misji W. Janukowycz wielokrotnie deklarował, że jego celem jest integracja europejska. Zdaniem trzeciego m.in. Rosja chce kupić Ukrainę „za niewielką kwotę”.

30 listopada

„EXPRESS BYDGOSKI”

136. UKRAINA skręca na Wschód, s. 1, 4.

Oddziały specjalne ukraińskiej milicji Berkut wycofały się z centrum Kijowa. Na Majdanie Niepodległości rośnie tłum zwolenników integracji z UE. A. Jaceniuk oświadczył podczas wystąpienia przed zgromadzonymi, że winę za niepodpisanie umowy ponosi W. Janukowycz, który ma być jedyną przeszkodą na drodze unijnej integracji. Uczestnicy akcji na Majdanie apelują przez sieci społecznościowe o przyłączenie się do protestów. Niedaleko demonstracji proeuropejskiej miała miejsce też manifestacja prorządowa. Opozycja twierdzi, że prorządowi demonstranci w znacznej mierze są opłaceni przez władze.

Jw. por.:

137. UKRAINA skręca na Wschód, Ni 30 XI 2014, s. 4.

„GAZETA OLSZTYŃSKA”

138. UKRAINA nie ma umowy z Unią, s. 3.

29 listopada na szczycie PW w Wilnie Mołdawia i Gruzja parafowały umowy stowarzyszeniowe z UE. Ukraina tego nie uczyniła. W przeddzień wileńskiego szczytu na Ukrainie i w Polsce trwały wiece i manifestacje. Zdaniem posła PO M. Sycza ukraiński rząd nie może pozostać obojętny wobec tak potężnych prounijnych demonstracji we własnym kraju.

Jw. por.:

139. UKRAINA nie ma umowy z Unią, DE 30 XI 2013, s. 3.

„GAZETA POLSKA CODZIENNE”

140. ALEHNO Olga, Janukowycz zaprowadził Ukrainę donikąd, s. 1, 7.

Ukraina i UE dotarły do etapu końcowego negocjacji umowy stowarzyszeniowej. Wg doradcy W. Janukowicza A. Gonczaruka Kijów ma zamiar podpisać umowę we wrześniu 2014 r. Większość europejskich przywódców nie kryła rozczarowania postawą Kijowa. Zdaniem J. Targalskiego Niemcy jednak nie zbyt chcą umowy z Ukrainą, ponieważ bezpieczeństwo w Europie zależy od ścisłych związków Berlina i Moskwy. W opinii W. Portnikowa niestety społeczeństwo i politycy ukraińscy nie mają konkretnego planu politycznego, który pozwoliłby na realizację reform.

141. CZARNECKI Ryszard, Europejski trójkąt bermudzki, s. 2.

Powtarza się sytuacja z „pomarańczowej rewolucji”. W walce o Kijów Moskwa wykazała determinację a UE ograniczyła się do deklaracji. Rosja wygrywa bitwę o Ukrainę a zadaniem polskiego rządu jest doprowadzenie do wygranej przez Europę w tym sporze.

„GAZETA WYBORCZA”

142. APPLEBAUM Anne, Gruby kij Putina, s. 22.

W odróżnieniu od UE W. Putin posiada dwa poważne środki nacisku na Ukrainę. Należą do nich kwestie handlowe dostępu na rosyjski rynek oraz niższe od dotychczasowych stawki za gaz. Stanowią one również zachętę dla pozostania w ścisłych z związkach z FR. UE takich narzędzi nie posiada. Tym samym UE powinna nauczyć się twardej gry z Rosją.

143. BIELECKI Tomasz, Drzwi pozostały otwarte, s. 12.

Brutalna presja Kremla i jego gospodarzce pogrożki walnie przyczyniły się do decyzji W. Janukowicza o odłożeniu zbliżenia z UE. Naciski Moskwy na kraje PW łamią zasady OBWE wypracowane na konferencji w Helsinkach. W czasie szczytu W. Janukowycz oczekiwał rekompensaty za podpisanie umowy stowarzyszeniowej, na co nie chcieli się zgodzić przywódcy unijni. Materiał, opisuje też kulisy negocjacji w sprawie ukraińskiego stowarzyszenia i ustępstwa, na jakie dodatkowo zgodziła się UE.

144. KWIATKOWSKA Katarzyna, *Mustafa odbija Ukrainę*, s. 1, 20–22.

Opis początkowych protestów na kijowskim Majdanie na podstawie wspomnień i doświadczeń ukraińskiego dziennikarza M. Naima z „Ukraińskiej Prawdy”. Opisane zostały również historie studentów, biorących udział w proteście.

145. LENIARSKI Radosław, *Najgroźniejszy cios Ukrainy*, s. 23.

Życiorys sportowy W. Kliczki na tle przemian na Ukrainie, okraszony anegdotycznymi wspomnieniami polskiego boksera P. Salety.

146. RADZIWINOWICZ Wacław, *Licytacja z Rosją*, s. 1.

Integrację Ukrainy z UE należy odłożyć do okresu po ukraińskich wyborach prezydenckich w 2015 r. Dzieje się tak, gdyż W. Janukowycz chce reelekcji i przez to uległ szantażowi Rosji. Kluczową rolę będzie tu odgrywać Mołdawia, gdyż Moskwa będzie „gnębić” Kiszyniów za zbliżenie z UE. Ukraińcy będą uważnie się temu procesowi przyglądać i porównywać, kto na tym najbardziej skorzystał.

„GŁOS KOSZALIŃSKI”

147. UKRAINA bez umowy z Unią, s. 7.

W Wilnie umowy stowarzyszeniowe parafowały Gruzja i Mołdawia. Obejmują one porozumienia o strefie wolnego handlu i mają zostać podpisane w ciągu roku. Prezydent Ukrainy W. Janukowycz oświadczył, że jego kraj ma zamiar podpisać analogiczną umowę „w bliskiej przyszłości”, ale potrzebuje pakietu pomocy finansowej i gospodarczej. Prezydent B. Komorowski przekonuje, że drzwi dla Ukrainy są otwarte. W deklaracji końcowej szczytu odnotowano „bezprecedensowe poparcie społeczne na Ukrainie dla stowarzyszenia politycznego i gospodarczej integracji” z Unią.

„GŁOS SZCZECIŃSKI”

148. JANUKOWYCZ nie poprowadził Ukraińców w stronę Unii, s. 2.

Ukraina nie podpisała na szczycie PW umowy stowarzyszeniowej z UE. Prezydent W. Janukowycz mówi, że chce być bliżej Europy, ale chce też pieniędzy. O złagodzenie stanowiska unijnego apelowała z więzienia J. Tymoszenko. W efekcie na kijowskim Majdanie zapanał smutek.

Jw. por.:

149. JANUKOWYCZ nie poprowadził Ukraińców w stronę Unii, DW 30 XI 2013, s. 8.

150. JANUKOWYCZ nie poprowadził Ukraińców w stronę Unii, ED 30 XI 2013, s. 5.

151. JANUKOWYCZ nie poprowadził Ukraińców w stronę Unii, GK 30 XI 2013, s. 2.

152. JANUKOWYCZ nie poprowadził Ukraińców w stronę Unii, GłPom 30 XI 2013, s. 2.

„KURIER PORANNY”

153. JUNKO Jarosław, *Polska obecna na Euromajdanie w Kijowie*, s. 2–3.

Na Majdanie raz po raz pojawiają się polskie barwy narodowe. Gdy z postumentu Pomnika Niepodległości przemawiają Polacy, tłum krzyczy po polsku „Dziękujemy!” Zgromadzeni gorąco przyjęli wystąpienie europośła P. Kowala. Do Kijowa przybyli posłowie M. Świąćicki i M. Szczerba z PO. Zainteresowanie Ukraińców stanowiskiem Polski w sprawie umowy z UE widać w ukraińskich mediach i sieciach społecznościowych.

154. MAJDAN rozzaczarowany, s. 2–3.

Demonstrujący na Majdanie zwolennicy integracji europejskiej z rozzaczarowaniem przyjęli decyzję władz Ukrainy o niepodpisaniu umowy stowarzyszeniowej z UE na szczycie PW. Ludzie na EuroMajdanie zapewniali, że będą kontynuować protest. 29 listopada atmosfera była napięta. Do centrum ściągnięto ogromne siły porządkowe. Zaobserwowano zbiegowisko chuliganów – *tituszek*, którzy 29 listopada w południe pobili ekipę stacji „Telewizja Obywatelska”.

„NAJWYŻSZY CZAS”

155. KOPROWSKI Marek A., *Strategia Janukowycza*, nr 49 (1228) 2013, s. XXXIV.

Ukraina odstąpiła od podpisania układu stowarzyszeniowego z UE. Nie wiadomo, co w odpowiedzi uczyni Bruksela. Pojawiają się pogłoski o zakulisowych rozmowach rosyjsko-ukraińskich i próbach wyciągnięcia pieniędzy od FR za rezygnację ze stowarzyszenia przez W. Janukowycza. Kończy się tym samym ukraińska „polityka wielosektorowości” w relacjach międzynarodowych.

„NASZ DZIENNIK”

156. FALKOWSKI Piotr, *Integracyjne fiasko*, s. 9.

Ukraina nie podpisała umowy stowarzyszeniowej z UE, mimo m.in. rezygnacji przez nią z żądania uwolnienia J. Tymoszenko. UE jednak nie wyklucza zastosowania zasady „otwartych drzwi” wobec Kijowa, wykluczając przy tym możliwość włączenia do negocjacji FR, o co zabiegał ukraiński przywódca. Wieczorem przed Zamkiem Wielkich Książąt Litewskich w Wilnie protestowało kilkadziesiąt Ukraińców.

157. PRZYSIĘŻNIUK-PARYS Aneta, w *gąszczu mglistych deklaracji*, s. 2.

Parafowanie umowy stowarzyszeniowej z UE przez Gruzję i Mołdawię to jedyny sukces szczytu wileńskiego PW. Decyzja Ukrainy zaskoczyła jednak polityków unijnych.

„POLSKA THE TIMES – GAZETA KRAKOWSKA”

158. DEMONSTRACJE na Euromajdanie, *opozycjoniści wzywają do odwołania Janukowycza*, s. 6.

Na kijowskim pl. Niepodległości trwają protesty przeciwko niepodpisaniu przez władze Ukrainy umowy stowarzyszeniowej z UE. Po niewielkich potyczkach z milicją, do których doszło po południu, wieczorem było spokojnie.

„RZECZPOSPOLITA”

159. TALAGA Andrzej, *wyszczyć Rosję ze Wschodu*, s. A6.

Polityka UE obecnie nie powinna koncentrować się już tylko na reformach w krajach PW, lecz na rugowaniu z nich wpływów rosyjskich. Rosja powinna wycofać z nich swoje wojska, a kraje te powinny uzyskać swobodę energetyczną, jak i pozbyć się rosyjskiego „waloru kulturalnego”. UE musi na ten cel przeznaczyć spore pieniądze.

160. OKNO na świat, *PlusMinus*, s. P24.

Fotografia przedstawiająca ludzi stojących na kijowskim Majdanie, na których pada marznący śnieg. Podpis porównuje ich do protestujących z okresu „pomarańczowej rewolucji” sprzed 9 lat.

1 grudnia

„ANGORA”

161. KONIEC marzeń, s. 73.

RN nie przyjęła żadnego z siedmiu projektów ustaw w sprawie możliwości leczenia więźniów za granicą, które były procedowane w kontekście J. Tymoszenko. W. Janukowycz stwierdził, że sprawa jej uwolnienia jest bardzo skomplikowana. Rząd wstrzymał też proces przygotowania do zawarcia umowy stowarzyszeniowej z UE. Decyzję podjęto jednogłośnie. Stało się to w momencie, gdy prezydent W. Janukowycz w Wiedniu opowiadał dziennikarzom o „euro-integracyjnej” drodze Ukrainy. Deputowany EPU M. Katerynczuk złożył w sądzie wniosek o uznanie decyzji rządu za niezgodną z prawem. W całym kraju – od Lwowa do Doniecka – odbyły się akcje protestacyjne na centralnych placach miast.

„DZIENNIK TRYBUNA”

162. UKRAINA protestuje, s. 6.

Wzmianka o protestach ukraińskich w związku z zawieszeniem podpisania układu stowarzyszeniowego z UE.

„GOŚC NIEDZIELNY”

163. GRAJEWSKI Andrzej, *Ukraina na rozdrożu*, nr 48/2013, s. 48–49.

Niepodpisanie umowy stowarzyszeniowej przez Ukrainę nie było zaskoczeniem. Wg prezydenta W. Janukowycza rozmowy będą jednak kontynuowane. Przyczyną tej decyzji była perspektywa utraty przez niego pieniędzy, władzy i możliwości. Na szczycie PW w Wilnie Ukrainę czeka podobna powtórka wydarzeń, jak Gruzję w 2008 r., kiedy na szczycie NATO w Bukareszcie nie przyznano jej Planu Działań na rzecz Członkostwa. Ukraińcy chcą integracji z UE, a nie z Rosją. Pokolenie urodzone już na suwerennej Ukrainie nie pozwoli „postsowieckim politykom” na zmarnowanie szansy na opowiedzenie się za europejskimi wartościami.

„LE MONDE DIPLOMATIQUE EDYCJA POLSKA”

164. GOBERT Sébastien, *Ukraina robi unik*, nr 12 (94) 2013, s. 14.

Analiza dotychczasowej polityki Ukrainy względem integracji europejskiej oraz przyczyn leżących w decyzji o niepodpisywaniu umowy stowarzyszeniowej z UE. Na wstępie podkreśla się, że Kijów nagle przerwał negocjacje z UE na żądanie Moskwy. Ukraina rozdarta jest między dwoma potęgami, które widzą w niej albo ogromny rynek, albo geopolitycznego pionka.

„NOWE PAŃSTWO”

165. CZARNECKI Ryszard, *Polska wobec Ukrainy*, nr 12 (94)/2013, s. 26–27.

Zwycięstwo EuroMajdanu zmienia położenie geopolityczne Polski. Zdaniem autora możliwe jest zatem przyjęcie w polistrategii III RP sześciu wariantów: (1) „w naszym interesie wspieramy Ukrainę”, (2) „puste taczki”, (3) „nicnierobienie”, (4) „byle polska wieś spokojna”, (5) „nie drażnić niedźwiedzia” oraz (6) „Najpierw Wołyń”.

166. LISIEWICZ Piotr, nr 12 (94)/2013, s. 70.

Krytykowanie J. Kaczyńskiego za obecność na kijowskim Majdanie przez RNR jest nieuzasadnione, zwłaszcza w obliczu argumentów o politycznym realizmie. Jedyną bowiem realną oceną jest groźba degradacji cywilizacyjnej Ukrainy przez Rosję.

167. NAIM Mustafa, *Rosyjski specnaz w szeregach ukraińskiej opozycji*, nr 12 (94)/2013, s. 4–8.

Rosja wyciągnęła właściwe wnioski z wydarzeń „pomarańczowej rewolucji”. Dlatego też w takich ugrupowaniach politycznych, jak Batkiwszczyna, UDAR oraz Swoboda umieszczono zawczasu rosyjską agendę wpływu.

Jw. por.:

168. NAIM Mustafa, *Rosyjski specnaz w szeregach ukraińskiej opozycji*, GP 22 I 2014 s. 23 (obszerny fragment).

169. RYBCZYŃSKI Antoni, *Witalij Kliczko – Dr Żelazna Pięść*, nr 12 (94)/2013, s. 22–25.

W czasie wydarzeń EuroMajdanu W. Kliczko wyrósł na lidera opozycji wobec rządzącej Kijowem ekipy. Polityk na dodatek posiada wsparcie strony niemieckiej. Autor stawia tezę, że jest on wspierany przez Zachód jako przyszły prezydent Ukrainy.

170. RYBCZYŃSKI Antoni, *„Żelazna Dama” Ukrainy*, nr 12 (94)/2013, s. 18–21.

Opis postaci i sylwetki politycznej J. Tymoszenko, której ewidentnie zabrakło podczas wybuchu protestów na kijowskim Majdanie. Dla ekipy W. Janukowycza to najgroźniejszy rywal polityczny w wyścigu do fotelu prezydenta Ukrainy.

171. SAKIEWICZ Tomasz, *Strefa euroatlantycka*, nr 12 (94)/2013, s. 99.

Zwycięstwo orientacji prozachodniej zdecyduje o stabilizacji Starego Kontynentu w XXI wieku. Dłatego w interesie USA leży wspieranie integracji całej Europy, ale bez Rosji.

172. TARGALSKI Jerzy, *Rosja bez Ukrainy*, nr 12 (94)/2013, s. 9–13.

Wydarzenia EuroMajdanu rozpoczęły proces uniezależniania się Ukrainy od Rosji. Trudno jednak powiedzieć, jak długo on potrwa, ale jest on nieunikniony. Kluczem do odrodzenia potęgi Moskwy jest jednak Białoruś. Zainteresowanie sytuacją na Dnieprem ze strony Niemiec i USA posiada z kolei charakter koniunkturalny.

173. WILDSTEIN Dawid, *Zwycięstwo Majdanu*, nr 12 (94)/2013, s. 14–17.

Zwycięstwo EuroMajdanu jest dobrym prognostykiem podmiotowości ukraińskiego społeczeństwa obywatelskiego. To także dowodzi, że kraj jest gotowy do procesu okcydentalizacji i wdrożenia zasad integracji europejskiej.

174. WOLSKI Marcin, *Narodziny nowego narodu*, nr 12 (94)/2013, s. 98.

Ukraina to kraj pełen paradoksów. EuroMajdan pokazuje, że państwo wyzwała się spod kuratelii rosyjskiej. Ukraińcy wkroczyli na drogę stawania się narodem, którą Polakom i Węgrom oświecały powstania.

„PRZEGLĄD”

175. WIDACKI Jan, *Dzikie pola Europy*, nr 49 (727) 2013, s. 13.

Autor kwestionuje paradygmat polskiej polityki wschodniej, iż obecność Ukrainy w strukturach unijnych byłaby korzystna dla III RP. Wspomniany „dogmat” w sposób paralizujący wpływa na kondycję sfery publicznej w Polsce.

„PRZEWODNIK KATOLICKI”

176. BORTKIEWICZ Paweł, *Pisane z Kijowa*, nr 48/2013, s. 9.

Relacja z pobytu w Kijowie i demonstracji przeciwko odrzuceniu decyzji o podpisaniu umowy stowarzyszeniowej z UE przez ukraiński rząd. Autor opisuje m.in. wygląd centrum miasta, jak i obchody rocznicy Hołodomoru, która miała miejsce w tych dniach. Podkreśla również znaczenie poczucia tożsamości dla trwałości narodu.

177. PRZEŁOMIEC Maria, *Ukraińskie „nie” dla Unii Europejskiej*, nr 48/2013, s. 12.

Ukraińskie władze rozpoczęły niebezpieczną grę. Niepodpisanie umowy stowarzyszeniowej z UE oznacza naciski ze strony Kremla, przed którymi pogrążonej w kryzysie gospodarczym Ukrainie trudno będzie się obronić.

178. ŚWIAT w skrócie, nr 48/2013, s. 11.

Krótkie notatki z wydarzeń na świecie. Jedna z nich dotyczy Ukrainy. W centrum ukraińskiej stolicy 100 tys. ludzi protestowało przeciwko niepodpisaniu umowy stowarzyszeniowej z UE. Demonstranci starli się też z milicją.

„TYGODNIK POWSZECHNY”

179. BRZEZIECKI Andrzej, *Ukraińska europorażka*, nr 48 (3360), s. 9.

O ile do tej pory zrzucanie win za opóźnienia w zbliżeniu między UE a Ukrainą, do pewnego stopnia można było także obciążyć Brukselę, to obecnie wina za rezygnację z podpisania umowy stowarzyszeniowej będzie spoczywać wyłącznie po stronie ukraińskiej. W. Janukowycz za wszelką cenę chce wygrać wybory w 2015 r., a do tego potrzebne mu są pieniądze zdobyte dzięki Rosji. Wsparcie stamtąd jest dla niego cenniejsze niż zbliżenie z Zachodem, który domaga się reform.

„TYGODNIK SIEDLECKI”

180. KUZIAK Dariusz, *Archanioł Michał idzie do Europy*, nr 48 (1640), s. 8.

Dla Polaków wybór Zachodu, NATO i UE był zawsze oczywisty. Dla Ukraińców to już nie takie proste. Ukraina zawsze była „w dziejowym przeciągu”. Nie jest jednak ani polskimi romantycznymi Kresami, ani rosyjską „Małorosją” czy „Noworosją”, lecz osobnym bytem. Ukraińców dobrze byłoby mieć „po swojej, europejskiej stronie”.

„UWAŻAM RZE”

181. KOZAK Michał, *Suma wszystkich strachów*, nr 46 (146)/2013, s. 68–70.

Kryminalny epizod z życia W. Janukowycza ma decydujący wpływ na jego decyzje. J. Tymoszenko znajduje się w więzieniu tylko, dlatego że prezydent boi się jej jako swojego głównego politycznego oponenta. Nie mniejszą fobię szef ukraińskiego państwa odczuwa wobec Rosji i W. Putina. W. Putin demonstruje wobec niego jawną pogardę i traktuje go obcesowo. Jedyną szansą na utrzymanie się W. Janukowycza przy władzy jest fałszerstwo wyborcze, gdyż nie zdołał polepszyć życia Ukraińców, jak obiecywał podczas kampanii wyborczej w 2010 r.

„WIADOMOŚCI ROLNICZE”

182. ALANKIEWICZ Dariusz, *Ukraiński pat*, nr 12/2013 (105), s. 2–3.

Wydarzenia na kijowskim Majdanie w następstwie niepodpisania umowy stowarzyszeniowej z UE, obnażają faktyczny układ sił w Europie. Kreml kpi z unijnych aspiracji Ukrainy. Ważnym czynnikiem ekonomicznym dla Polski są możliwości wytwórcze ukraińskiego rolnictwa, gospodarującego na bardzo żyznych ziemiach. Jednak Ukraina to obecnie beczka prochu.

II. POMARAŃCZOWE REMINISCENCJE (2–22 GRUDNIA 2013 ROKU)

2 grudnia

„7 DNI PULS TYGODNIA”

183. *TELEGRAPH: Powtórka Pomarańczowej Rewolucji*, nr 12 (12)/2013, s. 46.

EuroMajdan to powtórka „pomarańczowej rewolucji” z 2004 r. Tym razem głównym powodem protestów jest zanegowanie układu stowarzyszeniowego z UE przez partię władzy.

„DO RZECZY”

184. *PRZYBYLSKI* Jacek, *Putin bierze Kijów*, nr 45/2013 (045) s. 76–77.

Ukraina nie podpisała układu stowarzyszeniowego z UE. To pierwsze, od ćwierćwiecza, zwycięstwo Rosji nad światem zachodnim. To pokazuje, że geopolityka nadal posiada swoją rangę i znaczenie w polityce międzynarodowej.

„DZIENNIK ELBŁĄSKI”

185. *MIELNICKI* Andrzej, *Sercem jestem na Majdanie*, s. 2, (wywiad z muzykiem zespołu Enej Mirosławem Ortyńskim).

Zdaniem rozmówcy m.in., gdyby mieszkał na Ukrainie, byłby raczej razem z tymi, którzy „bardzo rozrabiają”. Muzyk solidaryzuje się jednak z tymi, którzy przyszyli na proujine manifestacje. Ma nadzieję, że prezydent W. Janukowycz ustąpi. Władzę na Ukrainie sprawują oligarchowie, którzy boją się utraty władzy. Wszyscy mieli nadzieję, że władze ukraińskie pójdą za głosem ludu.

Jw. por.:

186. *MIELNICKI* Andrzej, *Sercem jestem na Majdanie*, GO 2 XII 2013, s. 1, 2.

„DZIENNIK GAZETA PRAWNA”

187. *POTOCKI* Michał, *Eurorewolucja nad Dnieprem*, s. A1, A6.

9 lat po „pomarańczowej rewolucji” Ukraińcy masowo wyszli na ulice, aby wyrazić sprzeciw wobec władz, które w ostatniej chwili zrezygnowały z podpisania umowy z UE. Do starć na Majdanie nie doszłoby, gdyby W. Janukowycz ją podpisał. Jego wolta spotkała się z jednoznacznie negatywną oceną. Poranek 29 listopada ukraiński prezydent spędził na wysłuchiowaniu kolejnych ofert Brukseli, w tym rezygnacji z nacisków na uwolnienie J. Tymoszenko.

188. *POTOCKI* Michał, *Partnerstwo Wschodnie jeszcze nie umarło*, s. A6 (wywiad z litewskim ministrem spraw zagranicznych Linasem Linkevicziusem).

Zdaniem rozmówcy m.in. szczyt PW w Wilnie zakończył się sukcesem, m.in. z uwagi na Mołdawię. Należy pamiętać, że UE opiera się nie tylko na interesach, ale i na wartościach. Wschodnie kraje europejskie mają pełne prawo dokonywać wyboru swojej drogi na rzecz integracji europejskiej. Rosja nie powinna traktować rozszerzenia UE jako gry o sumie zerowej, bo jest to podejście anachroniczne.

189. *SIKORSKI* Radosław, *Oferta bliższego związku z Europą*, s. A6.

PW to sukces. W ostatnim szczycie uczestniczyło więcej szefów państw i rządów niż w poprzednich spotkaniach. PW to oferta bliższego związku z Europą, na którą różne kraje w różny sposób odpowiadają. Najbardziej merkantylne podejście ma Ukraina, lecz to droga na manowce.

„DZIENNIK POLSKI”

190. PÓŁTORAK Remigiusz, *Kto chce pompować miliardy na Ukrainę*, s. 6.

W. Janukowycz próbuje grać na dwa fronty z Rosją i UE, ale nie jest w stanie dostosować się do UE, jak i całkowicie uzależnić się, wraz z oligarchami, od W. Putina. Zdaniem prof. J. Dieca z UJ otwartym pozostaje pytanie, czy stowarzyszeniowa oferta unijna była dla Ukrainy optymalna. UE nie podjęła też rozmów z Rosjanami, z którymi powinna była negocjować. Najbliższa przyszłość Ukrainy będzie zależeć od wytrwałości zwolenników zbliżenia z UE.

191. ATAК na siedzibę prezydenta. *Opozycja: to prowokacja. Rząd grozi stanem wyjątkowym*, s. 6.

Masowe demonstracje na rzecz integracji europejskiej Ukrainy przetoczyły się poprzedniego dnia przez Kijów. Do głównych potyczek doszło przed siedzibą prezydenta Ukrainy na ul. Bankowej. W starciach Berkutu z tłumem pobity został polski dziennikarz P. Pieniążek. W Kijowie są polscy politycy – wiceprzewodniczący PE J. Protasiewicz i lider PiS J. Kaczyński. Obaj wystąpili na Majdanie. Na wiecu obecny był również b. premier RP i b. przewodniczący PE J. Buzek.

„DZIENNIK TRYBUNA”

192. WALIŃSKI Grzegorz, *Prezes na białym koniu*, s. 2.

J. Kaczyński niemalże „na białym koniu” popędził wspierać Ukrainę w jej oporze przeciwko Rosji. Pytanie jednak brzmi, czy zagraniczni politycy mogą i powinni przyłączać się do rewolty w sąsiednim państwie. Polska prawica rozumie suwerenność Ukrainy tylko wyłącznie w kategorii suwerenności Kijowa w stosunku do Moskwy.

193. ZAWISZA Marcelina, *Kaczyński pokochał Unię*, s. 1, 2.

Atak milicji na demonstrantów został potępiony przez polityków i rządy zagraniczne oraz samego prezydenta W. Janukowycza. Za pośrednictwem mediów między J. Kaczyńskim a ministrem R. Sikorskim wybuchła słowna przepychanka o to, który z nich bardziej wspiera Ukrainę.

„DZIENNIK WSCHODNI”

194. UKRAINO, *jak to się skończy?*, s. 10.

Poprzedniego dnia w Kijowie odbyła się ogromna demonstracja. Przemawiał W. Kliczko, który wezwał prezydenta W. Janukowycza i jego rząd do ustąpienia. Na Majdanie pojawili się polscy politycy w osobach J. Kaczyńskiego i J. Protasiewicza. Wspólny głos szefa PiS i wiceszefa PE pochwalił premier D. Tusk. Milicyjne oddziały specjalne Berkut zaatakowały ludzi, którzy szturmowali siedzibę W. Janukowycza. Opozycja nie wzięła odpowiedzialności za szturm, twierdząc, że to prowokacja.

Jw. por.:

195. UKRAINO, *jak to się skończy?*, ED 2 XII 2013, s. 5.

196. UKRAINO, *jak to się skończy?*, GK 2 XII 2013, s. 2.

197. UKRAINO, *jak to się skończy?*, GL 2 XII 2013, s. 12.

198. UKRAINO, *jak to się skończy?*, GłPom 2 XII 2013, s. 2.

199. UKRAINO, *jak to się skończy?*, GS 2 XII 2013, s. 2.

200. UKRAINO, *jak to się skończy?*, Ny 2 XII 2013, s. 10.

„EXPRESS BYDGOSKI”

201. BITWA w Kijowie, s. 11.

Poprzedniego dnia proeuropejscy demonstranci starli się z milicją w Kijowie. Ranny został polski dziennikarz P. Pieniążek. Młodzi członkowie prawicowych ruchów sformowali oddziały samoobrony. Uzbrojeni w długie pałki i z twarzami zasłoniętymi szalikami i maskami chronili protestujących Ukraińców. Do protestujących dołączyli politycy z opozycji, co utrudniło interweniowanie milicjantom. Ambasador Ukrainy w Polsce M. Malski podczas rozmowy w pol-

skim MSZ wyraził „ból i żal” z powodu pobicia dwóch obywateli polskich. Do Kijowa udał się prezes PiS. Zdaniem W. Olejniczaka z SLD, żadne pieniądze zaoferowane Ukrainie „nie wyrwą” W. Janukowycza z objęć W. Putina. Ukraina jest „do cna” skorumpowana.

Jw. por.:

202. BITWA w Kijowie, Ni 2 XII 2013, s. 12.

203. PÓŁ miliona demonstrantów walczy w Kijowie o Unię, s. 1.

Prezydent W. Janukowycz zastanawia się nad wprowadzeniem stanu wyjątkowego na terenie Kijowa. Na Ukrainie jest „coraz bardziej gorąco”. Wg niektórych ukraińskich stacji telewizyjnych na Majdanie może znajdować się nawet 500 tys. demonstrantów.

„EXPRESS ILUSTROWANY”

204. UKRAINA chce do UE, s. 2.

Masowe demonstracje na rzecz integracji europejskiej przetoczyły się w weekend z 30 listopada na 1 grudnia przez Ukrainę. W Kijowie doszło do próby ataku na siedzibę prezydenta Ukrainy, opozycja mówi o prowokacji. Interweniowały oddziały specjalne milicji.

„FAKT”

205. JANKOWSKI Grzegorz, *Dziś musimy być z Ukrainą*, s. 1–2.

Zdaniem redaktora naczelnego tabloidu Polacy powinni wesprzeć europejskie dążenia Ukraińców nie bacząc na bolesną historię. Obecnie nastał czas pojednania. Zjednoczona z Europą Ukraina leży w polskim interesie narodowym. Na koniec wzywa ministra spraw zagranicznych R. Sikorskiego do bardziej aktywnych działań.

206. KANIEWSKI Andrzej, *Wojna o Unię*, s. 1, 2.

Emocjonalny tekst o protestach w Kijowie. Na Ukrainie trwa dramatyczna wojna między narodem, który chce ścisłych związków z UE, a prorosyjskim prezydentem W. Janukowyczem.

207. KACZYŃSKI przemawiał w Kijowie, s. 1, 2.

J. Kaczyński, wraz z grupą posłów PiS, udał się do Kijowa. Na Majdanie wystąpił u boku W. Kliczki. Premier D. Tusk podziękował prezesowi PiS J. Kaczyńskiemu oraz europosłowi PO J. Protasiewiczowi, który też pojawił się w ukraińskiej stolicy.

„GAZETA POLSKA CODZIENIE”

208. KANIA Dorota, *Ukraina powinna się znaleźć w Unii Europejskiej*, s. 3 (wywiad z prezesem PiS Jarosławem Kaczyńskim).

Zdaniem rozmówcy m.in. Ukraina powinna stać się członkiem UE. Powodem jego przyjazdu do Kijowa była chęć udzielenie przez PiS wsparcia dla dążeń Ukraińców do integracji z UE. Jest to także kontynuacja polityki jego brata. A. Jaceniuk i W. Kliczko bardzo dziękowali mu za przyjazd. Miejsce szefa polskiego MSZ powinno być w Kijowie.

209. KAYZER Gabriel, *Insurekcja na Ukrainie*, s. 1, 7.

Na ulice Kijowa wyszło prawie milion osób, które domagały się integracji kraju z UE, dyktando rządu M. Azarowa oraz prezydenta W. Janukowycza. Przed siedzibą ukraińskiego rządu doszło do starć z Berkutem. Milicjanci pałkami pobili protestujących pokojowo ludzi, po tym jak pojedynczy manifestanci zaatakowali budynek, poprowadzony przez opłaconych przez PR prowokatorów. Na Majdanie byli też obecni Polscy politycy. Zdaniem europosła R. Czarneckiego J. Kaczyński był witany na Majdanie niczym L. Kaczyński w Gruzji.

210. LICHOCKA Joanna, *Polityka i klocki*, s. 2.

PR-owska wizyta premiera D. Tuska w domu wyborcy w Płocku mocno kontrastuje z wizytą J. Kaczyńskiego w Kijowie, dzięki której stanowisko Polski wyraźnie zabrzmiało. Polityka to nie zabawa klockami, a właśnie to zdaje się robić szef rządu.

211. LISIEWICZ Piotr, *Skrzydła i pęta*, s. 2.

Rządowa narracja odnośnie wizyty J. Kaczyńskiego w Kijowie pogrążyła się w chaosie. R. Sikorski atakował lidera PiS, zaś D. Tusk mu dziękował. Niestety pojawiło się też sporo nieprzychylnych komentarzy, płynących też ze środowisk narodowych, które natychmiast wytknęły J. Kaczyńskiemu, że na kijowskim Majdanie stanął wspólnie z banderowcami. Ich komentarze zbieżne są z interesem Moskwy.

212. ŁOMICKA Dorota, *Kluby „Gazety Polskiej” w Kijowie*, s. 3.

Przedstawiciele Klubów Gazety Polskiej z Mazowsza wzięli udział w protestach w Kijowie. Byli tam obecnie europosłowie: R. Czarnecki i T. Poręba oraz parlamentarzyści Joachim Brudziński i Marcin Mastalarek. Zdaniem członków Klubów m.in. bez wolnej Ukrainy nie będzie wolnej Polski. Jak relacjonowali, Ukraińcy ze łzami w oczach skandowali m.in. „Chwała wielkiej Polsce”.

213. MAROSZ Maciej, *Sikorski niczym rosyjski publicysta*, s. 3.

R. Sikorski uprawia „twitterową dyplomację”. Zamiast wesprzeć Ukrainę, sprzeciwiającą się prorosyjskiemu kursowi władz, szef MSZ wpisem na Twitterze obraża Ukraińców.

214. TARGALSKI Jerzy, *Przesilenie na Ukrainie*, s. 10–11.

W. Janukowycz zgrał się na śmierć. Zraził do siebie jednocześnie W. Putina, odrzucając UC, UE – odmawiając parafowania umowy stowarzyszeniowej, a także młode pokolenie Ukraińców. Czekają go prawdopodobnie przedterminowe wybory i prezydentura J. Tymoszenko. Ukraina jest federacją oligarchów, dla których pojęcie interesu państwowego i narodowego nie istnieje. Wszystko i każdego można kupić i sprzedać.

215. *KIJÓW-Warszawa – wspólna sprawa*, Warszawa, s. 2.

Poprzedniego dnia w wielu miejscach w Polsce odbyły się manifestacje poparcia dla protestujących Ukraińców. Pod ambasadą ukraińską w Warszawie przyszło kilkaset osób. Podobna manifestacja odbyła się również w Lublinie.

„GAZETA POMORSKA”

216. *Na Ukrainie jest coraz goręcej*, s. 1, 2.

Poprzedniego dnia w Kijowie odbyła się ogromna demonstracja. Przemawiał W. Kliczko, który wezwał prezydenta W. Janukowycza i jego rząd do ustąpienia. Na Majdanie pojawili się polscy politycy w osobach J. Kaczyńskiego i J. Protasiewicza. Wspólny głos szefa PiS i wiceszefa PE pochwalił premier D. Tusk. Berkut zaatakował ludzi, którzy szturmowali siedzibę prezydenta. Opozycja akcję tę nazwała prowokacją. Prezydent W. Janukowycz spotkał się z przedstawicielami władz i służb mundurowych.

„GAZETA WSPÓŁCZESNA”

217. *UKRAINA walcząca*, s. 8.

Na Majdanie Niepodległości w centrum Kijowa protestowało w niedzielę 1 grudnia po południu nawet 500 tys. osób. Doszło do starć z oddziałami specjalnymi milicji. W internecie krążą wiadomości o przygotowaniach do stanu wyjątkowego. Przed demonstrującymi wystąpił szef PiS J. Kaczyński i wiceszef PE, europoseł PO J. Protasiewicz. W Polsce manifestacje z wyrazami poparcia odbyły się w Warszawie i Lublinie.

„GAZETA WYBORCZA”

218. BIELECKI Tomasz, *Majdan się nie poddaje*, s. 3.

Opis ostrych starć manifestantów z milicją na ul. Bankowej. Zdaniem władz ukraińskich zostało w nich rannych nawet 100 milicjantów. Demonstranci są przekonani o prowokacji, co potwierdzał b. ukraiński minister finansów P. Poroszenko. Internetowe serwisy społecznościowe nie tylko pomagały mobilizować demonstrantów, ale też wprowadzały „mieszmasz informacyjny”.

219. BIELECKI Tomasz, *Majdan wrze*, s. 1.

Ulicami Kijowa przemaszerowało blisko pół miliona Ukraińców. Opozycja chce przyspieszonych wyborów. Jej przywódcy ogłosili okupację Majdanu. Po południu piknikową atmosferę wiecu przerwała pacyfikacja Berkutu. Zdaniem A. Jaceniuka to prowokacja władz. W. Janukowycz niemal kajał się za brutalną operację Berkutu na Majdanie. Przeciw brutalności milicji zaprotestowała UE. W Kijowie zjawiła się delegacja PiS i PO.

220. CZECH Mirosław, *Janukowycz się miota*, s. 2.

Nie wiadomo, kto kazał spacyfikować protestującą na kijowskim Majdanie młodzież, stwierdzając, że czas zakończyć „proeuropejski bal”. Ktoś w Kijowie pociąga za sznurki, grając na prezydenckim strachu powtórki „pomarańczowej rewolucji”. O. Turczynow i A. Jaceniuk powtarzają scenariusz z 2004 r. Z prezydenckiej administracji i PR odchodzą ludzie.

221. KONDZIŃSKA Agata, *Polska zjednoczona w sprawie wydarzeń na Ukrainie*, s. 3.

Polska żąda od Ukrainy obiektywnego śledztwa w sprawie pobicia w sobotę 30 listopada dwóch Polaków podczas pokojowej demonstracji w Kijowie. W tej sprawie wezwano do MSZ ambasadora Ukrainy M. Malskiego. J. Palikot (TR) zaapelował do szefa rządu o zwołanie spotkania szefów głównych sił parlamentarnych, by wypracować wspólne stanowisko Polski w sprawie Ukrainy. Pojawiły się pomysły, by Polska została mediatorem w sprawie konfliktu.

222. KURSKI Jarosław, *Czy to ten sam Jarosław Kaczyński*, s. 2.

Eurosceptyczny lider PiS J. Kaczyński namawia Ukraińców do integracji z UE. Jest to przykład opozycji zachowującej odpowiedzialność za polską rację stanu.

223. MICHNIK Adam, *Przemówienie pod Ambasadą Ukrainy w Warszawie*, s. 1.

Zdaniem autora przemówienia społeczeństwo Ukrainy chce żyć w wolnym, uczciwym państwie, a w UE widzi to, co Polacy – kotwice wolności i demokracji. „Niech żyje wolna, demokratyczna, sprawiedliwa Ukraina – w Unii Europejskiej”.

224. TYMOTS Ihor, *Kto może, jedzie do stolicy*, s. 4.

We Lwowie demonstrowało 50 tys. ludzi. Naczelnik lwowskiej milicji O. Rudjak zapowiedział, że podległa mu formacja nie użyje siły. Wielu lwowian postanowiło pojechać do Kijowa. Mer Lwowa A. Sadowy otwarcie ostrzegł, że jeśli rządzący spróbują zaatakować studencki protest w jego mieście, na ulice wyjdą wszyscy mieszkańcy miasta.

225. WIELIŃSKI Bartosz T., *Rosja jeszcze udławi się Ukrainą*, s. 5.

Wnuk stalinowskiego ministra spraw zagranicznych Wiaczesława Mołotowa Wiaczesław Nikonow stwierdził, iż podpisanie umowy stowarzyszeniowej między UE a Ukrainą nie byłoby zwycięstwem. Zaprzeczył pojawiającym się tezom, jakoby Kreml przygotował kampanię zastraszania najważniejszych ukraińskich polityków i oligarchów. W. Nikonow swoimi wypowiedziami pokazuje, iż uważa sprawę Ukrainy za wygraną na korzyść Rosji.

226. WRÓŃSKI Paweł, *Kwaśniewski: Janukowycz miał szansę na wielkość*, s. 4 (wywiad z ministrem spraw zagranicznych Radosławem Sikorskim).

Zdaniem rozmówcy m.in. W. Janukowycz miał szansę zostać politykiem, który zwróci swój kraj ku Europie. Umowa stowarzyszeniowa była szansą dla Ukrainy. UE będzie prowadzić

otwartą politykę wobec tego kraju nie łamiąc przy tym swoich zasad. Ukraina stoi przed próbą, w której musi zdecydować czy oprze się wpływowi Rosji.

227. WROŃSKI Paweł, Kwaśniewski: Janukowycz nie docenił poparcia dla Europy, s. 2 (wywiad z b. prezydentem Aleksandrem Kwaśniewskim).

Zdaniem rozmówcy m.in. osią obecných protestów jest wybór przyszłości Ukrainy. Prezydent W. Janukowycz nie docenił społecznego poparcia dla integracji z UE. Nie wiadomo, w jaki sposób może wyjść z załłka, w jakim się znalazł, ale na pewno wspólnym dążeniem opozycji i obozu rządzącego są europejskie aspiracje.

228. ŻBIKOWSKA Izabela, SZYMANIK Grzegorz, Razom nas bahato, s. 6.

Wypowiedzi szóstki Ukraińców w różnym wieku, pracujących lub studiujących w Polsce, wyrażających nadzieję, że protesty na Majdanie wreszcie coś zmienią w ich kraju.

229. UKRAIŃCY: „Chcemy do UE!”, Lublin, s. 24.

50–60 młodych Ukraińców protestowało w centrum Lublina przeciwko użyciu siły przez „policję” wobec demonstrantów na kijowskim Majdanie. Zebrani na twarze zakładali maski w kolorze flagi Ukrainy. Do protestujących wyszedł prezydent miasta K. Żuk. Demonstranci przygotowali też list do konsula generalnego Ukrainy w Polsce I. Hrycaka. To już kolejny tego typu protest w Lublinie.

„KURIER PORANNY”

230. UKRAINA: Chcemy do Unii!, s. 8.

W Kijowie trwały masowe demonstracje na rzecz integracji europejskiej Ukrainy. Do głównych potyczek doszło przed siedzibą prezydenta Ukrainy na ul. Bankowej. W starciach Berkutu z tłumem pobity został polski dziennikarz P. Pieniążek. W Kijowie są polscy politycy – wiceprzewodniczący PE J. Protasiewicz i lider PiS J. Kaczyński. Obaj wystąpili na Majdanie. Na wiecu obecny był również b. premier i b. przewodniczący PE J. Buzek.

„KURIER SZCZECIŃSKI”

231. UKRAIŃCY chcą do Unii, s. 7.

Na kijowskim Majdanie protestowało poprzedniego dnia w południe od 200 tys. do 500 tys. osób. Tłum przyszedł również pod budynek administracji prezydenta Ukrainy. W sieci powtarzana jest także wiadomość z czasów „pomarańczowej rewolucji” z 2004 r. o rosyjskim Specnazie, który rzekomo wylądował na jednym ze stołecznych lotnisk. Przed demonstrującymi na Majdanie wystąpił szef PiS J. Kaczyński i wiceszef PE J. Protasiewicz. Minister R. Sikorski, wraz z szefem szwedzkiego MSZ C. Bildtem, wydali oświadczenie o sytuacji na Ukrainie. Zdaniem A. Eberhardta z OSW istnieje duże ryzyko prowokacji ze strony ukraińskich władz.

„METRO”

232. PIASECKA Agata, Majdan walczy o Europę, s. 2.

Przez ponad tydzień na kijowskim Majdanie trwały protesty przypominające nastrojem „pomarańczową rewolucję”. 1 grudnia rano tłum zajął Majdan. Ok. godz. 14.00 protestujący uruchomili koparkę, aby dotrzeć z nią jako taranem do siedziby prezydenta. Berkut odpowiedział pałkami, puszczono gaz łzawiący. W tym samym czasie kilkaset osób zebrało się pod ambasadą Ukrainy w Warszawie, przemawiał A. Michnik. Zdaniem niezależnych ukraińskich mediów do Kijowa przybył specjalny oddział rosyjskich komandosów, specjalizujący się w tłumieniu zamieszek.

233. KIM jest Witalij Kliczko, s. 2.

Sylwetka W. Kliczki przedstawiona w formie notatki zamieszczonej obok artykułu relacjonującego wydarzenia na Majdanie.

„NASZ DZIENNIK”

234. SIANOŻĘCKI Łukasz, *„Polska! Polska!” w Kijowie*, s. 17.

Próba pacyfikacji demonstracji w Kijowie przyniosła odwrotny skutek. Prezydent W. Janukowycz potępił ten czyn i zażądał od Prokuratury Generalnej pilnego przedstawienia wyników śledztwa w sprawie incydentów. Na Majdanie zjawili się polscy politycy. Wedle różnych ocen atak demonstrantów na siedzibę prezydenta mógł być prowokacją. Rozważany jest stan wyjątkowy.

„NEWSWEEK POLSKA”

235. KACEWICZ Michał, *Majdan Europa*, nr 2013 49/13, s. 62–65.

Po odrzuceniu umowy stowarzyszeniowej z UE młodzi Ukraińcy wychodzą na ulice Kijowa, by pokazać władzy swe niezadowolenie. Nie mają wielkiej wiedzy na temat UE, jednak są przekonani, by iść w jej kierunku. Wybierają Zachód, a nie Rosję i dotychczasowy porządek z wszechogarniającą korupcją.

„NOWA TRYBUNA OPOLSKA”

236. DOKĄD *zmierza Ukraina*, s. 9.

W Kijowie miała miejsce ogromna demonstracja. Przemawiał W. Kliczko, który wezwał prezydenta W. Janukowycza i jego rząd do ustąpienia. Na Majdanie pojawili się polscy politycy w osobach J. Kaczyńskiego i J. Protasiewicza. Wspólny głos szefa PiS i wiceszefa PE pochwalili premier D. Tusk. Berkut zaatakował ludzi, którzy szturmowali siedzibę prezydenta. Opozycja uznała atak za prowokację. Prezydent W. Janukowycz spotkał się z przedstawicielami władz i służb mundurowych.

„NOWINY”

237. UKRAIŃCY *protestowali na granicy*, s. 4.

Grupa ponad 100 osób protestowała w piątek 2 grudnia przez 2 godz. na polsko-ukraińskim przejściu granicznym w Medyce. Byli to m.in. studenci ze Lwowa i z Przemysła.

„POLSKA THE TIMES”

238. DOBROSZEK Kuba, *W Kijowie o krok od rewolucji*, s. 10

W Kijowie, gdzie doszło do starć ulicznych między protestującą opozycją a siłami bezpieczeństwa, mówi się o potrzebie wprowadzenia stanu wyjątkowego. Demonstranci są wyjątkowo zdeterminowani. Wydaje się, że sytuacja może w każdej chwili wymknąć się spod kontroli. Do Kijowa wyjechał lider PiS J. Kaczyński, który zdaje się kontynuować linię polityczną swego brata L. Kaczyńskiego.

239. DOBROSZEK Kuba, *Wujec: Na Ukrainie Unia odniosła porażkę. Ale to jeszcze nie przegrana*, s. 11 (wywiad z doradcą prezydenta Henrykiem Wujcem).

Zatrzymanie procesu integracji europejskiej Ukrainy to doniosły sukces Rosji. UE także nie stanęła na wysokości zadania, jednak posługuje się ona zupełnie odmiennymi narzędziami politycznymi. Prezydent W. Janukowycz obrał kurs na Europę, jednak musi się liczyć z presją ekonomiczną ze Wschodu.

240. DZIEDZIC Barbara, *Płocki spektakl. PR-owskie sztuczki premiera Tuska*, s. 4.

PR-owski zabieg premiera D. Tuska w postaci odwiedzin w jednym z prywatnych mieszkań w Płocku niekorzystnie zbiegł się w czasie z wyjazdem J. Kaczyńskiego na Ukrainę. Internet natychmiast zareagował krytycznymi memami. Jednak ukraińskich okoliczności doradcy wizerunkowi przewidzieć nie mogli. Zdaniem ekspertów w najbliższych tygodniach właśnie od strategii wobec zdarzeń na Ukrainie zależeć będą sondażowe notowania PO.

Jw. por.:

241. DZIEDZIC Barbara, *Płocki spektakl. PR-owskie sztuczki premiera Tuska*, PT-DŁ 2 XII 2013, s. 8.

242. **DZIEDZIC** Barbara, *Płocki spektakl. PR-owskie sztuczki premiera Tuska*, PT-GWlkp 2 XII 2013, s. 16.

243. **GŁOWACKI** Witold, *Zbuntowana Ukraina*, s. 1.

Nawet ok. 500 tys. ludzi demonstrowało w niedzielę 1 grudnia na Majdanie w Kijowie. Po zmierzchu w stolicy Ukrainy zaczęły się ostre starcia części demonstrantów z milicją. Miała też miejsce próba szturm na siedzibę prezydenta. Wg opozycji to prowokacje dokonane przez wynajętych przez władzę *tituszków*, czyli dresiarzy.

244. **GŁOWACKI** Witold, *Żegnamy ukraińskie złudzenie*, s. 2.

Marzenie o Ukrainie będącej bliżej Brukseli niż Moskwy „odpłynęło” wraz z rosyjską pomocą finansową. Protesty na Majdanie nie pozbawią W. Janukowycza władzy. Integrację z UE popiera tylko 42% badanych Ukraińców. Balansowanie między Wschodem i Zachodem to tradycja polityki ukraińskiej, którą obecny prezydent odziedziczył po poprzednikach. Obecnie zaś udowodnił jeszcze, że jest to polityka korzystna finansowo.

245. **KOWALSKA** Dorota, *Czarnecki: Na Majdanie była atmosfera nadziei*, s. 10 (rozmowa eurodeputowanym z PiS R. Czarneckim).

Zdaniem rozmówcy m.in. Ukraińcy ujrzeni, że jest ich wielu, przez co nadzieja wróciła do ludzi. Zdaniem b. szefa ukraińskiego MSZ B. Tarasiuka ludzi jest tyle, ile podczas „pomarańczowej rewolucji”. Dzięki misji A. Kwaśniewskiego Polska odnowiła i zdobyła wielki kapitał społecznej sympatii wśród Ukraińców. Dzisiejsza opozycja ukraińska jest silniejsza niż kiedyś.

Jw. por.:

246. **KOWALSKA** Dorota, *Czarnecki: Na Majdanie była atmosfera nadziei*, PT-GWlkp 2 XII 2013, s. 16.

247. **KOWALSKA** Dorota, *Na Majdanie czuć nadzieję*, PT-DZ 2 XII 2013, s. 14.

248. **KOWALSKA** Dorota, *Ukraińcy znowu uwierzyli w swoją siłę*, PT-GK 2 XII 2013, s. 13.

„POLSKA THE TIMES – DZIENNIK ŁÓDZKI”

249. **SOBIESZCZAŃSKI** Konrad, *Kliczko, nadzieja Ukrainy*, s. 10.

Opis postaci, kariery i dokonań ukraińskiego boksera i początkującego polityka W. Kliczki.

Jw. por.:

250. **SOBIESZCZAŃSKI** Konrad, *Kliczko, nadzieja Ukrainy*, PT-GK 4 XII 2013, s. 11.

„POLSKA THE TIMES – DZIENNIK ZACHODNI”

251. **DOBROSZEK** Kuba, *Ukraińcy nie porzucili marzeń. Chcą do Europy*, s. 14.

Mieszkańcy Kijowa demonstrowali w centrum miasta w atmosferze rosnącego napięcia na rzecz integracji europejskiej Ukrainy. Protestować mogło nawet 500 tys. ludzi. Doszło do starć z oddziałami specjalnymi milicji. Trwają spekulacje o przygotowaniach do wprowadzenia stanu wyjątkowego. Przed demonstrującymi wystąpił szef PiS J. Kaczyński i wiceszef PE J. Protasiewicz. W Polsce manifestacje z wyrazami poparcia odbyły się w Warszawie i Lublinie.

„POLSKA THE TIMES – GAZETA KRAKOWSKA”

252. **DOBROSZEK** Kuba, *Ukraina jest o krok od rewolucji*, s. 1, 13.

Ok. godz. 17.00 ukraińskie MSW podało, że w wyniku starć z demonstrantami ucierpiał ponad 100 milicjantów, choć początkowo demonstracja, na której byli obecni m.in. polscy politycy, przebiegała spokojnie. Zdaniem członków PiS J. Kaczyński był witany, jak bohater, a gdy przemawiał, tłum skandował: „Polska, Polska!” Podczas starć z milicją pobity został polski dziennikarz P. Pieniążek z „Krytyki Politycznej”. Wydarzenia na Ukrainie zmusiły do działania premiera D. Tuska, który zwołał specjalne zebranie w KPRM.

Jw. por.:

253. **DOBROSZEK** Kuba, *W Kijowie o krok od rewolucji*, PT 2 XII 2013, s. 10.

254. DOBROSZEK Kuba, *W Kijowie o krok od rewolucji*, PT-DB 2 XII 2013, s. 12.
255. DOBROSZEK Kuba, *W Kijowie o krok od rewolucji*, PT-DŁ 2 XII 2013, s. 1, 9.
256. DOBROSZEK Kuba, *W Kijowie o krok od rewolucji*, PT-GWlkp 2 XII 2013, s. 18.

„POLSKA THE TIMES – GAZETA WROCŁAWSKA”

257. SIKORSKI Kazimierz, *Protesty na Ukrainie: chcą być w Unii Europejskiej*, s. 12.

W atmosferze coraz większego napięcia demonstrowali w niedzielę 1 grudnia na rzecz integracji europejskiej Ukraińcy mieszkający w Kijowie. Mogło ich być ok. 200 tys. Doszło do starć z oddziałami specjalnymi milicji. Trwają spekulacje o przygotowaniach do stanu wyjątkowego. Przed demonstrującymi wystąpił szef PiS J. Kaczyński i wiceszef PE J. Protasiewicz. W Polsce manifestacje z wyrazami poparcia odbyły się w Warszawie i Lublinie.

„POLSKA THE TIMES – KURIER LUBELSKI”

258. *Na wiecu w Kijowie także Polacy*, s. 1.

Na wielkim wiecu w Kijowie pojawili się polscy politycy w osobach m.in. J. Kaczyńskiego. Jego zdjęcie przy stojącym W. Kliczce robi w internecie furorę z powodu znaczącej różnicy wzrostu między politykami.

259. *STUDENCI z Ukrainy sprzeciwiali się w Lublinie brutalnej interwencji milicji w Kijowie*, s. 4.

Krótki opis protestu, który miał miejsce w Lublinie, przeciwko brutalnemu rozpędzeniu manifestacji przez milicję w Kijowie.

„PULS BIZNESU”

260. ZALEWSKI Jacek, *Oby po kłapie nie było gorzej*, s. 2.

Ostatni szczyt PW przyniósł „wielkiego kaca”, zaś jego triumfator jest „car Władimir Putin”, który szantażem gospodarczym zablokował podpisanie umowy stowarzyszeniowej między Ukrainą a UE. Społeczeństwo ukraińskie nie popiera w całości integracji z UE a jego części proces ten kojarzy się z pogorszeniem się jakości życia. PW nie jest poczekalnią dla przyszłych członków UE, co powinno zostać Ukraińcom wyraźnie powiedziane.

„RZECZPOSPOLITA”

261. BIELECKI Jędrzej, *Janukowycz słucha już tylko Rosji*, s. A11.

Prezydent Ukrainy W. Janukowycz z oburzeniem odrzucił podpisanie umowy stowarzyszeniowej, oskarżając UE m.in. o pozostawienie jego kraju bez pomocy wobec nacisków gospodarczych płynących z Rosji. Nie przekonały go m.in. liczne argumenty, że stowarzyszenie otworzy przed ukraińskimi przedsiębiorcami największy rynek świata.

262. CHRABOTA Bogusław, *Namioty na Kreszczatiku¹. Trauma Janukowicza*, s. A2.

Skala ostatnich protestów w Kijowie ma prawo przerażać W. Janukowicza. Studencki pokojowy i proeuropejski protest przerodził się w konfrontację opozycji z władzą. Prawdziwym problemem W. Janukowicza, jest to, że nikt mu już nie wierzy. Prezydent manewrując między Moskwą, Brukselą, Wilnem i Kijowem „zakiwał się”, mówiąc językiem piłkarskim.

263. CHRABOTA Bogusław, *Pomarańczowa wersja 2.0.*, s. A1.

Sytuacja w Kijowie zaostrza się. Miały miejsce wielogodzinne boje z milicją, udany szturm demonstrantów na biuro mera Kijowa, czy pobicie dziennikarzy, w tym także z Polski. Odwołano polsko-ukraiński szczyt gospodarczy we Lwowie. Władza próbowała nie dopuścić do protestu. Na Majdanie miały stanąć potężna choinka i hale na kiermasz świąteczny. Do uczestników

¹ Pisownia oryginalna.

wieczu na Majdanie przemawiali nie tylko liderzy opozycji, lecz także goście z zagranicy. Okla-
skami przyjęto lidera PiS J. Kaczyńskiego, jak i wiceprzewodniczącego PE J. Protasiewicza.

264. JENDROSZCZYK Piotr, GIZIŃSKI Jarosław, *Powtórka z rewolucji*, s. A10.

Protestujący na Majdanie chcą ustąpienia rządu. W. Janukowycz odciął się próby brutalnego stłumienia protestów. Do dymisji podał się szef jego administracji, a sam szef państwa stwierdził, że wspiera „pokojowe akcje obywatelskie”. Mniejsze protesty odbywały się także w Doniecku, Lwowie, Iwano-Frankiwsku i innych miastach. Zdaniem O.-K. Langa z berlińskiej fundacji Nauka i Polityka zadaniem UE jest obecnie zapewnienie stabilizacji Ukrainy np. poprzez zajęcie pozycji mediatora między obozem prezydenta W. Janukowicza a jego przeciwnikami. Demonstranci w Kijowie z uznaniem przyjęli pojawienie się polskich polityków.

265. KRASUSKI Maciej, *Ukraińska ruletka*, s. A13.

Do upadku Ukrainy przyczynia się nie tylko W. Janukowycz, ale i Bruksela, nie chcąc pomóc Kijowowi w uporaniu się z naciskami płynącymi ze strony Rosji. W centrum ukraińskiej stolicy niewielka pronijna demonstracja została brutalnie rozpędzona przez milicję. Niepodpisanie umowy wypycha Ukrainę w ramiona Rosji. Państwu grozi scenariusz białoruski. Ostatnie decyzje mogą oznaczać polityczny koniec ukraińskiego przywódcy.

266. KRAUZE Andrzej, *Komentuje Andrzej Krauze*, s. A2.

Rysunek satyryczny przedstawiający niedźwiedzia w czapce-uszatce, który przytrzymuje na smyczy człowieka biegnącego z flagą ukraińską.

267. RUDKE Maciej, *Niepewna sytuacja ukraińskich firm*, s. B11.

Analiza zachowań notowań ukraińskich firm na GPW. W związku z decyzją Kijowa o niepodpisywaniu umowy stowarzyszeniowej z UE ich kursy spadły. Bardzo duży wpływ na stan gospodarki Ukrainy ma kurs hrywny, której obrona przez NBU sporo kosztuje. Pomoc w tej kwestii mógłby zastrzyk finansowy ze strony MFW po podpisaniu stowarzyszenia. Gdyby tak się stało negatywnie na poziom ukraińskiej waluty prawdopodobnie wpłynęłyby sankcje rosyjskie.

268. WALEWSKA Danuta, *Nie obrażajmy się na Ukrainę*, s. B11 (wywiad z głównym ekonomistą EBOiR Jerominem Zettelmeyerem).

Zdaniem rozmówcy m.in. gospodarka ukraińska jest bardzo narażona na wszelkie zewnętrzne bodźce oraz grozi jej recesja. Obecnie UE musi nadal zachęcać Ukraińców do przeprowadzenia zmian, zamiast obrażać się na Kijów za niepodpisanie umowy stowarzyszeniowej. Pomoc Ukrainie ze strony MFW nie rozbija się o wielkość środków, ale sposób ich wydatkowania. Gdyby stowarzyszenie zostało podpisane, ryzyko kolejnego kryzysu gospodarczego w tym kraju byłoby niewielkie.

269. *WIECZORNE spotkanie w KPRM*, s. A5.

W KPRM doszło do kryzysowego spotkania, w którym udział wzięli m.in. premier D. Tusk, szef MSZ R. Sikorski, szef MSW B. Sienkiewicz oraz przedstawiciele służb i wywiadu.

„SUPER EXPRESS”

270. CZARNECKI Ryszard, *Ukraińcy zobaczyli, że nie są sami*, s. 2.

Zdaniem eurodeputowanego swoim pobytem w Kijowie J. Kaczyński wypełnił testament swojego brata L. Kaczyńskiego i zrobił wielką promocję Polsce, pokazując Ukraińcom, że mogą liczyć na wsparcie w swoim dążeniu do zbliżenia z Europą.

271. SKOWRON Mirosław, *Sikorski powinien być w Kijowie*, s. 4 (wywiad z politologiem Grzegorzem Kostrzewą-Zorbasem).

Zdaniem rozmówcy m.in. polscy politycy, jak szef MSZ, czy premier powinni pojawić się w Kijowie tuż po decyzji o zawieszeniu rozmów z UE w sprawie stowarzyszenia i wziąć udział

w demonstracjach. W. Janukowycz miał wyjście i mógł uniknąć nacisków Rosji, a tym samym podpisać umowę stowarzyszeniową z UE. Oferta unijna dla Ukrainy jest niepełna, a zwłaszcza brakuje w niej obietnicy członkostwa, co jednak można obiecać na najbliższym szczycie unijnym w dniach 19–20 grudnia.

272. SKOWRON Mirosław, *Zachodnie panisko z MSZ*, s. 4.

Ostra krytyka szefa MSZ R. Sikorskiego za jego wpis na portalu społecznościowym Twitter, na którym spytał ile politycy PiS chcą „wpompować polskich miliardów” w skorumpowaną gospodarkę Ukrainy. Dziennikarz stwierdza, że polityk zachował się jak „panisko”, pouczające „kmiotków ze Wschodu”. Wytyka też inne wpadki polityka, jak i wypomina mu aferę korupcyjną w MSZ.

273. NAKONIECZNY Bartłomiej, *Albo odwołanie rządu, albo mocna pacyfikacja ludności*, s. 4, (wywiad z Tomaszem Piechalem z portalu Eastbook.eu).

Rozmówca opisuje protest na Majdanie i jego pacyfikację przez Berkut. Na Majdanie protestuje cały przekrój ukraińskiego społeczeństwa. Funkcjonariusze Berkutu bijący ludzi na Majdanie pochodzili z Krymu, Ługańska lub Doniecka. Nastroje są dynamiczne, nie wiadomo ile jeszcze Majdan potrwa i jak się skończy.

274. TYSZKIEWICZ Robert, *Musimy mówić jednym głosem*, s. 2.

Polityk m.in. wyraża pozytywne zaskoczenie wizytą J. Kaczyńskiego na kijowskim Majdanie. Podkreśla jednak aspekt autopromocyjny u lidera PiS. Zaznacza też, że ważnym jest, aby polscy politycy w sprawie Ukrainy mówili jednym głosem, do czego przyczynia się aktywność szefa największego ugrupowania opozycyjnego.

275. KACZYŃSKI *wyzwała Ukrainę!*, s. 2.

Opis pobytu lidera PiS J. Kaczyńskiego na kijowskim Majdanie oraz reakcji politycznej na ten fakt. Polityk wzorem swojego brata L. Kaczyńskiego, który wsparł Gruzję w 2008 r., pojechał do Kijowa, by wspierać opozycję po pacyfikacji jej protestu oraz jej dążenia do zbliżenia z UE. Jego inicjatywa została wsparta przez premiera D. Tuska. Polityka chwalił też redaktor naczelny GW A. Michnik.

„SUPER NOWOŚCI”

276. KACZYŃSKI *w Kijowie do Ukraińców: ZWYCIĘŻYCIĘ!*, s. 1.

Lider PiS J. Kaczyński jako jedyny poważny europejski polityk, pojawił się na demonstracji zwolenników integracji Ukrainy z UE w Kijowie. W swoim przemówieniu zacytował T. Szewczenkę. W odpowiedzi tłum skandował: „Jarosław! Jarosław! Polska! Polska!”

277. POCZĄTEK REWOLUCJI, s. 10.

Trwają spekulacje na temat wprowadzenia stanu wyjątkowego na Ukrainie. Poprzedniego dnia w centrum Kijowa doszło do regularnej bitwy ulicznej między demonstrantami a milicją. Berkut brutalnie próbował stłumić protest. Tłum mógł liczyć do nawet milion osób. W demonstracji wzięli udział J. Kaczyński (PiS) i J. Protasiewicz (PO). Wg europośla PO P. Zaleskiego, obecnie inicjatywa polityczna znajduje się już na Majdanie.

„WPROST”

278. APELSKA Joanna, *Jak się państwu żyje w Polsce*, nr 49/2013 (1606), s. 68.

Wypowiedzi celebrytów pochodzenia ukraińskiego na temat życia w Polsce, postrzegania Ukraińców przez Polaków, ich reakcji na Majdan i polskiej pomocy. Zdaniem dr. J. Kucharczyka z ISP, protesty na Majdanie przybliżą Ukraińców do Polaków i poprawią wizerunek Ukrainy w Polsce. Ukraińcom w Polsce żyje się lepiej, ze względu na możliwość realizacji własnych celów. Jednak nad Wisłą traktuje się ich tak, jak Polaków na Zachodzie – do pracy fizycznej.

279. BERDYNSKICH Krystyna, *Boks na majdanie*, nr 49/2013 (1606), s. 83.

Opis postaci jednego z politycznych liderów protestów na kijowskim Majdanie W. Kliczki. Nie jest on powiązany z żadnym obozem politycznym, ma czystą kartę, a jego życie to seria sportowych sukcesów.

280. BERDYNSKICH Krystyna, *Kijów się budzi*, nr 49/2013 (1606), s. 66-69.

W 9. rocznicę „pomarańczowej rewolucji” Ukraińcy ponownie wyszli na Majdan Niepodległości. Powodem obecnej kontestacji jest zawieszenie podpisania układu stowarzyszeniowego z UE oraz korupcja obecnej ekipy rządzącej. Dlatego też w przestrzeni internetowej rośnie potencjał buntu, gdyż oficjalny obieg informacji jest regulowany przez czynniki administracyjne.

281. BURZYŃSKA Agnieszka, *Test Sikorskiego*, nr 49/2013 (1606), s. 14-17.

Tekst analizuje serię wpadek ministra R. Sikorskiego w kontekście zarówno Ukrainy, jak i całej jego kariery politycznej. To on zatrzymał wyjazd na kijowski Majdan szefa sejmowej Komisji Spraw Zagranicznych G. Schetyny. W efekcie, bez konsultacji z MSZ, pojawił się tam J. Kaczyński i odniósł wielki sukces. Autorka zarzuca politykowi brak wizji oraz permanentne gafy polityczne.

3 grudnia

„DZIENNIK GAZETA PRAWNA”

282. OSIECKI Grzegorz, *Zdanie dla rządu: trzeźwo wspierać Ukrainę z całych sił*, s. A2.

Problem Ukrainy to najważniejsze wyzwanie dla polskiej polityki zagranicznej. Dlatego też Warszawa powinna wesprzeć Kijów w dwóch kwestiach: (1) w zniesieniu wiz oraz (2) w uzyskaniu poparcia medialnego.

283. POTOCKI Michał, *DŹIKIJA* Nino, *Część oligarchów zaczęła porzucać Janukowycza*, s. A6.

Pozycja W. Janukowycza chwieje się. Szef administracji prezydenta S. Lowoczkin ma być odwołany. Kontrolowana przez niego telewizja Inter zaczęła relacjonować wydarzenia przychylnie wobec opozycji. Jej współwłaścicielem jest potentat gazowy D. Firtasz, rugowany przez biznesową ekspansję O. Janukowycza, syna prezydenta. Wszystko wskazuje na to, że przynajmniej część oligarchów nie zamierza dłużej popierać prezydenta. Punktem zwrotnym stało się brutalne rozpędzenie demonstracji na Majdanie. Posłuszeństwo władzom w Kijowie wypowiedziały samorządy z zachodniej części kraju.

„DZIENNIK POLSKI”

284. PÓŁTORAK Remigiusz, *Politycy i społeczeństwo chodzą na Ukrainie zupełnie innymi drogami*, s. 6 (wywiad z dr hab. Agnieszką Korniejenko z UJ).

Zdaniem rozmówczyni m.in. ekipa W. Janukowycza nie doprowadzi do zwrotu w polityce wielowektorowej, którą wypracował jeszcze prezydent Ł. Kuczma. Majdan niczego nie uzyska. „Wstał” już prezydenturę W. Juszczenki i nic to nie dało. Do niedawna były w Kijowie dwa Majdany. Jeden obywatelski, bez flag partyjnych, drugi – z politykami opozycji. Ten rozdźwięk jest symptomatyczny, bo opozycja jest oddzielona od obywateli.

285. PÓŁTORAK Remigiusz, *Ukraińska opozycja poszukuje lidera*, s. 6.

Ukraińska opozycja nie ma lidera, a najbardziej odpowiednią osobą na to stanowisko jest W. Kliczko. Nie jest on stereotypowym politykiem ukraińskim, a najpoważniejsza konkurentka na tym stanowisku – J. Tymoszenko, znajduje się w więzieniu.

286. JANUKOWYCZ w *Moskwie*, s. 6.

Na Majdanie coraz głośniej mówi się o rozłamie w rządzącej PR, ponieważ dla uspokojenia nastrojów prezydent chce poświęcić kilku ministrów z rządu M. Azarowa. Wcześniej jednak czeka go ważna podróż do Moskwy w sprawie kredytów pomocowych.

„DZIENNIK TRYBUNA”

287. AUGUSTYNIAK Jarosław, *Po co Unii Ukraina?*, s. 2.

Polska już drugi raz próbuje mieszać się w sprawy wewnętrzne Ukrainy. Po raz pierwszy zrobiła to w czasie „pomarańczowej rewolucji” z pomocą USA. Ukraińska gospodarka nie oprze się konkurencji ze strony najbardziej rozwiniętych państw Europy Zachodniej. Czekają ją losy rynku zbytu. Europa Zachodnia już raz odsunęła od siebie kryzys, uzyskując wielomilionowy rynek zbytu po państwach socjalistycznych. Teraz pomaga jej Polska.

288. CHODKOWSKI Konstanty, *Nienazwana rewolucja*, s. 1, 4.

1 grudnia ok. południa do centrum Kijowa zjechały masy oburzonych Ukraińców, gotowych budować barykady i blokować ulice, by uniemożliwić Berkutowi przeprowadzenie kolejnych brutalnych akcji. W mediach społecznościowych krążą niepokojące wieści o planach wprowadzenia stanu wyjątkowego. Rewolucja wywołała spore zamieszanie na ukraińskiej scenie politycznej. Opozycja zapowiada stworzenie nowego, wspólnego bloku politycznego, który miałby rządzić krajem po ustąpieniu PR.

289. WALIŃSKI Grzegorz, *Majdan a sprawa polska*, s. 1, 3.

Polskich polityków nic tak nie zajmuje, jak Ukraina. W kraju tym był J. Kaczyński i J. Protasiewicz, zajmował się nią b. prezydent A. Kwaśniewski. Pozytywnie o udziale prezesa PiS wypowiadał się prezydent B. Komorowski.

290. W Kijowie wrze, s. 1.

Obecnie rząd M. Azarowa nie zamierza wprowadzać stanu wyjątkowego, mimo trwających protestów. Z kolei politycy polscy kłócą się w kwestii interpretacji sytuacji na Ukrainie.

„DZIENNIK WSCHODNI”

291. ICH *serca biją po europejsku*, s. 9.

9 osób zatrzymano w związku z zamieszkami podczas demonstracji zwolenników integracji europejskiej w Kijowie. Ukraińskie media i sieci społecznościowe donoszą o kolumnach samochodów milicyjnych, zmierzających do stolicy. Rząd Niemiec ostrzegł władze Ukrainy przed stosowaniem przemocy wobec uczestników proeuropejskich manifestacji. Ukraiński parlament rozpatrzy wniosek opozycji o dymisję rządu M. Azarowa. UE wezwała obie strony sporu do zachowania umiaru i podjęcia dialogu.

Jw. por.:

292. ICH *serca biją po europejsku*, ED 3 XII 2013, s. 5.

293. ICH *serca biją po europejsku*, GK 3 XII 2013, s. 2.

294. ICH *serca biją po europejsku*, GPom 3 XII 2013, s. 2.

295. ICH *serca biją po europejsku*, GS 3 XII 2013, s. 2.

296. ICH *serca biją po europejsku*, NTO 3 XII 2013, s. 10.

297. ICH *serca biją po europejsku*, Ny 3 XII 2013, s. 12.

„EXPRESS BYDGOSKI”

298. PREZES Kaczyński *wysłał europośta do prezydenta*, s. 4.

Na zwołane przez prezydenta posiedzenie RBN zamiast J. Kaczyńskiego przybył europoseł R. Czarnecki, ale nie został wpuszczony.

Jw. por.:

299. PREZES Kaczyński *wysłał europośta do prezydenta*, Ni 3 XII 2013, s. 4.

300. UKRAINA *potrzebuje restartu*, s. 4.

Ukraińscy demonstranci umacniali swoje pozycje wokół Majdanu. Dowództwo Wojsk Wewnętrznych sprowadziło do Kijowa dodatkowo 1000 żołnierzy. Premier M. Azarow kategorycznie odmówił podania się dymisji. Parlament ARK wezwał prezydenta W. Janukowycza do

przywrócenia porządku w kraju, zaś jeden z radnych Sewastopola zaapelował do Rosjan o wprowadzenie wojsk. Zdaniem W. Putina wydarzenia w Kijowie to generowana z zewnątrz próba obalenia legalnych władz. Planuje się wznowienie rozmów na linii Ukraina-UE.

Jw. por.:

301. UKRAINA potrzebuje restartu, Ni 3 XII 2013, s. 4.

„FAKT”

302. JAROSZ Tomasz, ŁĘCZEK Bartłomiej, Czy Rosja zmiążdży eurorewolucję?, s. 1, 2–3.

W Kijowie nikt nie ma złudzeń: Rosja zrobi wszystko, aby nie dopuścić do zbliżenia Ukrainy z UE, nawet szantażem. Zdaniem jednego z rozmówców W. Putin z pewnością namawia prezydenta Ukrainy, aby „nie patyczkował się” z pokojową demonstracją. Jeden z krymskich radnych zwrócił się do „rosyjskiego cara” o interwencję i militarne wsparcie.

303. JAROSZ Tomasz, ŁĘCZEK Bartłomiej, Niskie pensje, drożyzna, korupcja! Dlatego walczymy na Majdanie, s. 6.

Problemem przeciętnych Ukraińców są niezwykle niskie pensje. Wielu z nich, marząc o lepszym życiu, przybyło protestować na kijowski Majdan. Ceny w sklepach w Kijowie, w stosunku do zarobków, są bardzo wysokie. Olbrzymim problemem jest także wszechobecna korupcja. Natomiast bogatych protest nie interesuje.

304. KACZYŃSKI Jarosław, Polska potrzebuje Ukrainy w Europie, s. 5.

Ukraina cały czas może wrócić na drogę do stowarzyszenia z UE. Majdan to bunt ogólnokrajowy. L. Kaczyński rozumiał, że Ukraina w Europie jest gwarancją bezpieczeństwa Polski. Potrzebny jest wielki plan gospodarczy UE, aby Ukraina chciała współpracować z Zachodem. Europa z Ukrainą będzie silniejsza i będzie więcej znaczyć.

305. KOWALCZYK Artur, Aż dwa dni myśleli nad reakcją!, s. 4.

Krytyczny tekst oskarżający rząd D. Tuska o bezczynność w obliczu burzliwych wydarzeń w Kijowie. Trzynasty dzień trwają protesty. Media obiegły zdjęcia obradujących ministrów w KPRM, których miny na twarzach mają świadczyć o tym, że nie wiedzą co robić.

306. PIECHAL Tomasz, Bili nas metalowymi pałami, s. 1, 3.

Relacja dziennikarza z próby nocnej pacyfikacji protestujących na kijowskim Majdanie przez Berkut 30 listopada.

307. PREZYDENT: drzwi do Unii wciąż są otwarte, s. 4.

Obszerny cytat z wypowiedzi prezydenta B. Komorowskiego po naradzie RBN. Prezydent podkreślił, że wszyscy czekają na zmianę postawy Ukraińców, gdyż umowa stowarzyszeniowa jest gotowa do podpisania a Polska trzyma dla Ukrainy „unijne drzwi” cały czas otwarte.

308. UKRAINA – kraj pęknięty na pół, s. 2.

Przez stulecia toczyły się wojny o Ukrainę, a w jej historii z trudem można znaleźć okres niepodległości. Jej dzieje były dość skomplikowane.

309. UKRAIŃCY walczą w sieci, s. 3.

8 cytatów z jednego z portali społecznościowych w kwestii wydarzeń na Majdanie.

„GAZETA POLSKA CODZIENNIE”

310. ALEHNO Olga, Janukowycz zostaje sam, s. 7.

Protest w niedzielę 1 grudnia setek tysięcy Ukraińców na kijowskim Majdanie doprowadził do wielu dymisji wysokich rangą urzędników oraz pogłębił rozłam w rządzącej PR. Władze ściągnęły do stolicy dodatkowe oddziały wojsk wewnętrznych. Moskwa, która wspiera W. Janukowycza propagandowo, nie zamierza wspomóc go militarnie.

311. BOCHWIC Teresa, *Życie w matriksie*, s. 2.

Europa Środkowo-Wschodnia miała swoją Jesień Narodów w 1989 r., zaś Ukraina obecnie przeżywa ma swój EuroMajdan.

312. ISAKOWICZ-ZALESKI Tadeusz, *Ukraińcy zdecydują*, s. 2.

W 1920 r., podczas wyprawy kijowskiej, Polacy wsparli ukraińskie wysiłki niepodległościowe. Była to próba urzeczywistnienia planów geopolitycznych Józefa Piłsudskiego. Zišciło się to jednak dopiero w 1991 r. Autor zastanawia się, czy Ukraina, przesiąknięta na zachodzie nacjonalizmem, a na wschodzie komunizmem, będzie w stanie sprostać dziejowej chwili.

313. KANIA Dorota, *DZIĘCIOŁOWSKI Rafał, Ukraina musi być wolna*, s. 3.

Krótki opis demonstracji w Kijowie i wypowiedzi uczestników, którzy stali się ofiarami paacyfikacji ze strony Berkutu.

314. KOTOMSKI Piotr, PEREIRA Samuel, *Jest szansa na zwrot w sprawie ukraińskiej*, s. 1, 3 (wywiad z liderem PiS Jarosławem Kaczyńskim).

Zdaniem rozmówcy m.in. UE ws. Ukrainy musi wysłać Rosji wyraźny sygnał: jeśli będziecie tak działali, to my wyciągniemy konsekwencje. Catherine Ashton już dawno powinna przybyć do Kijowa i prowadzić rozmowy. D. Tusk ma możliwości przekonywania i rozmów z europejskimi partnerami. Ukraina nie ma wyboru trzeciej drogi między UE i Rosją. Ukraińską rewolucję „na krótką metę” może przerwać duży mróz a na dłuższą – tylko użycie siły.

315. MICHAŁOWSKI Marek, *Rosyjski młot nad Ukrainą*, s. 8.

Protesty na EuroMajdanie to przede wszystkim walka o ekonomiczny byt samych Ukraińców. Dla nich samych i ich kraju oznacza to impuls modernizacyjny. Próba zaś wciągnięcia Ukrainy do UC oznacza proces odwrotny, czyli stagnację.

316. MUCHA Wojciech, *Bezradność rządzących*, s. 4.

Obrady RBN nie przyniosły żadnego rozstrzygnięcia w kwestii Ukrainy. Na spotkanie nie wpuszczono eurodeputowanego z PiS R. Czarneckiego. Zdaniem rzecznika PiS A. Dudy RBN służy prezydentowi do promowania swojego wizerunku.

317. PIEJKO Magdalena, *Radostaw Sikorski do dymisji*, s. 4.

Opozycja domaga się dymisji ministra spraw zagranicznych R. Sikorskiego, po tym, jak na portalu społecznościowym Twitter, zasugerował on, że gospodarka ukraińska jest skorumpowana, a prezydent W. Janukowycz przekupny. Krytycznie wypowiedzieli się też o nim politycy z koalicyjnego PSL.

318. POSPIEZALSKI Jan, *Jestem z pokolenia pomarańczowej rewolucji*, s. 9 (wywiad z piosenkarką Daną Wynnycką).

Wywiad opisuje osobiste odczucia piosenkarki w związku z wydarzeniami na Ukrainie. Rozmówczyni podkreśla m.in. konieczność dążeń tego kraju do UE oraz silne polsko-ukraińskie związki kulturalne.

319. SAKIEWICZ Tomasz, *Sprawa na pokolenia*, s. 2.

Rosja bez Ukrainy nie będzie już imperium. W. Putin liczy na rozstrzygnięcie kryzysu politycznego rękoma samych Ukraińców. Polskie wsparcie dla proeuropejskiej rewolucji utrudniłoby zatem rozprawienie się z opozycją.

320. SZCZEPANIK Artur, *Kliczko nokautuje*, s. 13.

Opis sylwetki boksera i początkującego polityka W. Kliczki wraz z jego sportowymi i politycznymi dokonaniem.

321. ŚWIĘTOCHOWICZ Tadeusz, *Oligarchowie ciągną na wschód*, s. 8.

Kluczową rolę w rezygnacji Ukrainy z układu stowarzyszeniowego odegrał miejscowy oligarchat, który kontroluje partię władzy. Ugrupowanie nie chce integracji z Zachodem, gdyż liczy na zachowanie swej pozycji i dalsze interesy z Rosją.

322. MERKEL ostrzega ukraińskiego prezydenta, s. 7.

Ostatnie demonstracje w centrum Kijowa znalazły swój oddźwięk pośród europejskich polityków i mediów. Sekretarz generalny NATO A.F. Rasmussen wezwał władze ukraińskie do poszanowania wolności słowa i zgromadzeń. Kanclerz Niemiec A. Merkel ostrzegła ukraińskiego prezydenta przed stosowaniem przemocy wobec demonstrantów. Zdaniem FT protest na EuroMajdanie jest pozytywnym objawem. Odwrotne oceny panują w mediach rosyjskich.

323. TUSK i Sikorski to dyplomaci z placu zabaw, s. 16.

D. Tusk i R. Sikorski to „politykierzy” w odróżnieniu od lidera PiS J. Kaczyńskiego, który jest „mężem stanu”. Nie mają oni pojęcia o polityce zagranicznej, czego dobrym przykładem jest ich podejście do wydarzeń na Ukrainie.

„GAZETA POMORSKA”

324. DEPTUŁA Jacek, *PiS na scenie europejskiej*, s. 3.

Wizyta J. Kaczyńskiego na Majdanie była dobrym posunięciem. Od początku wydarzeń na Ukrainie słychać wiele fałszywych nut płynących nie tylko ze strony Kijowa i Moskwy, ale też Brukseli. Europejskie znaczenie J. Kaczyńskiego w tym wszystkim jest równe zeru.

325. LAUDAŃSKI Roman, *Na Ukrainie wszystko jest możliwe*, s. 3 (wywiad z prof. Romanem Bäckerem).

Zdaniem rozmówcy m.in. W. Janukowycz spodziewał się protestów, ale zdecydowanie mniejszych. Demonstrujących jest zbyt wielu, aby stłumić protest siłą, bo może to źle skończyć się dla każdego rządu. W. Juszczenko zwyciężył w czasie „pomarańczowej rewolucji” m.in. dzięki poparciu ministerstw. Obecna opozycja nie ma poparcia aparatu państwowego. Do Kijowa pojechali przedstawiciele PiS i PO, co dowodzi, że w tej sprawie Polska ma do czynienia z wyraźnie demonstrowaną jednością poglądów, ale nie działań.

326. RZESZUT Maryla, *Europo, bądź z Ukrainą!*, s. 1.

Opis protestu i wypowiedzi jego uczestników – pochodzących z Ukrainy studentów z Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy i Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy. Kilka polskich firm z regionu, które eksportują lub produkują na Ukrainie, wyraża troskę swoją lub zaobserwowaną u swoich partnerów handlowych. Zdaniem ekonomisty z Centrum im. Adama Smitha A. Sadowskiego „tkanka gospodarcza” Ukrainy funkcjonuje normalnie.

„GAZETA WSPÓŁCZESNA”

327. RZĄD do dymisji, nie do rozmów, s. 7.

Premier M. Azarow oskarżył demonstrantów o przygotowania do zajęcia budynku parlamentu. Do Kijowa ściągane są dodatkowe oddziały wojsk wewnętrznych. Szef KE J.M. Barroso i prezydent Ukrainy W. Janukowycz uzgodnili telefonicznie, że do wspólnych konsultacji dotyczących umowy stowarzyszeniowej dojdzie w Brukseli. Na Ukrainie politycy opozycji odrzucili pomysł okrągłego stołu, żądając dymisji władz. Trwa okupacja siedziby władz miejskich Kijowa i gmachu prorządowych związków zawodowych. Zdaniem prezydenta FR W. Putina akcje protestu są próbą „zachwiania strukturami obecnych legalnych władz” ze strony opozycji.

328. TO rola Polski, s. 7.

Na konferencji prasowej, po posiedzeniu RBN prezydent B. Komorowski i premier D. Tusk podkreślali, że rolą Polski jest niedopuszczenie do tego, by wielka gra o przyszłość Ukrainy

zakończyła się dramatycznym finałem. Ważne jest, aby m.in. polscy politycy mówili jednym głosem oraz utrzymano kanały kontaktu zarówno z opozycją ukraińską, jak i rządzącymi.

„GAZETA WYBORCZA”

329. BIELECKI Tomasz, *Eurorewolucja przejmuję Kijów*, s. 11.

Opis funkcjonowania budynków zajętych przez rewolucjonistów oraz ogólnej atmosfery w nich panujących. Mianem Sztabu Sprzeciwu Narodowego przywódcy EuroMajdanu ochrzczili zajęty gmach Federacji Związków Zawodowych. W środku coraz mniejszy chaos. Przejść między piętrami i dojścia do pomieszczeń strzeże rewolucyjna „ochrona”.

330. BIELECKI Tomasz, *Łucenko: Musimy stworzyć rząd jedności narodowej*, s. 10–11 (wywiad z b. szefem ukraińskiego MSW Jurijem Łucenką).

Zdaniem rozmówcy m.in. rewolucjoniści chcą nie tylko zmiany władzy, co zmiany systemu w tym demokratyzacji i przejrzystości w polityce i gospodarce. Żądają dymisji rządu M. Azarowa i ukarania winnych za pobicia na Majdanie podczas niedawnej akcji Berkutu. Wyjątkowo ważnym jest „przytrzymanie przez UE otwartych drzwi” dla integracji i jej stwierdzenia, że władza ma obowiązek rozmawiać z opozycją i nie ma prawa używać siły wobec pokojowych demonstracji.

331. BIELECKI Tomasz, *Sztab Sprzeciwu Narodowego*, s. 10.

Premier M. Azarow zaapelował do ambasadorów UE i USA, by wpłynęli na opozycję i „zabiegli eskalacji przemocy”. Sztab Sprzeciwu Narodowego nie zawsze i nie do końca kontroluje tłum na Majdanie. Dzięki W. Kliczce, który osobiście hamował ludzi, by nie szli walczyć z milicją, nie doszło do większej eskalacji walk. Działania opozycji z dnia na dzień wyglądają na coraz lepiej skoordynowane.

332. BIELECKI Tomasz, *Władza ma odejść*, s. 1.

Demonstranci zgromadzeni poprzedniego dnia na kijowskim Majdanie żądali dymisji premiera M. Azarowa. Blokują wjazd samochodom przed budynek rządu. Na odwołanie szefa rządu opozycja nie ma jeszcze szans, chyba że posłowie z rządzącej PR „zdezercerują”. Do dialogu lub okrągłego stołu dyskretnie nakłaniają opozycjonistów i prezydenta przedstawiciele UE i USA. Parlament autonomicznego Krymu wezwał W. Janukowycza, by podjął „wszelkie możliwe działania dla przywrócenia porządku publicznego”.

333. CZECH Mirosław, *Dziewięć punktów dla Unii i Ukrainy*, s. 9.

Rosja gra agresywnie wobec państw PW. Unia i Ukraina muszą na to znaleźć stanowczą odpowiedź w wymiarze taktycznym. Autor istniejącą sytuację zdefiniował w 9 punktach.

334. CZECH Mirosław, *Majdan czeka na zmiany*, s. 2.

Głosowanie nad dymisją gabinetu M. Azarowa w RN może się skończyć fiaskiem. Opozycji brakuje 11 głosów. Nie wiadomo, jak się zachowa grupa deputowanych R. Achmetowa, najbogatszego Ukraińca. Sam rząd też jest podzielony w kwestii integracji z UE. M. Azarow powinien odejść.

335. GORCZYCA Anna, *Otwieramy drzwi Ukraińcom*, Rzeszów, s. 31.

10 km od Lubaczowa otwarto nowe polsko-ukraińskie przejście graniczne Budomierz-Hruszów, co miało zbiec się z podpisaniem umowy stowarzyszeniowej. Na uroczystości mieli być obecni prezydenci Polski i Ukrainy. Z uwagi jednak na sytuację żaden z nich nie przybył.

Jw. por.:

336. GORCZYCA Anna, *Kolejne drzwi do Unii*, s. 11 (wersja skrócona).

337. KUBLIK Andrzej, *Uśpiony gospodarczy gigant na wschodzie*, s. 14.

Analiza struktury ukraińskiej gospodarki, która jest zachwiana. Państwo posiada bogate zasoby ziemi, szacowane na ok. 1/3 globalnych arealów, najcenniejszej gleby na świecie, czyli

czarnoziemów. Ukraina jednocześnie jest jednym z największych światowych producentów broni. Jest jednak zależna od Rosji w branży gazowej.

338. POCZOBUT Andrzej, *Białoruś zerka na Ukrainę: władza milczy, opozycja zazdrości*, s. 15.

Protesty w Kijowie znajdują się na czołówkach wszystkich niezależnych białoruskich mediów, lecz w „reżimowych mediach” na temat Ukrainy panuje niemal całkowita cisza. Politolodzy M. Maliszewski i W. Karbałowicz, uważają, że w najbliższym czasie nie ma szans na powtórkę ukraińskiego scenariusza na Białorusi.

339. RADZIWINOWICZ Wacław, *W Kijowie Polska bierze rewanż za Połtawę*, s. 12.

Opis informacji i komentarzy w rosyjskich programach i stacjach telewizyjnych: „Wiesti”, „Wremia” na Kanale 1, Ostankino i Rossija 24. Informacje na temat Ukrainy są mocno zmanipulowane, a Zachód pokazywany jest jako wróg.

340. SADOWY Andrij, *Nie możemy się bać*, s. 12.

Mer Lwowa A. Sadowy podkreśla, że Ukrainę interesuje kierunek ku UE. Chce, aby jego kraj rozwijał się, posiadał normalną władzę i rząd. Uważa, że dzięki Unii państwo ukraińskie jest w stanie osiągnąć sukces i dobrobyt.

341. TYMOTS Ihor, *Zachód ma dość prezydenta Janukowycza*, s. 12.

Przewodniczący rady obwodowej Lwowa P. Kołodij ogłosił decyzję o strajku i antyrządowej mobilizacji, odpowiadając na apel Rady Koordynacyjnej w Kijowie. Do strajku przyłączyły się prawie wszystkie władze regionów „na bardzo proeuropejskiej” zachodniej Ukrainie. Opis wydarzeń we Lwowie, Tarnopolu, Łucku, Iwano-Frankowsku. Sporo ludzi wybiera się na kijowski Majdan na własną rękę, pociągami i samochodami.

342. WIELIŃSKI Bartosz T., *Protesty mogą zawrócić Ukrainę ku Europie*, s. 13 (wywiad z eurodeputowanym Jackiem Saryuszem-Wolskim).

Zdaniem rozmówcy m.in. wymknięcie się sytuacji na Ukrainie spod kontroli jest wciąż całkiem realne. To prezydent W. Janukowycz wydał rozkaz ataku na demonstrantów. W RN wciąż możliwe jest powstanie większości opowiadającej się za Europą. Protest na Majdanie przyniesie efekty. Europejscy publicyści słusznie porównali propozycję rozmów z Moskwą nt. Ukrainy do paktu Ribbentrop-Mołotow. Takie podejście jest nie do przyjęcia, ponieważ nie wolno dzielić świata na strefy wpływów.

343. WROŃSKI Paweł, *Dokopać rządowi, sfotografować się z Kliczką*, s. 2.

Lider PiS wykorzystuje kryzys ukraiński do promocji własnych idei oraz do dyskredytacji rządu. Jego zapewnienia o Ukrainie wydają się mało wiarygodne, co potwierdzają czyny, m.in. brak jego uczestnictwa w obradach RBN.

344. WROŃSKI Paweł, *Polska trzyma nogę w drzwiach*, s. 8.

Polska przygotowuje nowy plan dla Ukrainy, który ma podtrzymać jej proeuropejskie aspiracje. Kijów nie odcina się od kontaktów z UE. Wręcz przeciwnie – gotowy jest zwiększyć zakres porozumienia i polepszyć dotychczasowe relacje. Premier D. Tusk rozmawiał o kryzysie ukraińskim z prezydentem Francji F. Hollande’em, szefem KE J.M. Barroso i kanclerz Niemiec A. Merkel.

345. ZABUŻKO Oksana, *Drodzy zachodni przyjaciele, nie gońcie za sensacją*, s. 13.

Ukraińska pisarka apeluje o nierozpowszechnianie plotek sprzecznych z rzeczywistością. Podkreśla, że jej krajowi nie potrzeba manipulacji informacjami w mediach na temat obecnych wydarzeń. Prosi o ostrożność i nieskazywanie Ukraińców z góry na porażkę.

346. ŻYTnicki Piotr, *Poznań: Policja chce karać za solidarność z Ukrainą*, s. 5.

Policja w Poznaniu stwierdziła, iż manifestacja, którą zorganizowała „na szybko” ukraińska studentka Olena Ponomariowa, była nielegalna. Prawo nakazuje zgłosić manifestację 3 dni wcześniej. Protest jednak był „zgrupowaniem spontanicznym”, co wg Trybunału Konstytucyjnego jest w pełni legalne. W efekcie końcowym policja poznańska nie skierowała sprawy do sądu.

347. *BUNT na Ukrainie jest prawdziwy i szczery*, Szczecin, s. 31.

Prezentacja trzech opinii popierających Ukraińców i wydarzenia na Majdanie, wygłoszonych przez działaczy obywatelskich ze Szczecina.

348. *MY Ukraińcy, chcemy do Europy*, Warszawa, s. 1.

Przed ambasadą Ukrainy odbył się protest przeciwko niepodpisaniu przez W. Janukowycza umowy stowarzyszeniowej z UE. Ukraińcy biorący udział w demonstracji zaznaczali, że chcą do UE, chcą rozwoju i normalnego życia oraz szansy na lepsze jutro.

349. *KIELCE szyją ukraińskie flagi, które zawisną na ulicach*, Kielce, s. 30.

W centrum Kielc zawiśnie 100 flag Polski i Ukrainy. Akcją zaproponował S. Michalski ze Stowarzyszenia „Kielce Nasz Dom”. Zdaniem prezydenta Kielc W. Lubawskiego flagi będą wisiały w centrum tak długo, jak będzie trzeba.

350. *TORUŃSKI Majdan*, Toruń, s. 29.

W 2 grudnia rano pod pomnikiem M. Kopernika na toruńskiej Starówce Młodzi Demokraci zapraszali do udziału w wiecu solidaryzującym się z protestami na Majdanie.

351. *МИ з вами!*, s. 1.

Edytorial, w którym podkreśla się, że GW, która jest „dzieckiem polskiej pokojowej rewolucji”, szczególnie bliskie są wartości, jak wolność, demokracja i Europa, o które obecnie walczą Ukraińcy.

Jw. por.:

352. *МИ з вами!*, GW 4 XII 2013, s. 18.

„GŁOS KOSZALIŃSKI”

353. *KRĘŻELEWSKA Joanna, Ukraina między Rosją a Unią*, s. 3.

Wypowiedzi członków ZUP z regionu koszalińskiego (w tym starosty powiatu koszalińskiego R. Szewczyka), którzy jednoznacznie popierają europejskie aspiracje Ukrainy.

„KURIER SZCZECIŃSKI”

354. *CO dalej z Ukrainą?*, s. 3.

Wypowiedzi polityków, związanych z regionem, poświęconych wydarzeniom na Ukrainie, w których popierają protestujących i unijne aspiracje tego kraju.

355. *UKRAINA jest w Europie*, s. 10.

Ponad 100 osób zebrało się spontanicznie 1 grudnia w szczecińskiej siedzibie ZUP. M.in. senator N. Obrycki (PO) przedstawił uchwałę Komisji Spraw Zagranicznych Senatu RP popierającą proeuropejskie dążenia Ukraińców. Zgromadzeni wyrażali niepokój o rozwój sytuacji w Kijowie i poparli europejskie dążenia Ukraińców. Na koniec odśpiewano hymn Ukrainy.

„METRO”

356. *OLSZEWSKI Krzysztof, Pierwszy sukces eurobuntowników*, s. 1.

Wg opozycji w niedzielnej demonstracji 1 grudnia w Kijowie, podczas której domagano się podpisania umowy stowarzyszeniowej z UE oraz dymisji rządu, mogło uczestniczyć nawet 800 tys. osób. Poprzedniego dnia na Majdanie protestujących znów było co najmniej kilkanaście tysięcy. Przewodniczący RN W. Rybak zapowiedział debatę parlamentarną nad wnioskiem

opozycji o zmianę rządu. Prezydent W. Janukowycz podczas rozmowy telefonicznej z szefem KE J.M. Barroso zgodził się na konsultacje na temat umowy stowarzyszeniowej UE-Ukraina. Polskie władze o sytuacji na Ukrainie rozmawiały podczas posiedzenia RBN.

„NASZ DZIENNIK”

357. FALKOWSKI Piotr, *Rząd ściga wojsko*, s. 1, 10.

Opozycja na Ukrainie obwinia za wszczęcie walk z milicją prowokatorów tzw. *tituszków*. Zdaniem J. Łucenki z Batkiwyszczyny EuroMajdan przeobraża się w „eurorewolucję”. Zdaniem protestujących do Kijowa przybywają autobusy z nowymi oddziałami milicji, Berkutu i wojsk wewnętrznych. Liderzy opozycji odmówili udziału w okrągłym stole, który chciał zorganizować przewodniczący RN W. Rybak. Administracja wschodnich i południowych regionów zasadniczo popiera rząd i PR, zaś zachodnia część kraju buntuje się.

358. KORCZYŃSKI Tomasz M., *Przemówiła ulica*, s. 13.

Unijna ofensywa dyplomatyczna wobec Ukrainy zakończyła się porażką, ale ukraińskie społeczeństwo miało już dość „poprawności politycznej”. Rozpoczęły się protesty przeciwko decyzji rządu M. Azarowa o niepodpisaniu umowy stowarzyszeniowej z UE.

359. KOWALSKI Artur, *Planu nie ma*, s. 3.

Polskie władze nie mają planu działania w sytuacji odmowy podpisania przez Ukrainę umowy stowarzyszeniowej z UE. Zdaniem prezydenta B. Komorowskiego taki plan będzie dopiero tworzony. Zadeklarował on też, że Polska będzie trzymała dla Ukrainy otwarte drzwi do stowarzyszenia z UE. Tekst omawia także stanowiska poszczególnych partii w tej kwestii.

„NOWOŚCI”

360. WARTA Ryszard, *Ukraiński majdan, polski cyrk*, s. 2.

W związku z wydarzeniami na Ukrainie sytuacja w polskiej polityce na chwilę powiała normalnością. Krytyczny wobec UE J. Kaczyński nakłaniał w Kijowie do integracji, za co pochwalił go premier. Sielanka trwała tylko jeden dzień, a po nim nastąpił powrót do „nienormalnej normy” z uwagą na bojkot obrad RBN przez lidera PiS.

„NOWINY”

361. PORĘBA: *Ukraińcy czują się oszukani*, s. 13.

Europosłowie PiS złożyli wniosek o włączenie do porządku obrad PE debaty z rezolucją w sprawie wydarzeń na Ukrainie, która miałaby się odbyć podczas przyszłotygodniowej sesji plenarnej w Strasburgu.

„PARKIET”

362. PROTESTY *szkodzą notowaniom*, s. 07.

W tle protestów na EuroMajdanie nadal tanieją akcje spółek ukraińskich, notowanych na GPW. Zdaniem jednak ich przedstawicieli obecne protesty nie mają wpływu na ich działalność.

„POLSKA THE TIMES – DZIENNIK ŁÓDZKI”

363. BRZÓZKA Piotr, *W Kijowie są przygotowani na stan wyjątkowy*, s. 2 (wywiad z wykładownicą UŁ Iłą Blumental).

Zdaniem rozmówczyni m.in. na Majdan wyszli ludzie wykształceni, dobrze sytuowani, którzy nie są przedstawicielami żadnych skrajnych grup. Miejsce Ukrainy jest w Europie. Istnieje jednak spora grupa przeciwników integracji z UE. Ukraina ma wspólną historię z Rosją, w ramach imperium rosyjskiego, a potem ZSRR. Nie można jej negować i twierdzić, że zawsze była „czarna”. Zaangażowanie polskich polityków w konflikt na Ukrainie to „bardzo miły gest”.

364. SIKORSKI Kazimierz, *Ukraina chce nowego rządu, nie rozmów*, s. 12.

W Kijowie z jednej strony protestujący domagają się prozachodniego kursu od prezydenta W. Janukowycza, z drugiej do Kijowa i innych miast ściągane są oddziały wojsk wewnętrznych. Na 3 grudnia RN wyznaczyła datę rozpatrzenia wniosku opozycji o dymisję rządu M. Azarowa. Opór protestujących nie słabnie. Ludzie obawiają się prowokacji, która popchnęłaby do wprowadzenia stanu wyjątkowego.

Jw. por.:

365. SIKORSKI Kazimierz, *Ukraina chce nowego rządu, nie rozmów*, PT-DZ 3 XII 2013, s. 17.

366. SIKORSKI Kazimierz, *Ukraina chce nowego rządu, nie rozmów*, PT-GWlkp 3 XII 2013, s. 17.

367. SIKORSKI Kazimierz, *Ukraina chce nowego rządu, nie rozmów*, PT-GWr 3 XII 2013, s. 11.

„POLSKA THE TIMES – GAZETA KRAKOWSKA”

368. MAZUREK Maria, *Ukraina jest rozdarta. Od wieków*, s. 11 (wywiad z historykiem prof. Andrzejem Chwałbą z UJ).

Zdaniem rozmówcy m.in. nie należy rozpatrywać Ukraińców jako jednego, spójnego narodu. Istnieją dwie Ukrainy: europejska oraz „tkwiąca korzeniami” na Wschodzie. Przyczyna tego stanu sięga jeszcze XII w. i rozbitcia dzielnicowego Rusi Kijowskiej. W okresie rozbiorów, na terenie zaboru austriackiego, Ukraińcy z zachodu zaczęli uważać, że Moskwa jest ich głównym wrogiem. Zachód był matiecznikiem ukraińskiej niepodległości. Tu powstała UPA. W historii Polacy nie byli dla Ukraińców najlepszym sąsiadem.

369. MIZIOŁEK Joanna, *Kowal: Jarosław Kaczyński wyczuwa momenty w historii*, s. 10 (wywiad z europosełem z PjN Pawłem Kowalem).

Zdaniem rozmówcy m.in. na Ukrainie powinni być wszyscy ci, którzy czują, że trzeba wesprzeć Ukraińców i których funkcja na to pozwala. Rząd i MSZ były aktywne na polu umowy stowarzyszeniowej Ukrainy z UE, a teraz są bierne.

Jw. por.:

370. MIZIOŁEK Joanna, *Kowal: Jarosław Kaczyński wyczuwa momenty w historii*, PT-GWlkp 3 XII 2013, s. 15.

371. WRÓBLEWSKI Michał, *Spór o Kijów przeniósł się wczoraj na polskie podwórko*, s. 10.

Zwołano spotkanie RBN w sprawie Ukrainy. Na obradach nie pojawił się lider największej partii opozycyjnej J. Kaczyński. Zamiast niego przybył europoseł R. Czarnecki, lecz nie został wpuszczony. Prezydent i premier zgodnie podkreślali, że obecnie toczy się wielka gra o przyszłość Ukrainy. Prezydent RP wieczorem rozmawiał telefonicznie z prezydentem Ukrainy.

Jw. por.:

372. WRÓBLEWSKI Michał, *Zgrzyty wokół Ukrainy*, PT-GWlkp 3 XII 2013, s. 15.

„POLSKA THE TIMES – GAZETA WROCŁAWSKA”

373. MICHALCZYK Janusz, *Hajda na koń. Lwów odbijemy (Wilno poczeka), odpoczniemy na granicy przy chińskiej stancy*, s. 2.

Autor w prześmiewczy sposób opisuje w felietonie aktualną sytuację i stanowiska głównych polskich polityków w kontekście Ukrainy. Żartując stwierdza, że podobno prezydent Wrocławia R. Dutkiewicz rozmawiał już z merem Lwowa A. Sadowym o uruchomieniu mostu powietrznego pomiędzy tymi miastami na wypadek, gdyby Polsce przyszło przyłączać do macierzy dawne Kresy.

374. TORZ Marcin, *Politycy z Dolnego Śląska byli na Euromajdanie. Najpierw Lipiński (PiS), później Protasiewicz (PO)*, s. 1, 8.

W wydarzeniach na kijowskim Majdanie biorą czynnie udział politycy związani z Dolnym Śląskiem: A. Lipiński, J. Protasiewicz i M. Jaros. A. Lipiński zaznaczył, że Ukraińcy czekają na

polską pomoc. J. Protasiewicz stwierdził, że kiedy zobaczył bitych demonstrantów na Majdanie, uznał swoją obecność tam za obowiązkową.

„PULS BIZNESU”

375. KOWALCZYK Jacek, *Ukraina broni się przed krachem*, s. 3.

Niepokoje społeczne spowodowały zablokowanie możliwości wypłat z kont bankowych przez NBU. Podobna postępowanie miało już miejsce podczas „pomarańczowej rewolucji”. Dodatkowo sytuacja ekonomiczna Ukrainy jest dość trudna. Trwa obecnie trzeci kryzys od 2008 r. Rząd nie zwraca nawet VAT przedsiębiorstwom zagranicznym.

„PRZEGLĄD SPORTOWY”

376. PETRUCZENKO Maciej, *Kliczko toczy pojedynek życia*, s. 19.

Opis politycznej sylwetki ukraińskiego boksera i polityka W. Kliczki.

„RZECZPOSPOLITA”

377. BIELECKI Jędrzej, *Oligarchowie stawiają na Europę*, s. A1, A5 (wywiad z b. prezydentem Aleksandrem Kwaśniewskim).

Zdaniem rozmówcy m.in. jeśli zwolennicy UE wykażą się determinacją, wtedy W. Janukowycz pójdzie na ustępstwa. Opozycja chce pokazać, że stoi za nią potężny ruch społeczny a jednocześnie dąży do unikania prowokacji. Najpoważniejsi oligarchowie opowiadają się za stowarzyszeniem z UE. Po 20 latach dzikiego kapitalizmu chcą wreszcie mieć państwo prawa. Ukrainę z Rosją łączy wiele związków kulturowych, historycznych, ekonomicznych, lecz w zdecydowanej większości Ukraińcy uważają stowarzyszenie z Europą za najlepszą opcję.

378. BIELECKI Jędrzej, *Opozycja w natarcu*, s. A3.

Negocjacje umowy stowarzyszeniowej między Ukrainą a UE będą kontynuowane. Manifestanci opanowali kijowski Majdan, zbudowali barykady i postawili namioty wojskowe. W ich rękach znalazł się kijowski ratusz. Manifestantom nie udało się jednak zająć siedziby rządu. Testem siły opozycji będzie strajk generalny. W parlamencie jej przedstawiciele chcą doprowadzić do głosowania nad wotum nieufności dla rządu M. Azarowa. Na okrągły stół nie ma szans. Od prezydenta W. Janukowycza zdają się dystansować oligarchowie.

379. BIELECKI Jędrzej, MARCZUK Bartosz, *Ukraina w UE Otwórzmy im granice*, s. A1.

Obóz W. Janukowycza słabnie. Z popierającej go PR wystąpiło od 1 grudnia przynajmniej 5 deputowanych. W poprzednim tygodniu KE zaleciła zniesienie obowiązku wizowego w strefie Schengen dla obywateli Mołdawii z paszportami biometrycznymi. Identyczny krok względem Ukrainy spowodowałaby mobilizację prozachodnich zwolenników i przekonałby osoby wahające się.

380. CHRABOTA Bogusław, *Trzeba otworzyć drzwi dla Ukrainy*, s. A2.

Na Ukrainie elita władzy wybrała Moskwę, a społeczeństwo Zachód. Efektem jest załamanie jej demokratycznej legitymacji i wyrost radykalizmu. Polska powinna jak najszybciej pomóc Ukrainie. Rz postuluje podjęcie decyzji o zniesieniu obowiązku wizowego dla Ukraińców.

381. JENDROSZCZYK Piotr, *Moskwa ma jeszcze ukryte atuty*, s. A9.

Kreml naciska na Kijów w kwestii jego kroków politycznych. Posiada ku temu argumenty natury gospodarczej z uwagi na silne związki ekonomiczne Ukrainy z Rosją. Materiał omawia rosyjskie środki nacisku na ten kraj od momentu objęcia prezydentury przez W. Janukowycza.

382. JENDROSZCZYK Piotr, *Ukraina rozdarta na pół*, s. A4.

Ukraina dzieli się na pół. Zachód kraju wspiera protestujących na kijowskim Majdanie i potępia prezydenta za niepodpisywanie umowy stowarzyszeniowej. Wschód państwa jest zdecydowanie prorosyjski i niechętny unijnej integracji. Materiał omawia te podziały. Jest tak-

że ilustrowany mapką protestów w centrum Kijowa. Jeden z radnych Sewastopola wystosował petycję do prezydenta Rosji W. Putina o bratnią pomoc.

383. MAJEWSKI Paweł, *Polska o Ukrainie jednym głosem*, s. A9.

Sejm przyjął przez aklamację uchwałę w sprawie Ukrainy, w której potępił m.in. użycie siły oraz wezwał do pokojowego przebiegu demonstracji. W dokumencie zabrakło jednak postulatów zniesienia wiz dla Ukraińców. W tej sprawie inicjatywę mogą podjąć jednak polscy eurodeputowani.

384. TRUSEWICZ Iwona, *Polscy przedsiębiorcy działający na Wschodzie zachowują spokój*, s. A6.

Krótkie omówienie polskiej aktywności gospodarczej na Ukrainie, która jest dla RP 13. partnerem handlowym, z obrotem rządu 7,83 mld USD w 2012 r. Z kolei dla Ukrainy Polska jest 4. partnerem handlowym. Zdaniem Z. Ostrowskiego z Polsko-Ukraińskiej Izby Gospodarczej obecna sytuacja nie przeloży się na ukraińską gospodarkę, gdyż ta od dłuższego czasu pozostaje i tak w fatalnym stanie.

385. BANK centralny uspokaja sytuację, s. A6.

Krótkie omówienie apelu NBU, który wezwał Ukraińców do masowego niewycofywania swoich oszczędności z banków. Rating Ukrainy, opracowany przez agencję Standard & Poor's, spadł do poziomu, w jakim obecnie znajduje się kryzysowa gospodarka Grecji.

386. CENA gazu kategorią polityczną, s. A9.

Rosjanie zaoferowali Ukrainie 35% obniżkę ceny gazu w razie jej przystąpienia do UC. Stąd propozycja unijna dostaw tego nośnika energii ze strony UE jest dla nich mało atrakcyjna.

387. POLSKA z Ukrainą zacznie od nowa, s. A7.

Relacja z posiedzenia RBN, które zostało poświęcone Ukrainie. Zdaniem prezydenta B. Komorowskiego rząd opracuje nowy plan polityki odnośnie tego kraju w celu jego zbliżenia do Europy. W posiedzeniu nie wziął udziału przedstawiciel PiS. Zdaniem rzecznika tej partii A. Dudy m.in. premier D. Tusk powinien wyruszyć w trasę po stolicach europejskich by nakłonić je do przedstawienia propozycji korzystnej dla Ukrainy.

388. ZNIEŚMY wizy dla Ukraińców!, s. A2.

Apel redakcji o zniesienie wiz dla Ukraińców. Kluczowa jest w tym rola polskiego rządu. Taki krok byłby ze strony Brukseli czytelnym sygnałem, że zależy jej na europejskiej integracji z tym państwem. W związku z tym krokiem nie należy się także obawiać masowej emigracji ukraińskiej.

„SPORT”

389. MUCHA Tomasz, *Prawo ulicy*, s. 2.

Autor opisuje przypadek aresztowania za chuligaństwo przebywających w Polsce kibiców włoskiego klubu piłkarskiego Lazio. Żałuje, że ta sprawa została nieco przyćmiona wydarzeniami na Ukrainie.

„SUPER EXPRESS”

390. JASTRZĘBOWSKI Sławomir, *Zaleganie afektu, czyli dyplomacja w krótkich spodenkach*, s. 4.

Krytyka szefa MSZ R. Sikorskiego, który na portalu społecznościowym Twitter niedyplomatycznie zapytał, ile miliardów PiS chce przeznaczyć dla skorumpowanej gospodarki Ukrainy. Zdaniem redaktora naczelnego polityka spotkała za to krytyka ze strony premiera, którą komentator z języka dyplomatycznego „przetłumaczył” na zwykłą „połajankę”.

391. NAKONIECZNY Bartłomiej, *Kaczyński zaskoczył PO*, s. 5 (wywiad z socjologiem Pawłem Śpiewakiem).

Zdaniem rozmówcy m.in. J. Kaczyński na kijowskim Majdanie pokazał, że posiada wyobraźnię polityczną. Dobrze rozumie polską sytuację i dostrzega zagrożenie płynące z Rosji. Słowa R. Sikorskiego krytykujące PiS były nonsensowne i żałosne. W. Janukowycz broni przemysłowców, którzy budują prorosyjski nurt, ale to tylko część społeczeństwa ukraińskiego.

392. NAKONIECZNY Bartłomiej, *Nikt nie zatrzyma zmian na Ukrainie*, (wywiad z wiceprezesem PiS Adamem Lipińskim).

Zdaniem rozmówcy m.in. Majdan jest osamotniony. Podczas „pomarańczowej rewolucji” było tam dużo Polaków, a teraz ich nie ma. Obecne protesty są przede wszystkim rewolucją młodych ludzi. W. Janukowycz ich nie zatrzyma. Moskwa jest dla nich „zaparciem się cywilizacji”, oni jej nie chcą.

393. NAKONIECZNY Bartłomiej, *Zmiana rządu warunkiem stowarzyszenia z UE*, s. 3 (wywiad z europosem PO Pawłem Zalewskim).

Zdaniem rozmówcy m.in. na Ukrainie powstał olbrzymi ruch społeczny, którego celem jest podpisanie umowy stowarzyszeniowej i głęboka transformacja kraju. Pobicie demonstrantów przez milicję wywołało olbrzymią akcję solidarności oraz sprzeciwu wobec W. Janukowycza. Umowę stowarzyszeniową Ukrainy z UE da się jeszcze podpisać, lecz warunkiem jest zmiana rządu w Kijowie.

394. PIECHAL Tomasz, *Ukraina będzie walczyć do końca*, s. 2.

To prawdziwa rewolucja. Zgromadzeni na kijowskim Majdanie nie boją się Berkutu. Stawiają barykady. Autor opisuje nocne walki między demonstrantami a milicją. W. Janukowycza opuścili wszyscy. Prezydent został sam z podległymi sobie siłami porządkowymi, w tym całą służbą bezpieczeństwa.

395. WALCZAK Tomasz, *Rosja może zająć Krym*, s. 4, (wywiad z rosyjskim analitykiem z Hudson Institute Andriejem Piontkowskim).

Zdaniem rozmówcy m.in. W. Putin jest przerażony możliwością upadku W. Janukowycza, co uczyniłoby rosyjskiego przywódcę „politycznym trupem”. W. Putin i W. Janukowycz są wyznawcami „bandyckiego kapitalizmu”. Rosyjski przywódca jest gotów za wszelką cenę zatrzymać rozwój wydarzeń na Ukrainie. Kryzys w tym państwie może skończyć się zajęciem Krymu przez FR. To działanie nie wywoła silnej reakcji Zachodu, który wobec Rosji zachowuje się dość asekuracyjnie. Aby W. Janukowycz utrzymał się u władzy, powinien zdymisjonować premiera M. Azarowa.

396. WALCZAK Tomasz, *Potrzebujemy was*, s. 5, (wywiad z ukraińskim historykiem Jarosławem Hrycakiem).

Zdaniem rozmówcy m.in. jeszcze nigdy w historii Ukrainy tak wielu ludzi nie zebrało się w jednym miejscu, aby pokojowo protestować. Władza pokazała, że jest gotowa do eskalacji przemocy, aby utrzymać panowanie nad sytuacją. Wsparcie Zachodu dla protestujących jest kluczowe, ale niepokoi zwłaszcza brak reakcji ze strony Waszyngtonu. To decyzja samobójcza.

397. WALCZAK Tomasz, *To bezprawie im się nie uda*, s. 4, (wywiad z rosyjskim politologiem Siergiejem Markowem).

Zdaniem rozmówcy m.in. wydarzenia na Ukrainie to próba wprowadzenia rewolucji. Opozycji brakuje wyrazistego lidera. W dużym stopniu Ukraina to część Rosji. Większość Ukraińców woli związki z FR, zaś prozachodni demonstranci na Majdanie to wąski wycinek ukraińskiego społeczeństwa. Radny Sewastopola, który poprosił W. Putina o interwencję wojskową, to prawdopodobnie „polski agent”.

398. JEST szansa na porozumienie, s. 3.

Prezydent B. Komorowski rozmawiał telefonicznie z prezydentem Ukrainy W. Janukowyczem. M.in. apelował o znalezienie kompromisu z protestującymi i nieużywanie siły. D. Tusk skrytykował ukraińskiego przywódcę. Widząc siłę protestu, W. Janukowycz poprosił KE o rozmowę i potępił działania milicji na EuroMajdanie.

399. KLICZKO na prezydenta, s. 3.

W. Kliczko wyrasta na lidera opozycji, ciesząc się wśród protestujących na Majdanie niesamowitym autorytetem. Zagrzewał demonstrantów do trwania w oporze mimo zimna i poskramiał co bardziej krewkich pod siedzibą prezydenta. Wokół niego zaczyna się tworzyć aura przyszłego prezydenta Ukrainy.

400. NOCNA narada rządu, s. 3.

Na zamieszczonej fotografii, obrazującej specjalną rządową naradę w sprawie sytuacji na Ukrainie, zgromadzeni mają nietęgę miny. Minister R. Sikorski zaciska zęby, rzecznik rządu P. Graś drapie się po głowie, minister B. Sienkiewicz tępo patrzy w pustą szklankę. Jedynie prezes PiS J. Kaczyński, udając się na Ukrainę, otwarcie wsparł na Majdanie protestujących.

401. ŚCIĄGAJĄ wojska, s. 3.

Do Kijowa ściągane są dodatkowe siły wojskowe MSW, jednak ministerstwo zaprzecza, by wojska miały być użyte w akcjach związanych z protestami.

„SUPER NOWOŚCI”

402. OPOZYCJA: Rząd do dymisji, s. 10.

2 grudnia był kolejnym dniem protestów na Ukrainie. Istnieje ryzyko ogłoszenia stanu wyjątkowego. Do Kijowa dotarło 1000 żołnierzy wojsk MSW. Ukraińska opozycja odmawia udziału w okrągłym stole, żąda dymisji rządu M. Azarowa i uwolnienia b. premier J. Tymoszenko. Zajęte 1 grudnia przez demonstrantów budynki rady miejskiej i związków zawodowych stały się centrami protestów. Opozycja twierdzi, że ostatnie zamieszki zostały sprowokowane przez dresiarzy.

4 grudnia

„DZIENNIK GAZETA PRAWNA”

403. DŹIKIJA Nino, Prezydent złapał oddech, ruch oporu się dusi, s. A6.

Dymisja rządu M. Azarowa nie powiodła się. Za jego odwołaniem zagłosowało tylko 186 deputowanych. Po ostatniej brutalnej pacyfikacji protestów w Kijowie co najmniej 7 dotychczasowych parlamentarzystów PR zapowiedziało wyjście z klubu. Prócz kilkudziesięciu posłów oligarchy D. Firtasza dymisji M. Azarowa nie wsparli też przedstawiciele KPU. W. Janukowycz, nie zważając na protesty, postanowił opuścić kraj i udać się z kilkudniową wizytą do Chin. Przegrana opozycji w RN nie oznacza jednak rychłego zakończenia kryzysu.

404. SZTABIŃSKA Jadwiga, Janukowycz rozgrywa wszystkich, s. A2.

Prezydent W. Janukowycz pozoruje rozmowy z UE i rewolucjonistami, aby jak najdłużej utrzymać się przy władzy. W ten sposób pragnie zbudować swój pozytywny wizerunek.

„DZIENNIK POLSKI”

405. PÓŁTORAK Remigiusz, Co Polska może zrobić dla Ukrainy, s. 6 (wywiad z dr. Piotrem Bajorem z UJ).

Zdaniem rozmówcy m.in. rola Polski w związku z wydarzeniami na Ukrainie jest znacząca. Stabilna i bezpieczna Ukraina i jej uczestnictwo w PW są jednym z priorytetów polityki zagranicznej RP. Zadanie Polski to przekonanie europejskich stolic, że rozwój procesów demo-

kratycznych na Ukrainie leży we wspólnym interesie. Zniesienie wiz byłoby odebrane jako czytelny sygnał wsparcia.

„DZIENNIK TRYBUNA”

406. DEREBECKI Krzysztof, *Na wschodzie bez zmian*, s. 12.

Zaskakująca jest troska polskich elit politycznych o los ukraińskiego społeczeństwa. Dzieje się to w sytuacji, kiedy polscy politycy sami podejmują działania „na bakier” z demokracją, jak np. ignorowanie sprzeciwu obywatelskiego w kwestii podniesienia wieku emerytalnego, czy nawoływanie przez prezydenta B. Komorowskiego do zlekceważenia referendum w celu odwołania prezydent Warszawy H. Gronkiewicz-Waltz.

407. WALIŃSKI Grzegorz, *Uprasza się Kijów...*, s. 1, 3.

Sejm przyjął uchwałę, w której zwrócił się do rządzących i opozycji na Ukrainie o pilne podjęcie rozmów. Zdaniem b. premiera L. Millera rząd polski względem Ukrainy zachowuje się przytomnie. Kluczowe znaczenie mają jednak działania innych stolic europejskich. Polityk ostrzegł przed prowokowaniem niepotrzebnego zaostrzenia stosunków z Rosją. Prezes PiS wystąpił natomiast inicjatywą „polsko-szwedzkiej ofensywy” w celu doprowadzenia do zdecydowanych rozmów nie tylko z Ukrainą, ale i z Rosją.

„DZIENNIK WSCHODNI”

408. MEDIA z *Europy*, s. 9.

Oceny z „Rossiskoj Gaziety” i „Financial Times”. Pierwszy dziennik ocenia m.in., że błędem UE było powierzenie przygotowania dokumentu stowarzyszeniowego Polakom. Zdaniem natomiast brytyjskiej gazety UE powinna ukarać przedstawicieli Kijowa, odpowiedzialnych za przemoc wobec demonstrantów.

Jw. por.:

409. MEDIA z *Europy*, ED 4 XII 2013, s. 5.

410. MEDIA z *Europy*, GK 4 XII 2013, s. 2.

411. MEDIA z *Europy*, GL 4 XII 2013, s. 11.

412. MEDIA z *Europy*, GPom 4 XII 2013, s. 2.

413. MEDIA z *Europy*, GS 4 XII 2013, s. 2.

414. RZĄD trwa, *Sejm zabiera głos*, s. 9.

Sejm podjął uchwałę dotyczącą sytuacji na Ukrainie, w której zaapelował do rządzących i opozycji o pilne podjęcie rozmów w sprawie integracji europejskiej. W tym samym czasie RN odrzuciła wniosek o dymisję rządu premiera M. Azarowa. Polityk odrzucił oskarżenia, że władze sprzedały Ukrainę Rosji. Ogłosił, że Unia zgodziła się wrócić do rozmów o pomocy finansowej. Opozycja nadal domaga się ustąpienia rządu, prezydenta i rozpisania nowych wyborów.

Jw. por.:

415. RZĄD trwa, *Sejm zabiera głos*, ED 4 XII 2013, s. 5.

416. RZĄD trwa, *Sejm zabiera głos*, GK 4 XII 2013, s. 2.

417. RZĄD trwa, *Sejm zabiera głos*, GL 4 XII 2013, s. 11.

418. RZĄD trwa, *Sejm zabiera głos*, GPom 4 XII 2013, s. 2.

419. RZĄD trwa, *Sejm zabiera głos*, GS 4 XII 2013, s. 2.

„EXPRESS BYDGOSKI”

420. TYMOSZENKO wierzy w obalenie Janukowycza, s. 4.

Opis wywiadu, jakiego udzieliła K. Durczokowi z TVN24 córka J. Tymoszenko – Jewhenija. Kobieta twierdzi, że po fiasku szczytu w Wilnie Ukraińcy obudzili się w dyktaturze. Jej zdaniem sama skala protestów pozbawiła legitymacji rząd i prezydenta W. Janukowycza.

Jw. por.:

421. TYMOSZENKO wierzy w obalenie Janukowycza, Ni 4 XII 2013, s. 11.

„FAKT”

422. DUDEK Antoni, *Mamy z Ukrainą wspólny interes*, s. 6.

Historyk przekonuje, że między Polakami a Ukraińcami zawsze będą różnice historyczne. Ich zasypanie wymaga wiele czasu a ich podsycanie leży w interesie Rosji. W interesie zaś obydwu krajów jest zjednoczenie się we wspólnej walce przeciwko wrogiej Moskwie. Ukraina nie jest jednolita a jej integracja z Europą wymaga czasu.

423. JAROSZ Tomasz, ŁĘCZEK Bartłomiej, *Tu bije serce Ukrainy!*, s. 4.

Na placu w centrum stolicy Ukrainy tworzy się historia. Tu bije serce rewolucji. Trwa okupacja budynku Rady Miasta Kijowa. Demonstranci śpią na korytarzach. Tutaj urządzono punkt pierwszej pomocy, rozdawane są ciepłe posiłki i ubrania. Ukraińcy dlatego tak liczą na UE, ponieważ bieda i wszechobecna korupcja spowodowały, że ludzie mają dość.

424. WARZECHA Łukasz, „*Dzidzia*”, s. 6.

Humorystyczny w zamierzeniu autora tekst, ujęty w formie przypominającej scenariusz mini sztuki teatralnej, symulujący obrady polskiego rządu, poświęcone wydarzeniom na Ukrainie. Materiał nawiązuje do zabawy D. Tuska klocekmi z dzieckiem podczas wizyty w domu jednego z mieszkańców Płocka 1 grudnia.

„GAZETA OLSZTYŃSKA”

425. NASZA korespondentka z Kijowa:, s. 1.

Krótką relacją autorstwa korespondentki gazety N. Steć z Kijowa wraz z zapowiedzią, że będzie przekazywać informacje o wydarzeniach w ukraińskiej stolicy.

„GAZETA POLSKA”

426. CZARNECKI Ryszard, *Pocztówka sprzed 22 lat – czytana na Majdanie*, nr 49/2013, s. 22.

Krótką refleksją na temat uroku starych pocztówek z EuroMajdanem w tle.

427. DOLEŚNIAK-HARCZUK Olga, *Drzwi dla Ukrainy wciąż stoją otworem!*, nr 49/2013, s. 17 (wywiad z przewodniczącym Komisji Spraw Zagranicznych PE Elmarem Brokiem).

Układ stowarzyszeniowy UE z Ukrainą nie jest skierowany przeciwko Rosji, lecz wynika z suwerennych praw Kijowa. Jednakże zawieszenie rokowań stowarzyszeniowych przez obecną ekipę rządową oraz szykanowanie działaczy opozycji prowadzą do zawieszenia stosunków z Brukselą.

428. DOLEŚNIAK-HARCZUK Olga, *Widzieliśmy ukraińską rewolucję!*, nr 49/2013, s. 1, 15.

Relacja z obecności na manifestacji na Majdanie 1 grudnia. Autorka opisuje przemówienie J. Kaczyńskiego i reakcje ludzi na jego słowa. Protest był pokojowy. Wiele wskazuje na to, że późniejsza bitwa z Berkutem została sprowokowana. Zdaniem R. Czarneckiego, politycy porównują obecne demonstracje do „pomarańczowej rewolucji”. Protesty szybko nie wygasną, a władza nie zrezygnuje z represji.

429. GRZYBOWSKA Krystyna, *Co się odwlecze, to nie uciecze*, nr 49/2013, s. 22.

Elity unijne nie rozumieją uwarunkowań geopolitycznych Europy Wschodniej. Należy przeciwstawić się hegemonii Rosji w regionie. Ustępstwa wobec W. Janukowycza i jego ekipy nie doprowadzą do reorientacji i modernizacji Ukrainy.

430. POTOCKI Wiktor, *Buntownicy i potakiwacze z Partii Regionów*, nr 49/2013, s. 16.

Rezygnując z podpisania umowy stowarzyszeniowej z UE, rząd M. Azarowa nie tylko pogłębił podziały w samym społeczeństwie ukraińskim, ale i podsycił trwającą już od pewnego czasu walkę w łonie PR i otoczeniu prezydenta. Rząd, który sam należy do opcji prorosyjskiej,

jest podzielony na walczące ze sobą frakcje prorosyjską i proeuropejską, za którymi stoją oligarchowie. Głównym proeuropejskim politykiem w PR jest S. Arbusow. Frakcja prorosyjska w łonie PR walczy i dąży do jeszcze bardziej agresywnej polityki względem demonstrantów.

„GAZETA POLSKA CODZIENNE”

431. GMYZ Cezary, *Ławrow w dom, wróg w dom*, s. 2.

Retoryka zimnowojenna prasy rosyjskiej odnośnie Ukrainy nie powinna nikogo dziwić. Polska jest i będzie atakowana w kontekście wydarzeń na EuroMajdanie, za czym stoi W. Putin. Pytanie brzmi czy szef polskiej dyplomacji R. Sikorski, przyjmując planowaną na 19 grudnia wizytę rosyjskiego ministra spraw zagranicznych S. Ławrowa, zdaje sobie z tego sprawę.

432. GRZYBOWSKA Krystyna, *Po pierwsze: nie mają armat*, s. 14.

Straszenie militarną potęgą Rosji jest – zwłaszcza w Polsce, w której wiedza o Rosji powinna być dużo większa niż w Paryżu czy w Brukseli – symptomem upadku kultury politycznej i zakłamania elit rządzących. Rosji nie należy się bać, gdyż jej siła jest „wirtualna”. Kreml jest dobry wyłącznie w groźeniu.

433. JAŁOWICZOR Jakub, *Rosja obroniła Azarowa*, s. 3.

Premier Ukrainy M. Azarow nie został odwołany ze stanowiska. Do jego obalenia zabrakło aż 40 głosów. Nadzieje opozycji parlamentarnej na przeciągnięcie na swoją stronę niektórych posłów PR zawiodły. Za kulisami głosowania, szefa obecnego gabinetu wspierała Rosja.

434. KANIA Dorota, *Wydostać się z ramion Kremla*, s. 11.

1 grudnia był najważniejszym dniem z dotychczasowych protestów. Przemówienie J. Kaczyńskiego wywarło ogromne wrażenie, a manifestanci dziękowali obecnym Polakom. Późniejsza bitwa z Berkutem została sprowokowana. Obecne wydarzenia są walką o przyszły kształt tej części kontynentu europejskiego. Rosja chce utrzymać swoje wpływy na Ukrainie, zaś każde działanie popierające dążenia ukraińskiej opozycji jest „otwartą ingerencją w sprawy wewnętrzne suwerennego państwa.”

435. KOTOMSKI Piotr, *Władze tylko czekają na starcia na ulicach*, s. 6 (wywiad z ukraińistą z UW Rościśławem Kramarem).

Zdaniem rozmówcy m.in. mimo niepowodzenia wniosku o odwołanie rządu, gabinet M. Azarowa jest skazany na porażkę. Premier nie jest samodzielnym politykiem, a na Ukrainie panuje system prezydencki. Filozofia Kremla, jak zachowywać się wobec manifestujących, polega na stłumieniu protestu i budowaniu ustroju autorytarnego. „Pomarańczowa rewolucja” była dobrze zorganizowana, zaś obecny Majdan cechuje się pełną spontanicznością.

436. PILAREK Jakub, *Lekcja od sąsiadów*, s. 2.

EuroMajdan pokazuje Europie dwa podstawowe fakty: (1) konfrontacja Wschód-Zachód wcale się nie zakończyła, (2) czynne uprawianie polityki, zamiast promowanie „postpolityki”, jest kreowaniem określonej rzeczywistości.

437. MICHAŁOWSKI Marek, *Rząd Tuska lekceważy Kijów*, s. 8.

Rząd PO-PSL w czasie prezydentury W. Janukowycza lekceważył Ukrainę jako partnera politycznego i ekonomicznego. Widocznym efektem tej polistrategii było wyhamowanie budowy ropociągu Brody-Adamowo (Gdańsk) oraz zaangażowanie niektórych spółek państwowych w projekt Jamał II, wchodzący na terytorium Polski z obszaru Białorusi, który ma pozabwić Ukrainę dochodów z tytułu przesyłu gazu.

438. SUWOROW Wiktor, *To koniec zbrodniczego reżimu w Kijowie*, s. 7.

Obecne wydarzenia na Ukrainie są skierowane przeciwko prezydentowi Rosji W. Putinowi i prezydentowi Ukrainy W. Janukowyczowi. To dwóch „kryminalistów”, którzy próbują podej-

mować decyzje wbrew narodowi ukraińskiemu. Ich dążenia jednak się nie powiodą. Zryw proeuropejski narodu ukraińskiego ma szanse powodzenia, lecz jego słabością jest brak jednego lidera.

439. WAŚKO Andrzej, *Nowa Ukraina*, s. 2.

Kontestacja społeczna na Ukrainie jest wyrazem dojrzewania tamtejszego społeczeństwa do kierunku prozachodniego. Symbolem nowego pokolenia Ukraińców, którzy poznali Zachód, jest W. Kliczko.

440. WIELOHORSKI Wespazjan, *Putin straszy Ukraińców*, s. 7.

Prezydent Rosji nazwał akcje protestacyjne w Kijowie „organizowanymi z zewnątrz” pogromami. Jednocześnie prokremlowskie media rozpoczęły nagonkę na Polskę, oskarżając polskich polityków o „mieszanie się w wewnętrzne sprawy suwerennego państwa”. Zdaniem J. Targalskiego z SEW Rosja będzie straszyla interwencją i oderwaniem się Krymu od Ukrainy.

441. WILDSTEIN Dawid, *Strach i nadzieja w Kijowie*, s. 3.

Korespondencja z kijowskiego Majdanu. Autor opisuje swoje rozmowy z milicjantami i uczestnikami protestów.

442. ŻURAWSKI VEL GRAJEWSKI Przemysław, *MSZ potrzebuje nowego kierownictwa*, s. 2.

Po ostatnich swoich wypowiedziach na temat Ukrainy minister R. Sikorski powinien zostać zdymisjonowany. Przeciągnięcie wspomnianego kraju na Zachód doprowadzić może w końcu do zmiany całego układu geopolitycznego w regionie Międzymorza, z czego powinien on sobie zdawać sprawę. On jednak nie dostrzega tej historycznej chwili, poświęcając swój czas na międzypartyjne rozgrywki.

„GAZETA WYBORCZA”

443. BIELECKI Tomasz, *Dzieci, te pobite dzieci*, s. 14.

8 krótkich rozmów z uczestnikami protestów na kijowskim Majdanie, którzy wyjaśniają swój udział w demonstracjach oraz przedstawiają swoje oczekiwania w postaci m.in. integracji z UE i odejścia W. Janukowycza.

444. BIELECKI Tomasz, *Rząd przetrwał i Majdan trwa*, s. 1.

To prezydent W. Janukowycz nie dopuścił do dymisji premiera M. Azarowa. A. Jaceniuk zapowiedział kontynuację protestów. Zdaniem W. Portnikowa konflikt na Ukrainie zaczyna się niebezpiecznie wymykać z ram politycznych. W. Janukowycz kompletnie nie docenia skali sprzeciwu, gdyż protest będzie trwał.

445. BIELESZ Marcin, *Lwów wierzy w zwycięstwo*, s. 15.

Opis demonstracji proeuropejskich w centrum Lwowa na Prospekcie Swobody. Atmosfera tutaj jest dużo bardziej spokojna niż w stolicy. Nie ma marszów na ratusz i zajmowania budynków administracyjnych. Tłum spokojnie ogląda obrady RN, słucha koncertów ze sceny itp.

446. CZECH Mirosław, *Kryzysu nie mają za sobą*, s. 1, 2.

Wyjazd prezydenta W. Janukowycza w środku kryzysu do Chin jest dziwny. Dzięki manifestacjom zwolenników integracji z UE ukraińska władza złapała drugi oddech. Zaniepokojona protestami Moskwa porozumiała się z Kijowem, w efekcie czego odroczone opłaty za rosyjski gaz. Zapowiedziano rozmowy o stworzeniu konsorcjum Ukraina-Rosja-UE dla zarządzania ukraińskim systemem gazociągów. Prezydent Ukrainy zrezygnował też z renegocjacji umowy stowarzyszeniowej z UE.

447. IMIELSKI Roman, *Grecka demagogia w sprawie Ukrainy*, s. 2.

Zarzuca się, iż UE wypłaciła pieniądze Grecji, więc czemu nie może zrobić tego samego dla Ukrainy. Sytuacja obydwu państw jest jednak odmienna. Ukraina nie podpisała umowy stowa-

rzyszeniowej. Kijów jest także przeciwny pożyczkom ratunkowym w zamian za przeprowadzenie reform.

448. KOSTRZEWSKI Leszek, MIĄCZYŃSKI Piotr, *Polski biznes odnajduje się w bałaganie*, s. 16.

Opis prowadzenia działalności gospodarczej na Ukrainie z perspektywy polskich przedsiębiorców. Firmy i koncerny na Ukrainie mogą rozwinąć się tam wraz z rozwojem tego państwa. Polskie marki w tym kraju to powiew luksusu. W obecnej sytuacji jednym z największych zagrożeń, zdaniem jednego z biznesmenów, może być wprowadzenie cła.

449. KUBLIK Andrzej, *Kijów stawia na Pekin*, s. 17.

Ukraina podpisała z Chinami deklaracje o partnerstwie strategicznym. Otrzyma też 3,5 mld USD kredytu m.in. na budowę obwodnicy Kijowa. Banki Centralne Ukrainy i Chin podpisały trzyletnią umowę o wymianie walutowej, aby chronić handlowców przed wahaniami kursów zachodnich walut. Współpraca z Chinami dla Ukrainy jest bardzo owocna. W zamian za otwarcie rynku ukraińskiego rynku Chinę podzielił się swoimi rozwiązaniami technologicznymi np. w zakresie energetycznym.

450. KURSKI Jarosław, *Prezes w sieci kłamstw*, s. 10.

Krytyka J. Kaczyńskiego, za to, że dla poprawy własnych notowań pojechał na Majdan, dla Ukraińców nie ma żadnego znaczenia. Liczy się to, że tam był. Jednak działania tego polityka są niekonsekwentne m.in. w kontekście poparcia dla uchwały o ludobójstwie na Wołyniu czy obecności na obradach RBN.

451. MROZEK Witold, *Jak kipi Lwów, czyli młodzi nie chcą już latać*, s. 23.

We Lwowie odbywają się warsztaty dramatyczne z udziałem m.in. Polaków. Wydarzenia na Majdanie stały się tłem dla sztuki, zaś wiele haseł wygłaszanych na deskach teatru jednocześnie na żywo pojawia się na ulicach ukraińskich miast.

452. ROKITA Jan Maria, *Obudzić się z ukraińskiego snu*, s. 13.

Do tej pory Polska „murem stawała” za „reżimem W. Janukowycza”, nawet wtedy, gdy rozbił szczyt PW, czy aresztował J. Tymoszenko. U podłoża leżała chęć powstrzymania krajów unijnych przed „sprzedażą Ukrainy” Rosji. Nie powinno to jednak oznaczać przyzwolenia „na wyskoki” W. Janukowycza.

453. SZABŁOWSKI Witold, *My, Ukraińcy, nie chcemy wejść do Unii tylko dla pieniędzy*, s. 15.

Mieszkańcy ukraińskiej wsi Markowicze, obecni na kijowskim Majdanie, leżącej blisko granicy z Polską mówią, iż ich naród nie chce wejść do UE tylko dla pieniędzy. Ukraina jest gotowa rozwijać się, jeśli otrzymają potrzebną im pomoc. Ukraińcy oświadczają, iż ich kraj nie ma odpowiedniego zarządcy.

454. ŚRODA Magdalena, *Majdan i zdrowy rozsądek*, s. 2.

W interesie Polski leży, aby Ukraina była w UE. Pytanie jednak brzmi, ile Polska jest w stanie za to zapłacić? J. Kaczyński objawił się na Majdanie jako wielki zwolennik UE. Zapomniał jednak, że UE to nie tylko strumień żywej gotówki, ale też bolesne reformy oraz obciążenia dla wszystkich członków Unii. Czy uda mu się wytłumaczyć Ukraińcom, że nie muszą się bać polskich roszczeń majątkowych na wschodnich terenach swojego państwa?

455. TYMOTS Ihor, *Janukowycz pokazał słabość i nie może być prezydentem*, s. 16 (wywiad z b. doradcą prezydenta Wiktora Juszczenki Ołehiem Rybaczukiem).

Zdaniem rozmówcy m.in. brutalna pacyfikacja protestu, gdy W. Janukowycz był w Wilnie, była korzystna zwłaszcza dla Rosji, która ma swoich ludzi w szeregach PR. Władza, wzorem Moskwy i Mińska, gdzie można nawet zabić protestujących, chciała zastraszyć ludzi. Manifestanci

chęć przede wszystkim ukarania winnych pobicia oraz odblokowania rozmów z UE. Rząd M. Azarowa wg W. Janukowycza jest odpowiedzialny za wszystkie ostatnie niepowodzenia.

456. WIELIŃSKI Bartosz T., *Janukowycz nie chce być marionetką Putina*, s. 15 (wywiad z niemieckim ekspertem Kaiem-Olafem Langiem).

Zdaniem rozmówcy m.in. Niemcy z niepokojem patrzą na kryzys ukraiński. „Spalowanie demonstrantów” przez Berkut było efektem chaosu na szczytach ukraińskiej władzy. W. Janukowyczowi przemoc nie jest na rękę, gdyż wzmacnia antyrządowe nastroje. Gdyby opozycja przejęła teraz władzę, musiałaby zmagać się z kryzysem gospodarczym. Istnieje pat – ludzie na Majdanie nie są w stanie zatrzymać oddalania się Ukrainy od Europy, jak i doprowadzić do zerwania z Moskwą. J. Tymoszenko jako więzień polityczny jest symbolem protestu.

457. WROŃSKI Paweł, *Komorowski z PiS o Ukrainie*, s. 18.

Sejm przez aklamację zaapelował do władz Ukrainy o niepodejmowanie żadnych działań, które mogłyby doprowadzić do eskalacji przemocy. Wcześniej o sytuacji na Ukrainie B. Komorowski rozmawiał z szefem SLD L. Millerem. Wg prezesa PiS jego partia nie uchyla się od rozmowy z B. Komorowskim, ale jej tematem ma być zmiana polityki wschodniej. Na Ukrainę poleci szef MSZ R. Sikorski, by wziąć udział w szczycie OBWE.

„KURIER SZCZECIŃSKI”

458. SOLIDARNOŚĆ z *demonstrantami w Kijowie*, s. 7.

Oświadczenie 6 przewodniczących północnych oddziałów ZUP po brutalnej pacyfikacji protestów na Majdanie w Kijowie. Zdaniem sygnatariuszy m.in. miejsce Ukrainy jest w Europie.

459. DYMISJI nie będzie, s. 7.

Ukraiński parlament po emocjonalnej debacie odrzucił wniosek opozycji o dymisję rządu M. Azarowa. W odpowiedzi opozycjoniści ogłosili blokadę siedziby prezydenta W. Janukowycza, domagając się rozpisania przedterminowych wyborów prezydenckich i parlamentarnych.

„METRO”

460. UCIECZKA Janukowycza do Chin, s. 3.

Parlament Ukrainy nie przyjął wotum nieufności dla rządu premiera M. Azarowa. W odwecie opozycja rozpoczęła okupację siedziby prezydenta Ukrainy, który mimo protestów wyjechał na kilka dni do Chin.

„NASZ DZIENNIK”

461. FALKOWSKI Piotr, *Gniew tłumu*, s. 1, 11.

RN odrzuciła wniosek o dymisję rządu M. Azarowa. W wystąpieniu parlamentarnym premier przeprosił za działania milicji na Majdanie. Odpowiedzialnością za sytuację w kraju obarczył uwięzioną b. premier J. Tymoszenko. Zapewnił też, że rząd zachowuje kurs na integrację europejską. Europejscy Konserwatyści i Reformatorzy w PE domagają się przeprowadzenia debaty na temat wydarzeń na Ukrainie oraz przyjęcia rezolucji wzywającej do powstrzymania się od przemocy. Uchwałę w sprawie sytuacji na Ukrainie przyjął też polski Sejm.

462. FALKOWSKI Piotr, *Gra na dwa fronty*, s. 1, 14².

Rozpoczęły się pierwsze rozprawy sądowe osób uczestniczących w demonstracjach na kijowskim Majdanie. Premier M. Azarow dał do zrozumienia, że regiony, w których miejscowe władze popierają protesty, mogą mieć problemy z otrzymaniem pieniędzy z budżetu. W Kijowie zaplanowano posiedzenie szefów MSZ państw członkowskich OBWE, na którym Ukraina

² 5 XII 2013 r. w ND opublikowano tekst Ł. Sianożęckiego o tym samym tytule, lecz innej treści → 530.

ma przejąć przewodniczenie organizacji. S. Ławrow oświadczył, że nie rozumie przyjętej 3 grudnia przez NATO deklaracji o rozprawieniu pokojowej demonstracji na Ukrainie. W Kijowie skoncentrowano duże siły wojsk MSW i Berkutu.

463. FALKOWSKI Piotr, *Kibicować zwolennikom integracji z UE czy zachować dystans?*, s. 16.

Do Ukraińców nie zawsze dociera, że na dobrobyt trzeba przede wszystkim zapracować samemu, bo UE nie da im wszystkiego. Większość przywódców unijnych popiera stowarzyszenie Kijowa z Brukselą, ale już nie akcesję, która wiązałaby się np. z wydatkami na ukraińskie rolnictwo. Nie ma chętnych do przedkładania współpracy z Kijowem nad interesy z Moskwą. Ukraina w UE to ogromne możliwości inwestycji, ale i konkurencja tanich towarów i siły roboczej. W polskiej strategii wybija się też czynnik geopolityczny w postaci niedopuszczenia do odbudowy imperium rosyjskiego na Wschodzie.

464. FRĄCKOWIAK Filip, *Ukraina w UE*, s. 9.

W interesie Polski leży, by Ukraina znalazła się w UE i poza orbitą wpływów geopolitycznych Rosji.

„POLSKA THE TIMES – DZIENNIK BAŁTYCKI”

465. SOBIESZCZAŃSKI Konrad, *Pat na Ukrainie. Rząd zostaje. Majdan wrze*, s. 12.

Wotum nieufności dla rządu zostało odrzucone po burzliwej debacie w RN. Premier M. Azarow ogłosił, że UE zgodziła się wrócić do rozmów o pomocy finansowej dla Ukrainy. Ukraińska opozycja ogłosiła początek blokady siedziby prezydenta W. Janukowycza. Poparcie dla demonstrantów w Kijowie przez kraje unijne, w tym Polskę, wywołało ostrą krytykę Kremła. W PE powstaje projekt rezolucji, popierającej demokratyczną opozycję ukraińską.

Jw. por.:

466. SOBIESZCZAŃSKI Konrad, *Pat na Ukrainie. Rząd zostaje. Majdan wrze*, PT-DZ 4 XII 2013, s. 20.

467. SOBIESZCZAŃSKI Konrad, *Pat na Ukrainie. Rząd zostaje. Majdan wrze*, PT-GWłkp 4 XII 2013, s. 15.

468. SOBIESZCZAŃSKI Konrad, *Pat w Kijowie. Parlament ratuje rząd*, DP 4 XII 2013, s. 6.

469. SOBIESZCZAŃSKI Konrad, *Rząd zostaje. Majdan wciąż wrze*, PT-DŁ 4 XII 2013, s. 10.

„POLSKA THE TIMES – GAZETA KRAKOWSKA”

470. PAT na Ukrainie, s. 11.

Nie spełniły się oczekiwania protestujących na Majdanie. RN po burzliwej debacie odrzuciła wotum nieufności dla rządu premiera M. Azarowa. Zaangażowanie krajów unijnych w demonstracje na Ukrainie wywołało ostrą krytykę Kremła. W PE powstaje projekt rezolucji, którego tekst ma wyrażać poparcie dla demokratycznej opozycji ukraińskiej.

„POLITYKA”

471. WILCZAK Jagienka, *Droga do Europy*, nr 49 (2936), s. 124–128.

Kijów to jedyne miasto Europy, gdzie całuje się unijną flagę. W innych państwach unijnych dominuje eurosceptycyzm. Szansą prezydenta W. Janukowycza jest słabość opozycji. Na jej przywódcę wyrasta W. Kliczko – najpopularniejszy ukraiński sportowiec. Od początku rozmów z UE ukraińskie władze bardzo się starały, aby warunków unijnych nie wypełniać. Deklaracje proeuropejskie W. Janukowycza były obliczone na zmianę jego prorosyjskiego wizerunku. Badania pokazują, że popularność integracji z Zachodem wzrosła w ciągu ostatnich kilku lat do poziomu 50%. Rozmowy z UE nie powiodły się przez sprawę uwolnienia J. Tymoszenko. Unijne drzwi dla Ukrainy pozostają wciąż otwarte. Trzeba pamiętać, że Ukraina to wolne i demokratyczne państwo a prezydent został wybrany w wolnych wyborach, które uznał cały świat.

472. *GADAJĄCE głowy*, nr 49 (2936), s. 122.

Satyra przedstawiająca rozmowę lidera PiS J. Kaczyńskiego z posłem A. Macierewiczem. Przywódca ugrupowania stwierdza, że po powrocie z Ukrainy jest w tak rewolucyjnym nastroju, że każe premierowi D. Tuskwowi pakować się.

473. *WIRTUALNY Majdan*, nr 49 (2936), s. 123.

W internecie krążą memy komentujące odstąpienie Ukrainy od umowy stowarzyszeniowej z UE. Na jednym z opisywanych prezydent Ukrainy stoi na gzymsie wysokiego budynku i zerkając na zgromadzony na ulicy tłum, który zachęca go do skoku. Napis brzmi „Just do it”, co jest nawiązaniem do hasła reklamowego jednego z producentów obuwia sportowego.

„RZECZPOSPOLITA”

474. **BIELECKI** Jędrzej, *Cena ukraińskiej wolności*, s. A10 (wywiad z deputowanym z Batkiwyszczyny Ołeksandrem Turczynowem).

Zdaniem rozmówcy m.in. W. Janukowycz stracił szansę na rozwiązanie konfliktu drogą polityczną. Dopóki rząd M. Azarowa pozostanie u władzy, perspektywa europejska nie jest możliwa. Ludzie chcą żyć w europejskim, cywilizowanym kraju. Zaraz wybuchnie powstanie w postaci ogólnokrajowego strajku i dużych demonstracji, co już ma miejsce w zachodniej części kraju. W. Putin nie ma znaczącego wpływu na sytuację na Ukrainie.

475. **BIELECKI** Jędrzej, *Majdan mówi jednym głosem*, s. A1, A8 (wywiad z jednym z liderów Batkiwyszczyny Mykołą Kniażyckim).

Zdaniem rozmówcy m.in. rozmowy rządu z UE nie spowodują przerwania protestów. Zakończy je dopiero m.in. dymisja rządu M. Azarowa, uwolnienie J. Tymoszenki i podpisanie umowy stowarzyszeniowej. W. Janukowycz nie szanuje zasad demokracji. Prokuratura i milicja działają przeciwko ludziom, sądy nie pracują, krajem rządzi korupcja. Konieczne są przedterminowe wybory parlamentarne i prezydenckie. Unia musi przelicytować W. Putina.

476. **BIELECKI** Jędrzej, *Zły dzień dla opozycji*, s. A1, A8.

Nie powiodła się próba odwołania rządu M. Azarowa. Kolejne wotum nieufności może być głosowane dopiero w następnej sesji parlamentu, w lutym 2014 r. Dlatego liderzy opozycji postanowili przenieść walkę z sali obrad na ulice. Na Majdanie już zaczęły się przygotowania do długofalowego protestu. W. Janukowycz obiecał szybkie podjęcie rozmów z Brukselą w sprawie umowy stowarzyszeniowej, ale zdaniem A. Jaceniuka to gra na czas.

477. **SZOSZYN** Rusłan, *Imperium jednego człowieka*, s. A9 (wywiad z b. wicepremierem FR Borysem Niemcowem).

Zdaniem rozmówcy m.in. rosyjskie sankcje ekonomiczne doprowadziłyby gospodarkę Ukrainy do ruiny. W. Putin nienawidzi ukraińskiego prezydenta. Dyktatorzy są, jak „pajaki w słoiku”. Każdy z nich panicznie boi się stracić władzę. Gdyby na Kremlu rządili odpowiedzialni ludzie, Rosja dawno rozpoczęłaby proces integracji z Unią.

„SUPER EXPRESS”

478. **KACZYŃSKI** Jarosław, *Zgromadzeni na Majdanie wołali: „Dziękujemy!”*, „*Niech żyje Polska*”, s. 4.

Ostatnie wydarzenia na Ukrainie to jeden z najważniejszych momentów w historii tego kraju. Władza podjęła decyzję za Ukraińców i wbrew nim. Polska obecność dodaje im siły, pokazując, że nie są osamotnieni. D. Tusk powinien być aktywny w negocjowaniu sprawy ukraińskiej na forum UE, a jego beczynność może świadczyć, że nie jest w Europie traktowany, jak poważny polityk.

479. SKOWRON Mirosław, *Wystąpienie prezesa PiS oceniam dobrze*, s. 5 (wywiad z ministrem w KP Henrykiem Wujcem).

Zdaniem rozmówcy m.in. podczas swojego wystąpienia na kijowskim Majdanie J. Kaczyński nie mówił, że jest przedstawicielem opozycji, ale że jest z Polski, która popiera europejskie aspiracje Ukraińców. Niedopuszczalnym jest, by W. Janukowycz razem z W. Putinem narzucali demokratycznemu społeczeństwu jakiś cywilizacyjny kierunek. Europa zadeklarowała już gotowość rozmów na temat zrekompensowania Ukrainie strat gospodarczych wynikających z szantażu rosyjskiego. Skłócenie „pomarańczowych” i ich walka o władzę zablokowały reformy, a później doprowadziły do zwycięstwa W. Janukowycza.

480. SKOWRON Mirosław, *Większość Ukraińców jest za Unią*, s. 5 (wywiad z publicystą GW Mirosławem Czechem).

Zdaniem rozmówcy m.in. na Ukrainie nie powinno dojść do rozwiązania siłowego, władza weźmie protestujących na przeczekanie. W. Janukowycz chciałby związków zarówno z UE, jak i FR, ale nie wiążąc się zbytnio z żadną ze stron. Do tej pory brakowało spójnej polityki unijnej względem. Polska wzięła na siebie odpowiedzialność w kwestii unijnej polityki odnośnie Ukrainy, przez co ma tam do odegrania zasadniczą rolę.

481. WALCZAK Tomasz, *Rosja chce destabilizacji Ukrainy*, s. 5 (wywiad z ukraińskim analitykiem politycznym Witalijem Portnikowem).

Zdaniem rozmówcy m.in. sytuacja zaczyna robić się niebezpieczna, ponieważ konflikt z obszaru polityki przenosi się na ulice. To przede wszystkim władze nie chcą żadnego kompromisu. W innym wypadku rząd M. Azarowa zostałby odwołany a w jego miejsce powołano by gabinet koalicyjny. Moskwa jest zainteresowana podgrzewaniem nastrojów. Realnym scenariuszem wydaje się rosyjska próba destabilizacji na Krymie.

482. GŁOS czytelników, s. 4.

Komentarze czytelników w sprawie niedawnych dwóch tekstów z SE z 3 grudnia autorstwa S. Jastrzębowskiego (*Zaleganie afektu, czyli dyplomacja w krótkich spodenkach*) oraz artykułu o możliwości starań W. Kliczki o fotel prezydenta Ukrainy (*Kliczko na prezydenta*). W pierwszym wypadku czytelnicy zgadzają się z krytyką ministra. W drugim wypadku jeden z głosów m.in. wyraża obawy, że ambicje polityczne mogą kosztować życie ukraińskiego boksera, zaś kolejny stwierdza m.in., że to jedyny ucziwy ukraiński polityk.

483. KLICZKO wyzwoli Ukrainę, s. 2.

Sylwetka ukraińskiego boksera i milionera W. Kliczki, który jest nazywany przez gazetę „idealnym kandydatem na prezydenta”.

484. NIE odwołali rządu!, s. 2.

Do obalenia ukraińskiego rządu zabrakło 40 głosów, jednak protestujący na Majdanie nie poddają się. Rano z Majdanu wyruszył Marsz Niepodległości. Kilka tysięcy osób przeszło przed budynek parlamentu, licząc na odwołanie rządu M. Azarowa. Po fiasku głosowania A. Jaceniuk stwierdził, że opozycja będzie domagała się rozpisania przedterminowych wyborów.

485. PAŁAC dla Ukrainy, Warszawa, s. 3.

Pałac Kultury i Nauki w Warszawie, wskutek starań internautów, został oświetlony barwami flagi ukraińskiej w geście poparcia dla protestujących na kijowskim Majdanie.

486. PIS przyjdzie do prezydenta, s. 2.

Na spotkanie z prezydentem B. Komorowskim w sprawie Ukrainy, zamiast J. Kaczyńskiego pojawi się wiceszef partii A. Lipiński.

487. PREZYDENT *zaprasza Kaczyńskiego*, s. 2.

Szef PiS J. Kaczyński nie pojawił się na obradach RBN poświęconych wydarzeniom na Ukrainie. List otwarty z zaproszeniem do głowy państwa wystosował do niego jednak szef Kancelarii Prezydenta J. Michałowski.

„SUPER NOWOŚCI”

488. SOBOTA Piotr, *Festiwal z Unią w tle*, s. 16–17.

Opis atmosfery panującej we Lwowie, połączony omówieniem aspiracji i oczekiwań europejskich Ukraińców. Zdaniem rozmówców ideologia banderyzmu nie jest zagrożeniem, a takie jej postrzeganie to efekt prowokacji ze strony komunistów. To nośnik europejskości. Jej zwolennicy zapominają lub zaprzeczają jej ciemnym stronom, a o wszelkie zło obarczają Moskwę i W. Janukowycza.

489. LIDER PiS *wzywa do polskiej ofensywy*, s. 11.

J. Kaczyński ocenił, że potrzebna jest polsko-szwedzka ofensywa w sprawie Ukrainy. 1 grudnia lider PiS przemawiał do protestujących tłumów na kijowskim Majdanie. Rządowa „Rossijskaja Gazieta” ostro krytykuje aktywność polskich polityków i władz wobec tego kraju.

490. ZDRADZILIŚCIE *Ukrainę!*, s. 11.

Do obalenia rządu M. Azarowa deputowanym opozycji w RN zabrakło 40 głosów. Jej przywódcy wzywają do pokojowych protestów i nereagowania na prowokacje. Podczas debaty w RN W. Kliczko oskarżył premiera o zdradę stanu. Wcześniej W. Kliczko zwrócił się do prezydenta W. Janukowycza, aby ten podał się do dymisji i ogłosił przedterminowe wybory.

„TYGODNIK ZAMOJSKI”

491. MAZUR Małgorzata, *Lwów i Rawa do Unii*, nr 49 (1173), s. 13.

Kiedy prezydent Ukrainy W. Janukowycz zapowiedział, że jego kraj na razie nie podpisze umowy stowarzyszeniowej z UE, mer miasta Rawa Ruska I. Wereszczuk ogłosiła w odpowiedzi, że chce samodzielnie przyłączyć się do Unii. Wkrótce podobne manifesty wydały Truska-wiec i Iwano-Frankiwnsk. Akcesu do UE domagają się głównie ludzie młodzi, w tym licznie studiujący w Polsce Ukraińcy.

„ZIELONY SZTANDAR”

492. JABŁOŃSKI Eugeniusz, *Na Ukrainie nie wszystko stracone*, nr 49/2013, s. 3.

Wiadomości napływające z Ukrainy z jednej strony cieszą, a z drugiej niepokoją, gdyż pojawiła się groźba rozlewu krwi. Obecna bliska współpraca z Rosją nie gwarantuje Ukraińcom dostatniego życia. Dlatego swoją szansę dostrzegli w zbliżeniu się do UE, co budzi nadzieję.

493. Z kraju, nr 49/2013, s. 3.

Doniesienia o sytuacji z kraju. Prezydent B. Komorowski powiedział, że należy wrócić do rozmów o umowie stowarzyszeniowej z Ukrainą.

494. ZE świata, nr 49/2013, s. 4.

Krótkie informacje z zagranicy. Pierwsza z nich dotyczy Ukrainy. Prezydent Ukrainy W. Janukowycz nie podpisał umowy stowarzyszeniowej na szczycie PW w Wilnie. Zamiast tego jego kraj zacieśni relacje z Rosją.

5 grudnia

„DOBRY I BEZPŁATNY”

495. BARTKIEWICZ Janusz, *Dziś za pieniądze, jutro za darmo*, nr 173/2013, s. 2.

Polska klasa polityczna nie zdaje sobie sprawy z panujących na świecie standardów. Sytuację na Ukrainie porównuje m.in. do sytuacji polityki amerykańskiej względem Kuby lub Gre-

nady w minionym wieku. Polscy politycy nie chcą dostrzegać problemu ukraińskich nacjonalistów lub ogromnych kosztów, jakie będzie musiał ponieść ten kraj integrując się z UE, jak m.in. wzrost bezrobocia czy likwidacja wielu zakładów pracy.

„DZIENNIK GAZETA PRAWNA”

496. DŹIKIJA Nino, *Leonid Kuczma: Jest nam trudno wyzwolić się od Rosji*, s. A6 (wywiad z b. prezydentem Ukrainy Leonidem Kuczumą).

Zdaniem rozmówcy m.in. władze państwowe nie zrezygnowały bynajmniej z podpisania układu stowarzyszeniowego z UE, ale przestraszyły się przesadnej reakcji Rosji. Ich błąd polega jednak na tym, że nie umieją prowadzić dialogu z własnym społeczeństwem. Z drugiej strony protestujący powinni przedstawić konkretne żądania.

497. POTOCKI Michał, *Tituszeki pod krwawą choinką, czyli alfabet Euromajdanu*, s. A6.

Autor prezentuje 7 pojęć funkcjonujących na EuroMajdanie, prezentując tym samym kilka charakterystycznych dla tego wydarzenia zjawisk. Omówiono pokrótce takie hasła jak: „Krwawa jołka”, „Majdanarbijerzy” lub „Tituszeki”.

„DZIENNIK POLSKI”

498. KOŁODYŃSKI Michał, *Protestuje kilkaset tysięcy osób*, s. 7.

Rządzący podejmują próby porozumienia się zarówno z Moskwą, jak i z Brukselą. W trakcie rozmów z UE mają zostać uzgodnione warunki stowarzyszenia. Prezydentowi rośnie poważny konkurent w postaci W. Kliczki. W internecie krążą nagrania, na których widać przewożenie *tituszek* autobusami na plac przed administracją prezydencką. Trzej byli prezydenci Ukrainy wyrazili poprzedniego dnia poparcie dla protestu Ukraińców, kontestujących niepodpisanie umowy o stowarzyszeniu z UE.

499. SUBIK Piotr, *Serce aż rwie się na Majdan*, s. 6.

Opowieści i opinie Ukraińców studiujących w Krakowie na temat miejsc skąd pochodzą i nastawienia do protestów na Majdanie, zebrane podczas proeuropejskiej demonstracji na rzecz integracji Ukrainy z UE, pod pomnikiem A. Mickiewicza w Krakowie.

„DZIENNIK TRYBUNA”

500. KOCHAN Tymoteusz, *Wolność, której nikt nie widział*, s. 12.

Politycy polscy zabiegają o polityczną ekspansję UE na Wschód. Pod tym względem w Polsce panuje swoisty konsensus między głównymi siłami politycznymi – PO i PiS. Jest to jednak strategia konfrontacyjna, za którą nie kryje się głębsza myśl polityczna.

501. WALIŃSKI Grzegorz, *Niechęc i niepokój*, s. 1, 3.

Polscy politycy nadal adresują swoje inicjatywy raczej do Kijowa niż do Brukseli, która nie chce szerszego otwarcia drzwi Ukrainie. Rosyjski minister spraw zagranicznych S. Ławrow ostro skrytykował sekretarza generalnego NATO A.F. Rasmussena, który spekulował o wkroczeniu wojsk rosyjskich na Ukrainę.

„EXPRESS BYDGOSKI”

502. UKRAIŃCY *skrytykowali Polaków*, s. 4.

Poprzedniego dnia setka młodych mężczyzn z transparentami „Ambasada – sztab rewolucji” protestowała przed ambasadą Polski w Kijowie. Demonstranci apelowali też m.in. o zaprzestanie popierania „okupantów” budynków rządowych. Wśród zgromadzonych byli chuligani. Tymczasem na Majdanie trwał protest. Do ukraińskiej stolicy przybędzie R. Sikorski.

Jw. por.:

503. UKRAIŃCY *skrytykowali Polaków*, Ni 5 XII 2013, s. 4.

„EXPRESS ILUSTROWANY”

504. RENEGOCJACJI umowy z UE nie będzie, s. 8.

Trwają demonstracje w Kijowie. Dyplomacja UE podkreśliła, że możliwe jest omówienie wdrażania umowy Ukraina-UE, ale nie ponowne otwarcie negocjacji. Szeff MSZ Niemiec G. Westerwelle zapewnił ukraińską opozycję, że drzwi do UE pozostają dla tego kraju otwarte.

„FAKT”

505. JAROSZ Tomasz, ŁĘCZEK Bartłomiej, *Niskie pensje drożyzna, korupcja Dlatego walczymy na Majdanie!*, s. 5.

Na podstawie rozmów z Ukraińcami autorzy przekonują, że niskie pensje na Ukrainie leżą u podłoża wybuchu protestów. Ukraińców dręczy korupcja, zaś płace są niewysokie. W przeciwieństwie do tego ceny w Kijowie są dość wygórowane.

„GAZETA OLSZTYŃSKA”

506. STEĆ Natalia, *Ostatniej nocy spałem zaledwie dziesięć minut*, s. 1, 3.

Na kijowskim Majdanie Niepodległości wśród walczących o lepsze jutro Ukrainy są również Polacy. Tekst opisuje też protesty i atmosferę panującą wśród demonstrantów na Majdanie, pod budynkiem Rady Miasta i Monasterem Michałowskim.

„GAZETA POLSKA CODZIENNE”

507. BORZĘCKI Jacek, *Otwarcie bez prezydentów*, s. 14.

Otwarcie najnowocześniejszego polsko-ukraińskiego drogowego przejścia granicznego po polskiej stronie granicy, w Budomierzu koło Lubaczowa odbyło się 2 grudnia bez fety z uwagi na panującą sytuację. Jego budowa nie obyła się bez problemów, zwłaszcza po stronie ukraińskiej, ale ostatecznie udało się ukończyć inwestycję.

508. KAYZER Gabriel, *USA muszą wrócić do gry*, s. 7.

Eksperci amerykańskiej Rady Atlantyckiej wezwali Waszyngton do większego zaangażowania w sprawie Ukrainy, tak jak podczas „pomarańczowej rewolucji” w 2004 r. Ich zdaniem to, czy Ukraina będzie po stronie Rosji, czy w UE, jest kluczowym zagadnieniem nie tylko dla Europy, ale i USA, gdyż bez Kijowa Moskwa nie będzie mocarstwem.

509. LISIEWICZ Piotr, *Zasadzka kacapa na narodowca*, s. 11.

Jednym z polskich ugrupowań politycznych, które konsekwentnie opowiada się po stronie Rosji w kontekście kryzysu ukraińskiego jest, Ruch Narodowy. Część jego liderów jest zwolennikami teorii „ideologa rosyjskich narodowych bolszewików” Aleksandra Dugina. Ugrupowanie pozostaje równie niechętne wobec UE, jak i USA.

510. SHEN Hanna, RYBIŃSKA Aleksandra, *Trzecia opcja Janukowycza*, s. 7.

Prezydent W. Janukowycz udał się z wizytą do ChRL, aby zabiegać tam o wsparcie finansowe i ekonomiczne. Pekinowi zależy jednak na stabilizacji kraju, zaś Ukraina to dla niego okno na Europę. Chińczycy planują na Ukrainie inwestycje w sektor rolny oraz rozbudowę infrastruktury drogowej. Liczą też jej na integrację europejską, wskutek czego rachuby W. Janukowycza mogą okazać się zawodne.

511. TYSZKA Antoni, *W poszukiwaniu lidera*, s. 3.

Ostatnie wydarzenia w centrum Kijowa dowodzą, że na lidera proeuropejskich protestów wyrasta W. Kliczko. Jego atutem jest uczciwość i legalnie wypracowany majątek, zaś słabością – brak doświadczenia politycznego.

512. WASZCZYKOWSKI Witold, *Ten wspaniały Radek*, s. 2.

Minister R. Sikorski to megaloman polityczny, który aspiruje do roli jedyne go mediatora w konflikcie ukraińskim.

513. WILDSTEIN Dawid, *Ukraina będzie walczyła do końca*, s. 1, 3.

Wzrasta zainteresowanie wydarzeniami w Kijowie. Jeszcze niedawno w centrum prasowym na Majdanie były zaledwie 2-3 kamery i kilku dziennikarzy. Obecnie kamer jest ponad 20 a dziennikarzy wciąż przybywa. Sam Kijów stał się miastem plotek i dezinformacji m.in. o możliwości ataku Berkutu, prowokacjach *tituszek* czy pojawieniu się rosyjskich służb specjalnych.

„GAZETA WSPÓŁCZESNA”

514. POSEŁ namawia do rozmów, s. 5.

Delegacja polskich parlamentarzystów, w skład której wszedł pochodzący z woj. podlaskiego R. Tyszkiewicz z PO, przekazała 4 grudnia wiceprzewodniczącemu ukraińskiego parlamentu uchwałę Sejmu „wspierającą ukraińską drogę do Europy.”

„GAZETA WYBORCZA”

515. BIELECKI Tomasz, *Szef MSZ Ukrainy: Raz mamy kłopoty z Unią, raz z Rosją*, s. 10 (wywiad z szefem ukraińskiego MSZ Leonidem Kożarą).

Rozmówca m.in. wyraża oczekiwanie, że sojusznicy protestujących na Majdanie partii z UE, zamiast inspirować demonstrantów do protestu, będą promowali dialog. Dopóki opozycja blokuje budynki rządowe, trudno nazywać protesty pokojowymi. Wiele samorządów wschodnich i południowych regionów Ukrainy, które reprezentują łącznie 2/3 ludności kraju, wyraziły poparcie dla obecnych władz. Kiedy Ukraina zbliża się do UE, zyskuje kłopoty z Moskwą, a gdy porozumiewa się z FR, ma problemy z UE.

516. BIELECKI Tomasz, *Trzeba iść na Zachód*, s. 1, 10.

Trzech byłych prezydentów Ukrainy L. Krawczuk, L. Kuczma i W. Juszczenko we wspólnym oświadczeniu wyraziło zdziwienie wobec porzucenia zachodniego kierunku integracji i zaapelowało o okrągły stół z opozycją. Ta niezmiennie żąda odejścia rządu M. Azarowa, integracji z UE i chce aż do skutku blokować budynek rządu i siedzibę prezydenta. Na Majdanie rośnie miasteczko namiotowe. Kijów rozpoczął też ofensywę dyplomatyczną. Delegacja rządu Ukrainy poleciała do Moskwy, by omówić m.in. kwestie gazowe.

517. BIELECKI Tomasz, *Lepsza strona ludzi*, s. 11.

Podczas zamieszek na Majdanie ludzie uciekali w stronę Soboru Michajłowskiiego, gdzie mnisi udzielili im schronienia. Materiał składa się z różnych wypowiedzi osób, które tam się znalazły. Kijowianie udzielali demonstrantom wsparcia, przynosząc ubrania, materace lub dzieląc się żywnością.

518. BIELESZ Marcin, *Lwów: Można pobić rewolucjonistę, nie można pobić rewolucji*, s. 11.

Opis przebiegu EuroMajdanu we Lwowie. Protesty zaczynają się modlitwą. Następnie z teledyskami prezentowane są najnowsze wiadomości. Tłum nieprzychylnie reaguje na widok prezydenta W. Janukowycza. Organizatorzy zorganizowali też *flashmob* z napisem „Boże Narodzenie bez Janukowycza”.

519. CZECH Mirosław, *Ukraińskie zwarcie gigantów*, s. 12.

Rosja i państwa zachodnie coraz bardziej ścierają się w kwestii ukraińskiej. Ten spór stara się wykorzystać ukraińska strona rządowa do realizacji własnych celów. W RN rozpoczęły się rozmowy szefów frakcji parlamentarnych. Wzrastają szanse stowarzyszenia Ukrainy z Zachodem.

520. KONDZIŃSKA Agata, *Wiceprezes PiS: Wschodnia polityka rządu jest mało efektywna*, s. 12 (wywiad z wiceprezesem PiS Adamem Lipińskim).

Zdaniem rozmówcy m.in. RBN nie jest w stanie wypracować żadnej decyzji. To spotkania propagandowe. Przez 2 lata rządów PiS prowadził intensywną politykę wschodnią zgodnie z zasadą, że pozycja Polski na kontynencie jest uzależniona od pozycji w Europie Środkowo-Wschodniej. Stąd m.in. kontakty z opozycją, Karta Polaka, telewizja Bielsat, obecność w Gruzji. Najlepszym remedium na wydobycie Ukrainy z marazmu, to pokazanie jej atrakcyjności Europy.

521. MICHAŁEWICZ Izabela, *Jutro też tutaj będę*, Duży Format s. 14–17.

Reportaż z Rawy Ruskiej ze szczególnym uwzględnieniem postaci mer miasta I. Wereszczuk, wraz z jej życiorysem, ukazującym ją jako liderkę. Polityk opowiada o problemach i aspiracjach ludzi, żyjących 2 km od polskiej granicy, będącej zarazem granicą UE.

522. SZYMANIK Grzegorz, *Wasza Europa się popruje*, s. 11.

Opis nastrojów panujących w Doniecku. Autor rozmawia z mieszkańcami, którzy nie wyrażają zaufania do UE i do Rosji. Tęsknią za porządkiem i czasami radzieckimi. Popierają PR.

523. KRAWCZUK, *Kuczma i Juszczenko za euromajdanem*, s. 1.

Byli prezydenci Ukrainy wezwali prezydenta Ukrainy W. Janukowycza do zwołania okrągłego stołu. W swoim oświadczeniu uznali również, że pokojowe demonstracje są wezwaniem młodego pokolenia do zmian. Europa jest potrzebna Ukrainie jako pośrednik między władzą a opozycją.

524. PAŁAC *Kultury w barwach Ukrainy*, Warszawa, s. 1.

Pałac Kultury i Nauki w Warszawie został w nocy podświetlony barwami flagi Ukrainy na znak polskiej solidarności z tym krajem. Na Fb Ukraińcy wyrażali swoją wdzięczność.

„KURIER PORANNY”

525. BLOKADA *siedziby władz*, s. 11.

Demonstranci w Kijowie nadal blokowali siedziby prezydenta i rządu. Noc na kijowskim Majdanie spędziło kilka tysięcy osób. Dyplomacja unijna podkreśliła możliwość omówienia wdrażania umowy Ukraina-UE, ale nie ponownego otwarcia negocjacji.

„KURIER SZCZECIŃSKI”

526. DEMONSTRACJA *przed Ambasadą RP*, s. 7.

4 grudnia przed ambasadą RP w Kijowie protestowało 100 młodych mężczyzn z transparentami „Ambasada – sztab rewolucji”, domagając się zaprzestania udzielania wsparcia ukraińskiej opozycji. Demonstranci skrytykowali polityków państw unijnych. Demonstracje na kijowskim Majdanie nadal trwają.

„METRO”

527. MOSKWA *rozmawia, Bruksela czeka, Kijów stoi*, s. 2.

Ok. 3 tys. osób spędziło kolejną noc na kijowskim Majdanie Niepodległości. Demonstranci znów zablokowali dojścia do siedziby rządu i prezydenta, który poleciał do Chin. Ukraiński wicepremier J. Bojko udał się do Moskwy na rozmowy z premierem Rosji D. Miedwiediewem o dostawach gazu. Do Kijowa pojechali polscy posłowie z PO: G. Schetyna, R. Tyszkiewicz i M. Sycz. Należąca do Gazpromu rosyjska telewizja NTV oskarżyła USA o inspirowanie protestów na Ukrainie, a Polskę i Litwę o obsługiwanie interesów geopolitycznych USA.